

คุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ



นางสาวเบญจมาศ ยศเสนา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Quality of population, Acceptance of globalization

and Awareness of value of older persons

Miss Benchamat Yotsena



A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Demography

College of Population Studies

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

เบญจมาศ ยศเสนา : คุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (Quality of population, Acceptance of globalization and Awareness of value of older persons) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ, หน้า.

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อดัชนีคุณภาพประชากร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับกระแสโลก และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อระดับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ โดยใช้ข้อมูลจากโครงการ "การสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ.2554" ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี จำนวนทั้งสิ้น 19,367 ราย และใช้การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) ผลการศึกษพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพประชากรในภาพรวม ได้แก่ เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 00.05
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม ได้แก่ เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 00.05
3. ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นซึ่งประกอบด้วย เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์ต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 00.05

สาขาวิชา ประชากรศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5486963351 : MAJOR DEMOGRAPHY

KEYWORDS: QUALITY OF POPULATION, GLOBALIZATION, VALUE, AND VALUE OF OLDER PERSONS

BENCHAMAT YOTSENA: Quality of population, Acceptance of globalization and Awareness of value of older persons. ADVISOR: ASSOC. PROF. VIPAN PRACHUABMOH, Ph.D., pp.

The quantitative research aimed to investigate 1) factors the affecting quality of population index 2) factors the affecting acceptance of globalization 3) the correlation among the quality of population index, the acceptance of globalization, and attitudes regarding value of older persons. Data was derived from the 2011 Survey on Conditions of Society conducted by the National Statistical Office. 19,367 samples were used in this study focusing on the population aged 15-59 years old. Regression Analysis was used in this study.

The results revealed

1. Factors affecting the quality of population index were sex, cohort, marital status, occupation, region, area, number of household members, and the relationship with neighbors. The relationship was significant at the 00.05 level.

2. Factors affecting the acceptance of globalization were sex, cohort, marital status, occupation, region, area, and number of household members. The relationship was significant at the 00.05 level.

3. The quality of population index, the acceptance of globalization, and factor consisting of sex, cohort, marital status, occupation, region, area, and number of of household members were correlated with attitudes regarding value of older persons at the 00.05 level of significance.

Field of Study: Demography

Student's Signature

Academic Year: 2016

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ซึ่งให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางการศึกษา และการเขียนงานวิชาการ รวมทั้งสละเวลาในการตรวจแก้ไข และช่วยเหลือปรับแก้วิทยานิพนธ์นี้ จนสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วรเวศม์ สุวรรณระดา ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ เทพวัลย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา สุคนธมาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎานิสวรรค์ โคโนะ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ภายนอก ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์นี้ให้มีความชัดเจน และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อไปในอนาคต

ข้าพเจ้าขอขอบคุณสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลโครงการการ สำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ.2554 เพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ข้าพเจ้า ขอขอบพระคุณนักวิชาการและนักวิจัยทุกท่าน ที่ข้าพเจ้าได้ใช้งานวิชาการและวิจัยของท่านในการ ทบทวนวรรณกรรม และขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ ที่มีส่วนในการผลักดัน ส่งเสริม ให้กำลังใจ ทำให้ข้าพเจ้าสามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้เสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอกราบพระคุณ บิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าใน การสนับสนุนทุนทรัพย์ กำลังใจ ตลอดจนความช่วยเหลือในทุกๆ ประการให้แก่ข้าพเจ้าได้ดำเนิน มาถึงจุดนี้ได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ.....	5
2.1.1 ความหมายของคุณค่าและการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ.....	5
2.1.2 องค์ประกอบของการเห็นคุณค่า.....	8
2.1.3 หน้าที่ของการเห็นคุณค่า.....	9
2.1.4 การวัดการเห็นคุณค่า.....	10
2.1.5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่า.....	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพประชากร.....	18
2.2.1 ความหมายและคำนิยามของคุณภาพประชากร หรือทุนมนุษย์จากนักวิชาการที่ เกี่ยวข้อง.....	18
2.2.2 องค์ประกอบของคุณภาพประชากร.....	20
2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นอายุกับคุณภาพประชากร.....	24

2.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพประชากรกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ.....	27
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลก.....	28
2.3.1 ความหมายและคำนิยามของการยอมรับกระแสโลก.....	28
2.3.2 วิวัฒนาการของการยอมรับกระแสโลก.....	29
2.3.3 ความทันสมัย กระแสโลกาภิวัตน์กับคุณค่าผู้สูงอายุ.....	30
2.4 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง: ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ.....	33
2.4.1 ตัวแปรทางภูมิหลัง/ลักษณะทางประชากร.....	33
2.4.2 ตัวแปรอายุ.....	38
2.4.3 คุณภาพประชากรที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ.....	40
2.5 กรอบแนวคิดของการศึกษา.....	43
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	46
3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	46
3.2 ประชากรและการเลือกตัวอย่าง.....	46
3.3 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	48
3.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	49
3.5 นิยามและการวัดตัวแปร.....	50
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ลักษณะทั่วไปของประชากร.....	60
4.1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปที่สำคัญของประชากร.....	68
4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน.....	71
4.3 ดัชนีคุณภาพประชากร.....	75
4.4 การยอมรับกระแสโลก.....	82
4.5 การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ.....	95

บทที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับดัชนีคุณภาพประชากร	109
5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม	111
5.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านการศึกษา....	117
5.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกาย และใจ	122
5.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมี คุณธรรมและจริยธรรม	128
บทที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก	136
6.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม.....	136
6.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี.....	141
6.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์.....	147
6.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม	152
บทที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก กับการเห็นคุณค่า ผู้สูงอายุ.....	158
7.1 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มี ความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม	158
7.2 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มี ความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม.....	165
7.3 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มี ความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง	171
7.4 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มี ความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว.....	177
รายการอ้างอิง	185
ภาคผนวก.....	190
ภาคผนวก ก	191

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์202



สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	การกระจายความถี่ของจำนวนชมรมอาคาร/หมู่บ้าน จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง.....	47
ตารางที่ 2	การกระจายความถี่ของจำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง.....	48
ตารางที่ 3	การวัดการเห็นคุณค่าในตัวเอง.....	50
ตารางที่ 4	การวัดการประพฤตินิยม.....	52
ตารางที่ 5	การวัดระดับการยอมรับกระแสโลก.....	54
ตารางที่ 6	การวัดความสัมพันธ์ในครัวเรือน.....	57
ตารางที่ 7	การวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน.....	58
ตารางที่ 8	จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของประชากร (n = 19,367).....	69
ตารางที่ 9	ระดับการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน.....	71
ตารางที่ 10	ร้อยละของความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (n = 19,367).....	72
ตารางที่ 11	การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (n = 19,367).....	73
ตารางที่ 12	การวิเคราะห์ปัจจัยความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (n = 19,367).....	74
ตารางที่ 13	การจัดกลุ่มดัชนีการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (n = 19,367).....	75
ตารางที่ 14	รายละเอียดของตัวชี้วัดและข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบของดัชนีคุณภาพประชากร.....	77
ตารางที่ 15	การกระจายตัวดัชนีคุณภาพประชากรและองค์ประกอบของคุณภาพประชากร (n = 19,367).....	80
ตารางที่ 16	ระดับการยอมรับกระแสโลก (n=19,367).....	82
ตารางที่ 17	ร้อยละของการยอมรับกระแสโลก (n = 19,367).....	83

ตารางที่ 18	การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลก (n = 19,367)	84
ตารางที่ 19	การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลก (n = 19,367).....	85
ตารางที่ 20	สรุปการวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลก (n = 19,367).....	87
ตารางที่ 21	การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลกด้านเพศ วิถี (n = 19,367).....	87
ตารางที่ 22	การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี (n = 19,367).....	88
ตารางที่ 23	การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลกด้าน เพศสัมพันธ์ (n = 19,367).....	89
ตารางที่ 24	การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (n = 19,367).....	90
ตารางที่ 25	การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลก ด้านสมัยนิยม (n = 19,367).....	90
ตารางที่ 26	การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม (n = 19,367).....	91
ตารางที่ 27	การจัดกลุ่มการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม (n = 19,367)	92
ตารางที่ 28	การจัดกลุ่มการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี (n = 19,367)	93
ตารางที่ 29	การจัดกลุ่มการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (n = 19,367).....	94
ตารางที่ 30	การจัดกลุ่มการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม (n = 19,367).....	94
ตารางที่ 31	ระดับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ	95
ตารางที่ 32	ร้อยละของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367).....	96
ตารางที่ 33	การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367)	97
ตารางที่ 34	การวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367)	98
ตารางที่ 35	สรุปการวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367).....	99

ตารางที่ 36	การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้าน คุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (n = 19,367).....	100
ตารางที่ 37	การวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (n = 19,367).....	101
ตารางที่ 38	การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง (n = 19,367).....	102
ตารางที่ 39	การวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง (n = 19,367).....	103
ตารางที่ 40	การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้าน สัมพันธภาพกับวัยอื่น (n = 19,367).....	103
ตารางที่ 41	การวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (n = 19,367).....	104
ตารางที่ 42	การจัดกลุ่มการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367).....	105
ตารางที่ 43	การจัดกลุ่มการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (n = 19,367).....	106
ตารางที่ 44	การจัดกลุ่มการวัดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง (n = 19,367).....	107
ตารางที่ 45	การจัดกลุ่มการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (n = 19,367).....	107
ตารางที่ 46	การจัดการตัวแปรอิสระก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
ตารางที่ 47	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพ ประชากรในภาพรวม (n = 19,367).....	111
ตารางที่ 48	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากร ในภาพรวม (n = 19,367).....	115
ตารางที่ 49	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพ ประชากรในมิติทางด้านการศึกษา (n = 19,367).....	117

ตารางที่ 50	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากร ในมิติทางการศึกษา (n = 19,367).....	120
ตารางที่ 51	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพ ประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ (n = 19,367)	122
ตารางที่ 52	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากร ในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ (n = 19,367)	126
ตารางที่ 53	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพ ประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม (n = 19,367)	128
ตารางที่ 54	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากร ในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม (n = 19,367)	133
ตารางที่ 55	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก ในภาพรวม (n = 19,367).....	137
ตารางที่ 56	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกใน ภาพรวม (n = 19,367).....	139
ตารางที่ 57	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก ด้านเพศวิถี (n = 19,367).....	141
ตารางที่ 58	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก ด้านเพศวิถี (n = 19,367).....	145
ตารางที่ 59	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก ด้านเพศสัมพันธ์ (n = 19,367).....	147
ตารางที่ 60	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้าน เพศสัมพันธ์ (n = 19,367).....	151
ตารางที่ 61	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก ด้านสมัยนิยม (n = 19,367).....	153
ตารางที่ 62	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก ด้านสมัยนิยม (n = 19,367).....	156

ตารางที่ 63	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม (n = 19,637)	159
ตารางที่ 64	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม (n = 19,637)	163
ตารางที่ 65	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อ ครอบครัวและสังคม (n = 19,637).....	165
ตารางที่ 66	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อ ครอบครัวและสังคม (n = 19,637).....	169
ตารางที่ 67	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพ ในการพึ่งตนเอง (n = 19,637)	171
ตารางที่ 68	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก ปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพ ในการพึ่งตนเอง (n = 19,637).....	175
ตารางที่ 69	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (n = 19,637)	177
ตารางที่ 70	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (n = 19,637)	181

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของบุคคล	7
แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุตามองค์ประกอบ	9
แผนภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของคุณธรรมและการศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคน เพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน.....	23
แผนภาพที่ 4 การแบ่งอายุของประชากรไทยตามหลักสูตรเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรม ...	26
แผนภาพที่ 5 ลักษณะเด่นของความทันสมัยกับการลดลงของสถานภาพผู้สูงอายุ.....	32
แผนภาพที่ 6 กรอบแนวคิดที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพประชากร.....	44
แผนภาพที่ 7 กรอบแนวคิดที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับกระแสโลก	44
แผนภาพที่ 8 กรอบแนวคิดที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ.....	45

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปรากฏการณ์การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา นักประชากรศาสตร์มองว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอายุของประชากรจากประชากรเยาว์วัยเป็นประชากรสูงวัยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุกับประชากรทุกวัย โดยสังคมที่มีโครงสร้างเป็นประชากรสูงวัย หมายถึง สังคมที่มีสัดส่วนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด (Weeks, 2002: 1-5) หรือสามารถพิจารณาได้จากอัตราการเพิ่มของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่สูงกว่าอัตราการเพิ่มของประชากรทั้งหมดของพื้นที่นั้น (จอห์น โนเดล และนภาพร ชโยวรรณ, 2552: 4) ดังนั้น หากพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างประชากรแล้วจะเห็นได้ว่า ประเทศกำลังพัฒนาหลายแห่งได้เข้าสู่สภาวะของการเป็นประชากรสูงวัยแล้ว และยากที่จะหลีกเลี่ยงได้

สำหรับประเทศไทย สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรแสดงว่า ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยแล้ว จากผลการสำรวจประชากรสูงวัยในประเทศไทย พ.ศ. 2550 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 7 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.7 ของประชากรทั้งหมด ประชากรสูงวัยของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสัดส่วนของประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.22 ในปี พ.ศ. 2533 เป็นร้อยละ 9.19 ใน ปี พ.ศ. 2549 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11.36 ในปีพ.ศ. 2553 และคาดว่า จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.28 ใน ปี พ.ศ. 2568 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) อัตราการเพิ่มของประชากรสูงวัยยังเพิ่มในอัตราที่รวดเร็วกว่าประชากรโดยรวมเช่นกันกล่าวคือ อัตราการเพิ่มของประชากรสูงวัยสูงกว่าร้อยละ 3 ต่อปี ในขณะที่การเพิ่มของประชากรรวมต่ำกว่าร้อยละ 1 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2553 นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยังนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมว่าอายุมัธยฐานของประชากรไทยเพิ่มสูงขึ้นจาก 29.2 ปี ในปี พ.ศ. 2543 เป็น 40 ปี ในปี พ.ศ. 2573 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557)

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอายุของประชากรเข้าสู่การเป็นประชากรสูงวัยของไทยนี้ นับว่าใช้ระยะเวลาค่อนข้างสั้นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วหลาย ๆ ประเทศ (วิพรรณ ประจวบเหมาะ และคณะ, 2551: 1) จากการคาดประมาณประชากรของสหประชาชาติ (United Nations, 2009) คาดว่าประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจาก 9.03 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 11.7 ล้านคนในปี พ.ศ. 2563 และ 15.8 ล้านคนในปี พ.ศ. 2573 ดังนั้นภาครัฐจึงจำเป็นต้องแสวงหา

นโยบายหรือดำเนินงานเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ทางประชากรที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ถึงแม้การดำเนินงานของประเทศไทยในเรื่องผู้สูงอายุที่ผ่านมาจะบ่งชี้ให้เห็นว่าทุกภาคส่วนยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพราะภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ของสังคมได้มีนโยบายและมีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับประชากรสูงอายุของประเทศไทยมาแล้วเป็นระยะเวลากว่าสามทศวรรษ แต่การดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนที่ผ่านมาในภาพรวมนั้นมีผลงานที่เห็นเป็นรูปธรรมคือ การให้การดูแลเกื้อหนุนด้านชีวิตความเป็นอยู่ในเชิงเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากการใช้นโยบายเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดที่ให้แก่วัยตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และการมีระบบการส่งเสริมและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ รวมถึงการพัฒนากระบวนการดูแลระยะยาว แต่เมื่อพิจารณาทางด้านสภาพจิตใจและคุณค่าทางด้านสังคมของผู้สูงอายุกลับไม่ปรากฏนโยบาย หรือการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมในเรื่องของการสร้างจิตสำนึกให้คนในสังคมเห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้สูงอายุ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ น่าจะทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อไทยต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เน้นการแข่งขันในระบบตลาด และการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งน่าจะทำให้ประชากรวัยแรงงานมีความตื่นตัวในการสร้างฐานความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัวอย่างเต็มขีดความสามารถ จนอาจละเลยการเห็นคุณค่า และความสำคัญของผู้สูงอายุ

เนื่องจากผู้สูงอายุยังนับเป็นทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่สำคัญของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนทางสังคมซึ่งประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนที่เป็นสถาบัน ทุนทางปัญญาและทุนวัฒนธรรม ตลอดถึงการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมของคนรุ่นใหม่ในการให้ความสำคัญกับปูชนียบุคคล บุพการี และผู้อาวุโส

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมากการศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าผู้สูงอายุยังมีน้อย และยังขาดการเชื่อมโยงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม จากผลการศึกษาที่เป็นการสำรวจในระดับประเทศแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการมีทัศนคติในเชิงลบเพิ่มขึ้นหรือการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุลดลงตามเวลา อันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ประกอบการพัฒนาเศรษฐกิจตามกระแสทุนนิยม ส่งผลให้ผู้สูงอายุถูกมองว่ามีผลิตภาพทางเศรษฐกิจน้อยกว่าวัยอื่น ทำให้คุณค่าของผู้สูงอายุในมิติทางเศรษฐกิจลดลง ส่วนคุณค่าต่อครอบครัว เช่น การช่วยดูแลหลาน การช่วยทำงานบ้าน หรือ ภูมิปัญญาหรือประสบการณ์ที่ผู้สูงอายุสั่งสมมาตลอดช่วงชีวิตก็ถูกละเลยว่าไม่มีคุณค่าต่อการผลิตหรือการสร้างรายได้โดยตรง (บุศริน บางแก้ว, 2555; วิพรรณ ประจวบเหมาะ และคณะ, 2552)

ทุนมนุษย์หรือคุณภาพประชากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล รวมถึงการให้คุณค่าแก่ผู้สูงอายุ ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ทุนมนุษย์ถูกมองว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยเน้นทุนมนุษย์ใน 2 มิติ คือ การศึกษา และภาวะสุขภาพ อย่างไรก็ตามหลังจากเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมในช่วงปลายศตวรรษเป็นระยะ ๆ ก่อให้เกิดการขยายมุมมองด้านทุนมนุษย์ โดยมีการผนวกรวมมิติด้านคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปด้วย ซึ่งลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนในกรณีของประเทศไทย คือ แผนประชากรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ได้มีการกำหนดให้คุณธรรม จริยธรรม เป็นมิติหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากรดังปรากฏในพันธกิจและยุทธศาสตร์ ในส่วนของพันธกิจได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า “เป็นการพัฒนาประชากรทุกช่วงวัยให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอยู่ในกรอบศีลธรรมและจริยธรรม สามารถแข่งขันได้ในภูมิภาคอาเซียนบนและตลาดโลก รวมถึงในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ในประเด็นการพัฒนาประชากรไทยทุกช่วงวัย เพื่อเป็นพลังต่อการเจริญเติบโตของประเทศ โดยกล่าวไว้ว่า “มุ่งพัฒนาการด้านการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ คุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมจรรยาอย่างต่อเนื่อง เพื่อต่อยอดและเชื่อมโยง ตั้งแต่ในช่วงวัยแรกเกิดและวัยทารก ประชากรวัยเรียน วัยทำงานและประชากรสูงอายุได้รับการพัฒนาอย่างได้มีศักยภาพของตน สามารถบริหารจัดการชีวิตของตนเพื่อให้มีชีวิตยืนยาวด้วยคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) อย่างไรก็ตามประเด็นเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในฐานะตัวบ่งชี้หนึ่งของทุนมนุษย์จึงยังเป็นประเด็นใหม่ งานวิจัยในทางประชากรศาสตร์สูงอายุที่น่าปัจจัยนี้เข้ามาพิจารณาร่วมด้วยแทบจะไม่ปรากฏ

การศึกษาครั้งนี้จึงต้องการศึกษาว่า ประชากรในแต่ละรุ่นซึ่งได้รับการอบรมกล่อมเกลามาทางสังคมที่แตกต่างกัน เติบโตในบริบทสังคมที่มีสภาพสังคมวัฒนธรรมแตกต่างกัน มีการให้คุณค่าของผู้สูงอายุแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร รวมทั้งการที่คนในแต่ละช่วงวัยมีทุนมนุษย์ที่แตกต่างกัน มีการยอมรับกระแสโลกที่แตกต่างกัน มีการให้คุณค่าแก่ผู้สูงอายุแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยการศึกษาในครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับทุนมนุษย์ในมิติด้านคุณธรรมจริยธรรม และการยอมรับกระแสโลกที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในสังคมไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพประชากร (ประกอบไปด้วย การศึกษา สุขภาพกายและใจ และควมมีคุณธรรมและจริยธรรม) อย่างไร

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับกระแสโลก

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ” มีขอบเขตการศึกษาครั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โครงการ “การสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้ น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพประชากร ที่ครอบคลุมถึงมิติด้านคุณธรรมจริยธรรม การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ เนื่องจากประเด็นดังกล่าวยังมีผู้ศึกษาวิจัยไม่มากนัก ข้อค้นพบจากการศึกษาน่าจะทำให้ได้ความรู้และข้อมูลที่จะช่วยให้นักวิจัย หรือผู้ที่สนใจศึกษาในประเด็นนี้หรือประเด็นที่ใกล้เคียงกันนี้ได้มีข้อมูลอ้างอิงอันจะนำไปสู่การค้นคว้าวิจัยที่กว้างขวางและลงลึกต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ ผลของการศึกษาน่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทุนมนุษย์ให้กับประชากรกลุ่มต่าง ๆ การรณรงค์ให้ตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุ ตลอดจนสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือแผนที่จะรับมือกับกระแสโลกที่จะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง “คุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ” ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ
 - 2) แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพประชากร
 - 2.1) การศึกษา
 - 2.2) ความมีคุณธรรมและจริยธรรม
 - 2.3) สุขภาพกายและใจ
 - 3) แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลก
- แนวคิดทั้ง 3 ประการ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ พบว่า ไม่มีแนวคิดทางวิชาการเรื่องนี้โดยตรงในประเทศไทย แต่มีแนวคิดที่ใกล้เคียง คือ คุณค่า หรือ ค่านิยม (ทางสังคม) ความเชื่อ และ ทศนคติ ซึ่งแนวคิดสุดท้ายนี้มีผู้ศึกษาทัศนคติของคนหนุ่มสาวไทยที่มีต่อผู้สูงอายุไว้บ้างแล้ว (บุศริน บางแก้ว, 2555; วิพรรณ ประจวบเหมาะ และคณะ, 2552) ซึ่งผลจากการทบทวนและสังเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมา พอสรุปความหมายและกรอบแนวคิดได้ดังนี้

2.1.1 ความหมายของคุณค่าและการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณค่า” ไว้ว่า “สิ่งมีประโยชน์หรือมีมูลค่าสูงสุด”

บุศริน บางแก้ว (2555) ได้ศึกษาคุณค่าของผู้สูงอายุในมุมมองของเยาวชน และให้ความหมายว่า คุณค่า หรือ ค่านิยม หมายถึง ความสามารถของสิ่งใดก็ตาม ที่เชื่อว่าสนองความปรารถนาของมนุษย์ได้ หรือคุณสมบัติของสิ่งใดก็ตาม ซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ น่าสนใจแก่บุคคล นอกจากนี้ผู้สูงอายุก็อาจมีค่าสำหรับเยาวชนแต่ละคนไม่เหมือนกัน การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุของเยาวชน จึงเป็นความเชื่อของเยาวชนว่าผู้สูงอายุในสังคมเป็นผู้มีค่าต่อตน และต่อสังคมอย่างไร

สำหรับทัศนคตินั้น Ajzen and Fishbein (1980) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะความพร้อมทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมที่บุคคลมีต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง สภาวะความพร้อมทางจิตจะอยู่นานพอสมควร หากมีความรู้สึกหรือทัศนคติในเชิงบวก ย่อมเกิดการปฏิบัติในทางบวก แต่หากมีความรู้สึกเชิงลบก็ทำให้เกิดการปฏิบัติในทางลบเช่นกัน

ขณะที่ Eagly (1993: 1) กล่าวว่า ทัศนคติ เป็นแนวโน้มทางจิตวิทยาที่แสดงออกถึงการประเมินของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรเห็นชอบ หรือไม่ควรเห็นชอบ และ Triandis (1971: 2) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าเป็นแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ และความรู้สึกก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาทางสังคม

จากคำจำกัดความข้างต้นอาจสรุปว่าการเห็นคุณค่า คือ สภาวะความพร้อมทางจิตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มทางพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม จนก่อให้เกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ที่แสดงออกมาทางพฤติกรรมทั้งทางบวกและทางลบ

นอกจากนี้ในการศึกษาการเห็นคุณค่าในครั้งนี้ ได้มีการศึกษาทัศนคติประกอบกับทฤษฎีการกระทำเชิงเหตุผลโดย Ajzen and Fishbein (1980: 5-9) กล่าวว่า เป็นแนวคิดการเห็นคุณค่าที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้อธิบายพฤติกรรมของบุคคล โดยเชื่อว่าบุคคลที่มีเจตนาจะกระทำพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงนั้น เกิดจากปัจจัยสำคัญ 2 ปัจจัยคือ

1) ทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้น (Attitude toward behavior) โดยเชื่อว่า ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมถูกกำหนดโดยความเชื่อ และการประเมินคุณค่าของพฤติกรรมนั้น กล่าวคือถ้าบุคคลเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลในทางบวก บุคคลก็จะเห็นคุณค่าในทางที่เห็นด้วยต่อพฤติกรรมดังกล่าว ตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าถ้ากระทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลกระทบในทางลบหรือในทางที่ไม่พึงปรารถนา บุคคลนั้นก็จะไม่เห็นคุณค่า หรือต่อต้านต่อพฤติกรรมนั้น

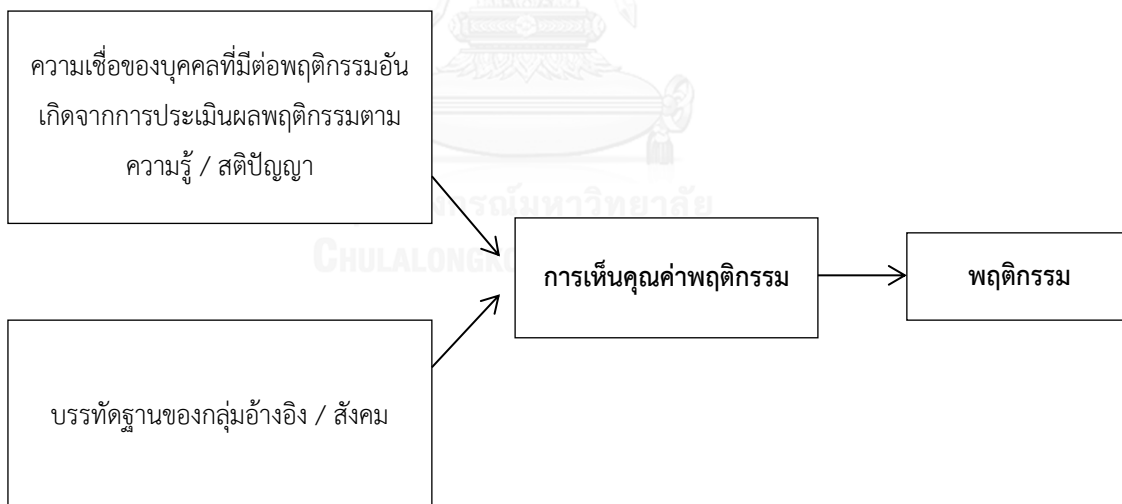
2) บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงต่อการทำพฤติกรรม (Subjective norms) โดยเชื่อว่า การที่บุคคลจะเชื่อหรือเห็นคุณค่า หรือมีพฤติกรรมอย่างไรมันขึ้นกับบรรทัดฐานหรือแนวการปฏิบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของกลุ่มอ้างอิงหรือกลุ่มที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่ หากกลุ่มคนที่สำคัญต่อเขาเชื่อว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้น และยิ่งถ้ามีแรงกดดันจากสังคมเพิ่มมากขึ้น บุคคลนั้นก็จะมีแรงจูงใจที่จะทำตามบรรทัดฐานของกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าเขาเชื่อว่ากลุ่มของเขาไม่เห็นด้วย หรือคัดค้านไม่ให้นำพฤติกรรม และรับรู้ว่ามีแรงกดดันทางสังคมต่อต้านเพิ่มขึ้น บุคคลนั้นก็จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ยกตัวอย่างเช่น สถาบันครอบครัวที่เป็นสถาบันหลักในการขัดเกลาทางสังคม จะให้การอบรม ปลูกฝังค่านิยม ทัศนคติ ให้แก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและกำหนดเป็นบรรทัดฐานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของ

สมาชิก เช่น พฤติกรรมการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ ถ้าหากสมาชิกในครอบครัวมีบรรทัดฐานที่ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เยาวชนที่เป็นสมาชิกในครอบครัวย่อมต้องเรียนรู้ถึงบรรทัดฐานของครอบครัว และคล้อยตามแนวการปฏิบัติของครอบครัว แต่ถ้าสมาชิกในครอบครัว ไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ไม่เอาใจใส่ดูแล ก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมการเพิกเฉย และไม่เห็นคุณค่าผู้สูงอายุ จึงกล่าวได้ว่า อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงโดยเฉพาะจากสมาชิกในครอบครัวย่อมส่งผลต่อการประพฤติปฏิบัติตัวของเยาวชนในการดำเนินกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ

อาจกล่าวได้ว่าทฤษฎีการกระทำเชิงเหตุผล เป็นทฤษฎีที่มองความสัมพันธ์ของการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลโดยเชื่อว่าพฤติกรรม (การกระทำ) มีความสัมพันธ์กับความรู้หรือสติปัญญา กล่าวคือ บุคคลจะคิด รู้สึกอะไร ย่อมส่งผลต่อการกระทำทางพฤติกรรมในระดับหนึ่ง แต่ทั้งนี้ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากแต่กระบวนการทางปัญญาอื่น ๆ เช่น การรับรู้ การสนใจ ทักษะ และปัจจัยทางสังคม สิ่งแวดล้อมหรือบรรทัดฐานทางสังคมก็มีบทบาทสำคัญด้วย

ดังนั้น “การเห็นคุณค่า” น่าจะเกิดจาก ความเชื่อของบุคคลที่แตกต่างกันตามระดับความรู้ สติปัญญา และบรรทัดฐานของกลุ่มหรือสังคม ซึ่งการเห็นคุณค่าจะนำไปสู่พฤติกรรม

แผนภาพที่ 1 ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของบุคคล



ที่มา: ดัดแปลงจากปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของบุคคลตามทฤษฎีการกระทำเชิงเหตุผลของ Ajzen And Fishbein (1980: 9)

ในส่วนของ “คุณค่า” หรือค่านิยม หมายถึง ความเชื่ออันไม่สิ้นสุด และเป็นความเชื่อที่ถาวรว่าอะไรคือสิ่งที่สำคัญ (Kite, 2005)

ดังนั้น ในกรณีของการศึกษาถึงคุณค่าผู้สูงอายุในครั้งนี้ เน้นการเห็นคุณค่าของบุคคลในสังคม ผู้สูงอายุมีคุณค่าสูงกับตนหรือกับสังคมว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยคุณค่านี้นี้เกิดจากทั้งคุณสมบัติของผู้สูงอายุเองที่เป็นคุณสมบัติอันมีประโยชน์และน่าสนใจ เป็นความเชื่อที่ได้จากการเรียนรู้และบรรทัดฐานทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน สื่อมวลชน และทางสังคมโดยรวม หรือได้จากประสบการณ์จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีองค์ประกอบ คือ การรู้จักคิด อารมณ์ และบรรทัดฐาน การที่สมาชิกในสังคมให้คุณค่าต่อผู้สูงอายุแตกต่างกันจะนำไปสู่พฤติกรรมต่อผู้สูงอายุทั้งที่เป็นคุณและเป็นโทษได้ เช่น การมีทัศนคติทางบวกและการเห็นว่าผู้สูงอายุมีคุณค่า จะนำไปสู่การมีวัฒนธรรมอันดีที่อาจก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของสังคม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข นำไปสู่การเปิดโอกาสและการยอมรับให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

2.1.2 องค์ประกอบของการเห็นคุณค่า

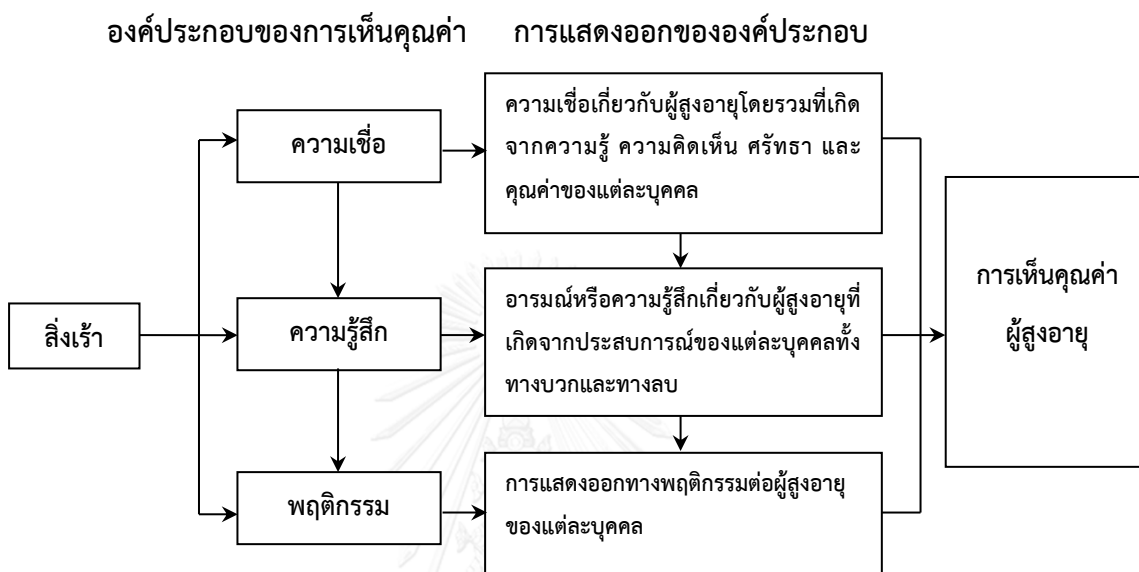
Triandis (1971: 3), Ajzen and Fishbein (1980: 19-20) และ Eagly (1993: 14-16) เห็นสอดคล้องกันว่า การเห็นคุณค่ามีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) องค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้ ความคิด และความเข้าใจ เป็นความเชื่อ ความรู้ และความเข้าใจที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ซึ่งการเกิดการเห็นคุณค่าขององค์ประกอบนี้เกิดจากการรับรู้ข้อมูล ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง หรือคติในการรับรู้ ตลอดจนความสำคัญเฉพาะลักษณะเด่นบางอย่างของสิ่งเร้า
- 2) องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก เป็นความรู้สึก ความชอบ หรือการตอบสนองทางอารมณ์ที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าตามประสบการณ์ที่ได้รับมาทั้งทางบวก และทางลบ โดยเชื่อว่าองค์ประกอบด้านนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ซึ่งการเกิดการเห็นคุณค่าขององค์ประกอบนี้เกิดจากการวางเงื่อนไข การให้รางวัลและการลงโทษ รวมทั้งความคุ้นเคย
- 3) องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้สอดคล้องกับความรู้สึกของบุคคล อันเป็นพฤติกรรมภายนอกของบุคคลที่แสดงออกมา โดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก ซึ่งการเกิดการเห็นคุณค่าขององค์ประกอบนี้เกิดจากบรรทัดฐานของสังคม

โดยสรุปองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าเป็นผลลัพธ์จาก 3 องค์ประกอบที่สมดุลกันของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าภายใต้บริบททางสังคมอันได้แก่ องค์ประกอบทางด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม กล่าวคือหากบุคคลมีความรู้สึกทางบวกกับสิ่งเร้าที่ต้องการศึกษา ซึ่งในที่นี้คือ การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุบุคคลย่อมแสดงว่าเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในทางบวก เช่น การเอาใจใส่ในการดูแลผู้สูงอายุ

การเกิดความสบายใจเมื่ออยู่กับผู้สูงอายุ เป็นต้น และหากบุคคลมีความรู้สึกทางลบก็ย่อมปฏิบัติออกมาในทางตรงกันข้าม ซึ่งสามารถสรุปแนวคิดการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ได้ตั้งแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุตามองค์ประกอบ



ที่มา: ปรับจากแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของทัศนคติของ Ajzen and Fishbein (1980: 19) และ Triandis (1971: 3)

2.1.3 หน้าที่ของการเห็นคุณค่า

การเห็นคุณค่าเป็นสิ่งที่เกิดจากความรู้สึกซึ่งสะท้อนจากพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคล (Triandis, 1971: 4-5) การเห็นคุณค่าช่วยให้บุคคลเข้าใจโลกและบริบทต่าง ๆ รอบตัว ทำให้บุคคลได้รับประโยชน์ต่าง ๆ และช่วยในการปรับตัวเข้ากับสังคม และการเห็นคุณค่าช่วยให้บุคคลแสดงตนเองออกมา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การเห็นคุณค่าช่วยให้บุคคลเข้าใจโลกรอบ ๆ ตัว ทำให้เกิดความรู้ โดยการเห็นคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อจัดระบบสิ่งแวดล้อมให้ง่ายแก่การเข้าใจเพื่อทำนายเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อบอกให้ทราบถึงสาเหตุของเหตุการณ์นั้น ๆ ทั้งนี้อาจทำนายถูกหรือผิดก็ได้

2) การเห็นคุณค่าช่วยป้องกันตนเองทำให้บุคคลไม่ดูถูกตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

3) การเห็นคุณค่าเป็นเครื่องมือทำให้บุคคลได้รับประโยชน์ต่าง ๆ และช่วยในการปรับตัวเข้ากับสังคม สิ่งใดที่ทำให้บุคคลได้รับประโยชน์ บุคคลก็จะมี การเห็นคุณค่าต่อสิ่งนั้น สิ่งใดที่ขัดขวางความต้องการของบุคคล บุคคลก็จะไม่เห็นคุณค่าสิ่งนั้น

4) การเห็นคุณค่าช่วยให้บุคคลแสดงตนเองออกมา บุคคลมักจะเห็นคุณค่าที่สอดคล้องกับความคิดหรือค่านิยมของตนเอง การเห็นคุณค่าจึงสะท้อนถึงการมองคุณค่าของตนเองโดยเปรียบเทียบบุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

อาจสรุปได้ว่า การเห็นคุณค่ามีหน้าที่ช่วยให้บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นไปของสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว พร้อมทั้งเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลแสวงหาวิธีในการป้องกันตนเองจากสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา หรือช่วยในการปรับตัวเข้ากับสังคมบนพื้นฐานความคิดของตนเอง รวมทั้งประเมินค่าบุคคลอื่นโดยเปรียบเทียบกับคุณค่าของตน หากบุคคลเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ย่อมช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามวัย เห็นถึงประโยชน์และยอมรับบทบาทของผู้สูงอายุ

2.1.4 การวัดการเห็นคุณค่า

การวัดการเห็นคุณค่าอาจขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างของ Sahud, Bruvold and Merino (1990: 333-344) ที่สร้างแบบประเมินข้ามวัฒนธรรมเกี่ยวกับทัศนคติต่อผู้สูงอายุ โดยเป็นแบบวัดทัศนคติที่ใช้เปรียบเทียบโครงสร้างของทัศนคติเกี่ยวกับผู้สูงอายุของประชากรเชื้อชาติอเมริกันและเชื้อชาติเม็กซิกันในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยวัดจากข้อคำถามในเชิงบวกและเชิงลบจำนวน 48 ข้อ ดังนี้ ข้อคำถามเชิงบวก จำนวน 24 ข้อ คือ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ 2) เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะระดับสูง 3) ให้คำแนะนำปรึกษาแก่หนุ่มสาว 4) รอบรู้ประเพณีของประเทศต่าง ๆ 5) รอบรู้ขนบธรรมเนียมปฏิบัติของประเทศอื่น ๆ 6) รู้ถึงผลที่จะเกิดตามมาจากสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ไม่เหมือนคนหนุ่มสาวที่มักทำโดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา 7) มีความรอบคอบในการกระทำสิ่งใด ๆ 8) มองกระบวนการชรา หรือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางกายวิภาคและสรีรวิทยาว่าเป็นสิ่งเที่ยงตาม 9) ผ่านการประสบความสำเร็จหลายเรื่องในชีวิต 10) ผู้สูงอายุมีความสุข 11) ให้ความสำคัญกับหัวข้อทางการเมืองและความเป็นไปของโลก 12) มีความรู้ลึกซึ้งน้อยลง 13) รู้ถึงคุณค่าของเงินที่หามาอย่างยากลำบาก 14) นึกขำเมื่อมองย้อนกลับไปถึงความอารมณ์ร้อนของตนในช่วงเยาว์วัย 15) ให้คุณค่าในด้านความสัมพันธ์ต่อคู่ชีวิตมากขึ้น 16) เป็นวัยที่สามารถมองได้ชัด รู้ว่าอะไรคือสิ่งสำคัญในชีวิต 17) สามารถเข้าใจสถานการณ์ได้ดีกว่าคนหนุ่มสาว 18) รู้สึกปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต เพราะได้มีการวางแผนเป้าหมายในบั้นปลายชีวิตไว้แล้ว 19) รู้จักโลกดีเพราะผ่านชีวิตมามากแล้ว 20) มีเวลาและโอกาสในการลองทำในสิ่งใหม่ ๆ 21) มีเวลาซาบซึ้งในคุณค่าทางด้านสุนทรียภาพรวมถึงสิ่งดี ๆ ในชีวิต 22) มีโอกาสที่จะเดินทางท่องเที่ยว 23) มีความเพลิดเพลินอย่างแท้จริงกับเพื่อนเก่า 24) เป็นผู้คงไว้ซึ่งการปฏิบัติตามธรรมเนียมที่มีมา และ 25) ทำให้ลูกหลานมีความสุข ในขณะที่ข้อ

คำถามเชิงลบ จำนวน 24 ข้อ คือ 1) คิดซ้ำ และคิดอะไรไม่ค่อยชัดเจน 2) มักเมื่อย และเหนื่อยง่าย 3) ขอบวิพากษ์วิจารณ์ 4) มีแนวโน้มที่จะรู้สึกเปล่าเปลี่ยวอ้างว้าง 5) เป็นตัวถ่วงสำหรับคนอื่น ๆ 6) เป็นภาระโดยเฉพาะทางการเงิน เพราะต้องพึ่งพาผู้อื่น 7) ต้องการหรือเรียกร้องมากเกินไป 8) เอาใจยาก 9) ชอบตี ขี้บ่น 10) ต้องทนทุกข์กับอาการเจ็บป่วย 11) ไม่ชอบการรอคอย 12) ร่างกายอ่อนแอ 13) ตระหนี่ถี่เหนียว 14) ใส่เสื้อผ้าด้วยตนเองลำบาก 15) มีปัญหาผมร่วง 16) มักน้อยใจว่าตนเองไม่เป็นที่รัก 17) เป็นภาระกับครอบครัว 18) มีความรู้สึกเศร้าหมองเพราะรู้ตัวว่าตนจะมีชีวิตอยู่ได้อีกไม่นาน ซึ่งแน่นอนว่าไม่มีใครอยากตาย 19) โดนลูกหลานทอดทิ้ง 20) โดนจัดให้อยู่ในชั้นผู้สูงวัย 21) ขี้กลัว 22) มักกลัวว่าตนเองจะเจ็บป่วย 23) ต้องลุกขึ้นมาเข้าห้องน้ำตอนกลางดึก และ 24) ต้อรัง

ในกรณีของประเทศไทย กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และคณะ (2553: 29-61) ได้นำเสนอ บทความเรื่อง “คุณค่าผู้สูงอายุ: ภาพสะท้อนมุมมองจากคนสองวัย” อันเป็นผลมาจาก โครงการศึกษา ความรู้และทัศนคติต่อผู้สูงอายุซึ่งเป็นการศึกษานำร่อง (Pilot study) ดำเนินการโดยสถาบันวิจัย ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนคติของ ประชากรสองกลุ่ม คือ ประชากรวัยทำงานและประชากรวัยเรียนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยข้อคำถามคล้ายคลึงกับแบบวัดทัศนคติประชากรเชื้อชาติอเมริกันและเชื้อชาติ เม็กซิกันในประเทศสหรัฐอเมริกาของ Sahud, Bruvold and Merino (1990) แล้วปรับให้เข้ากับ บริบทสังคมไทย โดยเป็นข้อคำถามทัศนคติที่เป็นลักษณะเชิงบวก เชิงลบ ความคิดเห็นต่อคำถาม แต่ละข้อนี้มีการให้คะแนนเป็นระดับตั้งแต่ 1- 5 คือ (1) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (2) ไม่ค่อยเห็นด้วย (3) ไม่แน่ใจ (4) เห็นด้วยบ้าง (5) เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยในภาพรวมพบว่า ทัศนคติของประชากรวัยทำงาน และวัยนักเรียน มีแนวโน้มที่ดีต่อผู้สูงอายุทั้งสองวัย แม้จะมีมุมมองที่ดีต่อผู้สูงอายุวัยปลายน้อยกว่า โดยเปรียบเทียบ

สำหรับการศึกษานี้ จะนำข้อคำถามจากข้อมูล “การสำรวจสถานะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ มาสร้างเป็นดัชนีการเห็นคุณค่า ของประชากรสูงอายุ มีข้อคำถามทั้งหมด 11 คำถาม เป็นข้อคำถามแบบวัดการเห็นคุณค่าเชิงบวก 5 ข้อคำถาม และเชิงลบ 6 ข้อคำถาม ซึ่งคำถามเชิงบวกประกอบไปด้วย 1) ผู้สูงอายุรู้จักโลกดีเพราะ ผ่านชีวิตมามาก 2) ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง 3) ผู้สูงอายุสามารถ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน 4) ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมได้ 5) ผู้สูงอายุ เป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และคำถามเชิงลบประกอบไปด้วย 1) ผู้สูงอายุมัก เป็นคนตามโลกไม่ทัน 2) ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ 3) ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านพักคนชรา 4) ผู้สูงอายุ (60-79 ปี) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว 5) ผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) มักเป็นภาระ แก่บุตรหลานหรือครอบครัว และ 6) ผู้สูงอายุเอาใจยาก

2.1.5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่า

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุเป็นการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อผู้สูงอายุ โดยการเห็นคุณค่าเกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล อันเป็นประสบการณ์จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมต่างๆในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าที่แตกต่างกัน โดยการเห็นคุณค่า ประกอบด้วย องค์ประกอบทางความรู้ บรรทัดฐานทางสังคมและความรู้สึก ซึ่งเชื่อมโยงกับสภาวะจิตใจของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน อันเป็นผลจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลสะสมมาและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความคิด และแสดงออกตามความคิดความรู้สึกของตน (อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2554: 25) โดยมีการศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น จิตวิทยาทั่วไป การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น ๆ กับพฤติกรรมตามทฤษฎีการกระทำเชิงเหตุผลพบว่าการเห็นคุณค่าเกิดจากการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวทั้งทางตรงและทางอ้อม แหล่งที่มีอิทธิพลต่อการสร้างการเห็นคุณค่าของบุคคลที่เกี่ยวข้องดังนี้

วิไลพรรณ ศรีสงคราม และคณะ (2549: 261-262) เสนอปัจจัยที่ก่อให้เกิดหรือสร้างการเห็นคุณค่า ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

- 1) ประสบการณ์โดยตรง และประสบการณ์ในอดีต ซึ่งการมีประสบการณ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีผลต่อการเห็นคุณค่าของบุคคล
- 2) ครอบครัว ครอบครัวเป็นแหล่งสำคัญในการสร้างการเห็นคุณค่า การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูของพ่อแม่ในวัยก่อนเข้าเรียนมีผลต่อการเห็นคุณค่าอย่างมาก
- 3) อิทธิพลของกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มของสังคม เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มสถาบันการศึกษาทุกกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการสร้างการเห็นคุณค่า ค่านิยม ความเชื่อ โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าของเด็กในช่วงวัยรุ่น กลุ่มทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าของผู้ใหญ่ เป็นต้น
- 4) สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร ภาพยนตร์ และอื่น ๆ เป็นสื่อกลางในการเห็นคุณค่าได้ทั้งในทางบวกและทางลบ

อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท (2554: 25-26) เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงการเห็นคุณค่า คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของความเชื่อหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในเรื่องความเชื่อบางประการซึ่งจะกลายเป็นการเห็นคุณค่า และการไม่เห็นคุณค่าต่อไป โดยเสนอปัจจัยที่ก่อให้เกิดหรือสร้างการเห็นคุณค่าโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

- 1) ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ (Historical factors) หมายถึง ภูมิหลังหรือชีวประวัติของแต่ละคน เช่น สถานที่เกิด สถานที่เจริญเติบโต สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมาของบุคคล

ตลอดจนบรรทัดฐานทางสังคมที่บุคคลสังกัดอยู่ บุคลิกภาพ เจือปนไขทางการเมืองและทางด้านสังคม เป็นสิ่งกำหนดลักษณะของบุคคลหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยนำไปสู่การเห็นคุณค่าของบุคคลนั้น ๆ ได้

2) สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social environment) สิ่งแวดล้อมทางสังคมโดยทั่วไป หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่อกันและกัน เช่น การสื่อสาร การโน้มน้าวใจ สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ประสบการณ์ เป็นต้น

3) กระบวนการในการหล่อหลอมพัฒนาบุคลิกภาพ และโลกทัศน์ที่สั่งสมไว้ (Personality process and predispositions) เป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานในการเห็นคุณค่าของแต่ละบุคคล สิ่งเหล่านี้ได้แก่ ความคิดความเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในสังคม การปกป้องตัวเอง ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ความเชื่อ ความรู้ อารมณ์ และพฤติกรรม ทำให้การเห็นคุณค่าของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป

Sahud, Bruvold and Merino (1990: 336) ได้ทำการศึกษาแบบประเมินข้ามวัฒนธรรมเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ โดยการสำรวจทัศนคติประชากรเชื้อชาติอเมริกันและเชื้อชาติเม็กซิกันในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีต่อผู้สูงอายุ ทั้งนี้โดยได้เพิ่มตัวแปรที่สำคัญเพื่อบ่งบอกถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และศาสนา

ขณะที่ Ajzen and Fishbein (1980: 84) ได้ทำการศึกษาผลกระทบทางอ้อมของตัวแปรภายนอกกับพฤติกรรมตามทฤษฎีการกระทำเชิงเหตุผล โดยตัวแปรภายนอกที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ตัวแปรทางประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ศาสนา และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับตัวแปรที่ใช้วัดจุดมุ่งหมายของการเห็นคุณค่า ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายการเห็นคุณค่าของแต่ละบุคคล จุดมุ่งหมายการเห็นคุณค่าของสถาบัน และลักษณะบุคลิกภาพ ประกอบด้วย บุคลิกภาพภายในตัวบุคคล ความมั่นคงทางอารมณ์ ความเชื่อในความคิดของตนเอง อำนาจนิยม และความเป็นเอกลักษณ์

ดังนั้นการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุเป็นการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อผู้สูงอายุ โดยการเห็นคุณค่าเกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล อันเป็นประสบการณ์จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าที่แตกต่างกัน โดยการเห็นคุณค่าประกอบด้วยองค์ประกอบทางความรู้และความรู้สึก ซึ่งเชื่อมโยงกับสภาวะจิตใจของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน อันเป็นผลจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลสะสมมาและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความคิด และแสดงออกตามความคิดความรู้สึกของตน (อรรชรณ ปิลันธน์โอวาท, 2554: 25)

การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ในระดับครอบครัว ในอดีตผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อครอบครัว เป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าทางด้านจิตใจให้กับลูกหลาน ซึ่งผู้สูงอายุได้ผ่านประสบการณ์การดำเนินชีวิตที่ผ่านร้อนผ่านหนาวมาอย่างยาวนาน สามารถเป็นที่ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกในครอบครัวได้ นอกจากนี้ผู้สูงอายุสามารถดูแลบุตรหลานที่เป็นหนึ่งในสมาชิกของครอบครัวได้ ดูแลที่อยู่อาศัยและทรัพย์สินภายในบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุจินดา ม่วงมี (2545) เรื่อง “ทัศนคติของนิสิตของมหาวิทยาลัยที่มีต่อผู้สูงอายุ” เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม “The Aging Semantic Differential” ของ Rosencrantz และ Mcnevin พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อผู้สูงอายุเอนเอียงไปในทางบวก 5 รายการ คือ ผู้สูงอายุมีความเป็นมิตร ผู้สูงอายุมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผู้สูงอายุยังทำประโยชน์ได้มาก ผู้สูงอายุเชื่อถือได้ และผู้สูงอายุไม่ชอบอยู่หนึ่ง ส่วนทัศนคติในทางลบมี 2 รายการ คือ ผู้สูงอายุเป็นผู้อนุรักษ์นิยม และผู้สูงอายุโบราณ

นอกจากนี้ การศึกษาของกาญจนา ตั้งชลวิทย์ และคณะ (2553: 29) เรื่อง คุณค่าผู้สูงอายุ: ภาพสะท้อนมุมมองจากคนสองวัย ซึ่งการศึกษาประกอบด้วยข้อคำถามที่เป็นทัศนคติเชิงบวกและเชิงลบโดยข้อคำถามเหล่านี้ดัดแปลงมาจากแบบวัดทัศนคติที่ใช้สำรวจทัศนคติประชากรเชื้อชาติอเมริกันและเชื้อชาติเม็กซิกันในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า ประชากรทั้งสองวัย (วัยทำงานและวัยนักเรียน) มีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุทั้งสองช่วงอายุ (ผู้สูงอายุวัยต้นและผู้สูงอายุวัยปลาย) แต่จะมีมุมมองที่ดีต่อผู้สูงอายุวัยต้นมากกว่า นอกจากนี้ประชากรทั้งสองวัยยังเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าผู้สูงอายุมีความสุขที่สุดเมื่อมีลูกหลานมาเยี่ยมในวันสำคัญๆ และเห็นว่าประสบการณ์ของผู้สูงอายุเป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง และผู้สูงอายุรู้คุณค่าของเงินที่ได้มาอย่างยากลำบาก ในขณะที่ประชากรทั้งสองวัยไม่เห็นด้วยมากที่สุดว่าผู้สูงอายุน่าเบื่อหรือผู้สูงอายุเป็นภาระกับครอบครัวและที่น่าสนใจคือประชากรทั้งสองวัยไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าผู้สูงอายุควรอยู่ในบ้านพักคนชราซึ่งเป็นการสะท้อนมุมมองเชิงบวกต่อผู้สูงอายุทั้งสองช่วงอายุ (กาญจนา ตั้งชลวิทย์ และคณะ, 2553: 45) ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ พ.ศ. 2554 ที่ดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554: บทสรุปผู้บริหาร) ที่พบว่า ประชาชนร้อยละ 94.7 เห็นว่าผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ รองลงมาคือ ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่ควรได้รับความเคารพนับถือเสมอ (ร้อยละ 90.7) และผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน เป็นบุคคลที่มีคุณค่าแก่สังคม (ร้อยละ 90.6) ส่วนเรื่องที่ประชาชนไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่วัด (ร้อยละ 88.6) รองลงมาคือ ผู้สูงอายุควรไปอยู่บ้านพักคนชรา (ร้อยละ 86.5)

การศึกษาของ บุศริน บางแก้ว (2555) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชากรอายุ 18-59 ปี ที่มีต่อผู้สูงอายุ รวมทั้งค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการแปรผันของทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ โดยทำการศึกษาจากข้อมูลจากโครงการ “สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ พ.ศ. 2550” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่า

มากกว่าครึ่งของประชากรตัวอย่างมีทัศนคติทางบวกต่อผู้สูงอายุ ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการแปรผันของทัศนคติของประชากรอายุ 18-59 ปีที่มีต่อผู้สูงอายุมากที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตในวัยสูงอายุ ซึ่งสามารถอธิบายการแปรผันของทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุได้ดีที่สุด (ร้อยละ 7.5) รองลงมาคือ ตัวแปรระดับการศึกษา การอยู่อาศัยในภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) รายได้ครัวเรือน และการอยู่อาศัยในภาคใต้ ส่วนตัวแปรความรู้ด้านวงจรชีวิตและกระบวนการชรา สามารถเพิ่มอำนาจการอธิบายการแปรผันของทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุได้เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และเป็นความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติดังกล่าว

นอกจากนี้การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุในด้านสังคม ผู้สูงอายุถือเป็นผู้ที่สั่งสมประสบการณ์และความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณี และเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ความรู้ให้กับคนรุ่นหลังในสังคม ผู้สูงอายุจึงเปรียบเสมือนทุนทางสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ รศรินทร์ เกรย์ และคณะ (2556) โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการสนทนากลุ่มกับประชาชนทั่วไป และสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหาร นักวิชาการ และแพทย์ ตัวอย่างทั้งหมด 351 คน พบว่า ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องจากอดีตสู่ปัจจุบัน ผ่านองค์ความรู้ ภูมิปัญญาต่าง ๆ ให้แก่คนในสังคม ผู้สูงอายุจึงได้รับการยอมรับจากคนในสังคม เช่นเดียวกัน กุศล สุนทรธาดา (2553) ที่มุ่งทำการศึกษาคุณค่าด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ ทั้งคุณค่าในด้านการทำงาน รายได้ และการออม ที่จะป็นเครื่องมือนำไปสู่ความมั่นคงในชีวิต ความมีศักดิ์ศรี และลดความเสี่ยงต่อความยากจนได้สะท้อนว่าผู้สูงอายุยังมีคุณค่าแฝงในลักษณะที่เป็นทุนมนุษย์ที่สั่งสมประสบการณ์และความชำนาญจนสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่คนรุ่นหลัง และดำรงศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าต่อชุมชนโดยรวมได้

อย่างไรก็ดีคุณค่าแฝงดังกล่าวไม่สามารถที่จะวัดออกมาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณได้ ในขณะที่การศึกษาคุณค่าผู้สูงอายุต่อสังคมของไทยมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Allan และคณะ ในด้านการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุทางสังคม โดย Allan และคณะ (2014) ได้ทำการศึกษาบทบาทของตัวแปรที่แตกต่างระหว่างบุคคลต่อการอคติกับผู้สูงอายุ (Ageism) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะนิสัยความเห็นอกเห็นใจ และความกตัญญูมีบทบาทต่อทัศนคติของผู้คนที่มีความวิตกกังวลต่อความสูงวัยหรือไม่ โดยตระหนักถึงความเท่าเทียมของผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันทั้งทางเชื้อชาติ ธรรมเนียมทางเพศ ความสามารถ สถานะครอบครัว สถานภาพสมรส และศาสนา ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอย ผลการศึกษาพบว่า การมีอคติต่อผู้สูงอายุและภาวะวิตกกังวลต่อความสูงวัยมีความสัมพันธ์ทางลบกับความกตัญญู ความเห็นอกเห็นใจ การมองจากมุมมองของผู้อื่น บุคลิกภาพแบบชอบแสดงตัว บุคลิกภาพแบบปรองดอง และการมีสติ ในขณะที่ภาวะวิตกกังวลต่อความสูงวัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดส่วนบุคคล และการเหยียดผิวมีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกแบบเปิดกว้างอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีความกตัญญูมีทัศนคติทางบวกต่อผู้สูงอายุ แต่ตัวแปรความสงสัยพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการออกกฎหมาย และการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้

ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่กังวลถึงความชราของตนเองและมีแนวโน้มว่าจะเป็นผู้ที่มีอคติต่อการสูงวัยของตนเอง ดังนั้นการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งที่สามารถช่วยให้ความเท่าเทียมได้

จากการศึกษาของ Open Stax College (2014) เรื่อง ความท้าทายที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญหน้า ได้กล่าวว่า วัยที่เพิ่มขึ้นย่อมมาพร้อมกับความท้าทาย เพราะการสูญเสียความสามารถในการพึ่งพิงตนเองนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิต ในสังคมเกษตรกรรมนั้นผู้สูงอายุจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือเรื่องต่าง ๆ ในครัวเรือน เช่น การทำงานบ้าน การทำอาหาร หรือการช่วยดูแลหลาน เป็นต้น ในขณะที่ปัจจุบันสังคมยุคอุตสาหกรรมเริ่มมองว่าผู้สูงอายุกลายเป็นภาระในเรื่องค่าใช้จ่าย เพราะผู้สูงอายุไม่สามารถทำงานได้ นอกจากนี้ยังพบการละเมิดและทารุณผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น โดย 1 ใน 10 ของผู้สูงอายุจะถูกละเมิดอย่างน้อยหนึ่งในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น การละเมิดทางการเงิน การละเมิดทางจิตใจ การละเมิดทางกายและทางเพศ เป็นต้น ซึ่งพบความเสี่ยงที่จะถูกละเมิดสูงในกลุ่มผู้ป่วยเป็นโรคความจำเสื่อม และมีแนวโน้มว่าเพศหญิงจะถูกละเมิดทางวาจามากกว่าเพศชาย ทั้งนี้สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการละเมิดต่อผู้สูงอายุ ได้แก่ การขาดประสบการณ์ การทำงานนี้เพราะไม่มีทางเลือกอื่น มีภาระที่ต้องเลี้ยงดูบุตร การใช้ชีวิตกับผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ตลอดเวลา การเผชิญกับภาวะความเครียด และการขาดการสนับสนุน ซึ่งส่วนใหญ่พบในกลุ่มผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลจากผู้ดูแลที่ได้รับการว่าจ้างหรือผู้ดูแลที่เคยมีประวัติโดนทารุณกรรมตอนวัยเด็ก

ในขณะที่การศึกษาของ Kite และคณะ (2005: 241-266) ศึกษาทัศนคติต่อผู้ใหญ่ตอนต้นและผู้ใหญ่ตอนปลายโดยทำการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความซับซ้อนของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับวัยและมุมมองที่มีต่อกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในภาพรวม โดยทำการวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์ห่อภิมาณจากงานวิจัยจำนวน 232 ชิ้น และใช้การวัดในรูปขนาดอิทธิพล (effect sizes) นอกจากนี้ยังเป็นการต่อยอดจากงานศึกษาของ Kite และคณะ ที่พบว่า ทัศนคติทางลบที่ผู้คนมีต่อผู้สูงอายุมีค่าสูงกว่าทัศนคติทางลบที่ผู้คนมีต่อวัยหนุ่มสาว 1 ใน 3 ของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งการศึกษา Kite และคณะ ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของวัย 5 ปัจจัย ได้แก่ การให้คำอธิบายเกี่ยวกับรูปภาพบุคคลที่เตรียมไว้ เพศของบุคคลตัวอย่างที่ต้องถูกประเมิน อายุของผู้ที่ทำแบบประเมิน อายุของผู้ที่ถูกประเมิน และปีที่ผลงานวิจัยที่นำมาทำการสังเคราะห์ได้รับการตีพิมพ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้คนมีทัศนคติทางลบต่อวัยผู้ใหญ่ตอนปลายมากกว่าวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยอิทธิพลของทัศนคติทางลบจะลดน้อยลงเมื่อผู้ทำแบบสอบถามได้รับทราบข้อมูลที่ตนเองต้องประเมินก่อนล่วงหน้า นอกจากนี้จากการรับรู้ที่มีต่อวัยสูงอายุนั้นผู้คนมักมีภาพในใจถึงความแตกต่างระหว่างผู้ใหญ่ตอนต้นและตอนปลายอย่างชัดเจน และอายุของผู้ที่ถูกประเมินยิ่งมากยิ่งจะมีทัศนคติทางลบมากตามไปด้วย

การศึกษากระบวนการรับรู้ในเรื่องวัฒนธรรมโยรูบาและความเกี่ยวข้องต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างที่มีอายุ 20-59 ปี ซึ่งอาศัยอยู่ในรัฐโอฮูนา สเตท

ประเทศไนจีเรีย จำนวน 277 ราย ผลการศึกษาพบว่า ทศนคติต่อผู้สูงอายุของคนในวัฒนธรรมโยรูบา มี 2 แบบ คือ การมองว่าผู้สูงอายุคือผู้ที่กำลังอยู่เพื่อรอความตาย และการมองว่าผู้สูงอายุที่เกษียณอายุ จะใช้ชีวิตในบ้านปลายโดยมีลูกหลานดูแล แต่ผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานดูแลจะถือว่าชีวิตโดดเดี่ยว ซึ่งในด้านคุณภาพชีวิตพบว่าผู้สูงอายุเพศชายและมีอายุระหว่าง 60-74 ปี มีระดับคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุเพศหญิงและมีอายุตั้งแต่ 75 ปีขึ้นไป ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีคู่สมรสจะมีระดับคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่ย่าร้าง แต่ผู้สูงอายุที่มีหย่าร้างจะมีระดับคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพเป็นหม้าย ส่วนในด้านความโดดเดี่ยวหรือความว้าเหวพบว่า ผู้สูงอายุเพศหญิงและมีสถานภาพหย่าร้างหรือเป็นหม้ายจะมีระดับความโดดเดี่ยวหรือความว้าเหวสูงกว่าผู้สูงอายุเพศชายและมีสถานภาพสมรสที่มีการติดต่อลูกหลานสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สูงอายุมักถูกมองว่าเป็นภาระหากครอบครัวไม่สามารถหารายได้ให้เพียงพอต่อการใช้จ่าย จึงส่งผลให้วัยแรงงานต้องย้ายถิ่นออกเพื่อหางานทำในเมืองมากขึ้น และทำให้ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งซึ่งจะส่งผลทำให้สุขภาพจิตใจเสื่อมลงหรืออาจทำให้เกิดโรคซึมเศร้าได้

การศึกษาของ Tornstam (2007) ได้ศึกษาทัศนคติของชาวสวีเดนต่อผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเข้าใจและทัศนคติที่ผู้คนมีต่อผู้สูงอายุ ซึ่งเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีแจกแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่ชาวสวีเดนที่มีอายุระหว่าง 16-85 ปี จำนวน 1,015 ชุด และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เพิ่มเติมจำนวน 265 ราย ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างมีความเข้าใจต่อผู้สูงอายุน้อยมาก เนื่องจากภาพทางลบในความรู้สึกนึกคิดทำให้มองว่าผู้สูงอายุเป็นวัยที่โดดเดี่ยว รู้สึกเบื่อและไม่พึงพอใจในชีวิตของตน มีปัญหาการได้ยิน ไม่มีเงินสำรองไว้ใช้จ่าย ในยามคับขัน มีนิสัยการกินที่ไม่ดี และไม่มีบ้านเป็นของตนเอง รวมทั้งไม่มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก แต่ประชากรตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ที่กำลังจะเข้าสู่วัยสูงอายุส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจต่อผู้สูงอายุถูกต้อง ส่วนระดับการศึกษาพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจ ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจจะแปรผันตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม กล่าวคือ ยิ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุใกล้เข้าสู่วัยสูงอายุ ก็ยิ่งจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ถูกต้องเพิ่มขึ้นด้วย

การศึกษาของ Urquiza and Rodriguez (2008) ศึกษาภาพลักษณ์ของวัยหนุ่มสาวที่มีต่อผู้สูงอายุในประเทศชิลี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่สังคมคาดหวัง และศึกษามุมมองของสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการสอบถามนักศึกษาจำนวน 682 ราย ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 50.3 และเพศหญิงร้อยละ 49.7 และมีอายุเฉลี่ยประมาณ 21 ปี จากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ตัวแปรเพศ ภูมิภาค และฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ ส่วนด้านทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุพบว่า ประชากรตัวอย่างมากกว่าครึ่งมองว่าผู้สูงอายุจะเป็นคนหัวโบราณ ไม่สามารถทำกิจกรรมทางเพศได้ และจะมองว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ที่เจ็บป่วยตลอดเวลาด้วย

กล่าวโดยสรุป การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุไทยสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ด้านสำคัญ คือ การเห็นคุณค่าต่อครอบครัว และการเห็นคุณค่าต่อชุมชน ซึ่งการเห็นคุณค่าต่อครอบครัว ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าทางจิตใจให้แก่สมาชิกในครอบครัว และเป็นกำลังสำคัญในการดูแลทรัพย์สินภายในบ้าน นอกจากนี้ผู้สูงอายุมียังมีคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจต่อครอบครัว โดยสามารถเป็นผู้จุนเจือครอบครัว และยังเป็นผู้มอบมรดกให้แก่บุตรหลาน ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการทำงานเงินบำนาญ และมีเงินออม ย่อมไม่เป็นภาระของบุตรหลานในการเกื้อหนุนเศรษฐกิจ ในขณะที่การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุต่อสังคม กล่าวได้ว่าผู้สูงอายุเป็นผู้สืบทอดและถ่ายทอดภูมิปัญญา ความรู้ ความสามารถ และขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม ให้กับคนรุ่นถัดไป ซึ่งสังคมจะต้องมีการถ่ายทอดมรดกทางปัญญาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพประชากร

ส่วนนี้เป็นการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์ ประกอบด้วย นิยามของทุนมนุษย์จากนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบของทุนมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นอายุกับคุณภาพประชากร และความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพประชากรกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

2.2.1 ความหมายและคำนิยามของคุณภาพประชากร หรือทุนมนุษย์จากนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

นิยามของทุนมนุษย์เกิดจากแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ที่ให้ความสำคัญกับมนุษย์ในฐานะทรัพยากร หรือเป็นปัจจัยที่สำคัญในกระบวนการผลิต หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในยุคอุตสาหกรรมและหลังอุตสาหกรรม ซึ่งยุคนี้การจะเพิ่มผลิตภาพต้องอาศัยการลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เริ่มต้นจาก Adam Smith ได้กล่าวถึงทุนทางมนุษย์ไว้ว่า คือสิ่งที่ได้รับมาหรือสั่งสม และเป็นความสามารถที่มีประโยชน์ ซึ่งการครอบครองทักษะได้มาจากการศึกษา การค้นคว้า หรือการฝึกอบรม การสั่งสมประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กระบวนการเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีต้นทุนทั้งสิ้น ซึ่งต้นทุนนี้ จัดเป็นต้นทุนถาวรเพราะจะเป็นสิ่งที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล และต้นทุนนี้จะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อบุคคล และต่อองค์กรที่สังกัด ความชำนาญของบุคคลที่ได้รับการพัฒนาขั้นนี้ เปรียบเสมือนเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ซึ่งช่วยสนับสนุนตัวบุคคล และถึงแม้ว่าอาจจะมิตั้งทุนที่สูง แต่ก็มีเสียเปล่า เพราะในที่สุดก็ได้รับผลที่ย้อนคืนกลับมาในรูปของผลกำไร

Schultz (1992) ได้ระบุว่า ทุนมนุษย์ คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกฝน การศึกษา และการพัฒนาความสามารถ เพื่อที่จะเพิ่มระดับของความรู้ ทักษะ ความสามารถ คุณค่า และสินทรัพย์ทางสังคม (social assets) ของบุคคลซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งต่อตนเอง และความสามารถในการทำงานของแต่ละบุคคล ซึ่งในที่สุดก็จะกลายเป็นผลการดำเนินงานขององค์กร

ในการสั่งสมทุนมนุษย์นั้น Becker (1993) กล่าวว่า เราต้องมี “ต้นทุน” หรือค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปเพื่อการศึกษา การฝึกฝน การรักษาพยาบาล และอื่น ๆ ซึ่งทุนมนุษย์นี้ไม่ถือว่าเป็นทุนทางกายภาพ (physical capital) หรือทุนทางการเงิน เพราะเราไม่สามารถแยกความรู้ ทักษะ สุขภาพ หรือคุณค่าออกจากตัวบุคคลได้

เทียนฉาย กิระนันท์ (2519) ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า ทุนมนุษย์ คือ “การสะสมความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความชำนาญของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องที่ได้จากการได้รับการศึกษา และการฝึกอบรมที่สะสมอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล โดยนำไปใช้เพื่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต”

นอกจากนี้ นักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์รุ่นต่อมา เช่น Huszar (1998) และ Allan et. al. (2008) ได้ให้นิยามของคำว่า ทุนมนุษย์ คือ เวลา ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ และทัศนคติของแต่ละบุคคลหรือคนในแต่ละรุ่น ส่งผลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถนำมาใช้ในกระบวนการผลิตได้ โดยเป็นสิ่งที่สะสมเพิ่มพูนได้ด้วยประสบการณ์การทำงานและการศึกษา ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูน และสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจของแรงงาน

Gratton and Ghoshal (2003) ได้ให้ความหมายของทุนมนุษย์ต่างจากนักวิชาการท่านอื่น ๆ โดยกล่าวว่า ทุนมนุษย์ คือส่วนผสมของ 3 สิ่ง คือ ทุนทางปัญญา ทุนทางสังคม และทุนทางอารมณ์ ซึ่งมีส่วนประกอบของทุนแต่ละทุน ดังต่อไปนี้

1) ทุนทางปัญญา ประกอบไปด้วย ความรู้และความสามารถในการเรียนรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทักษะ ประสบการณ์ที่บุคคลแต่ละคนสะสมเอาไว้

2) ทุนทางสังคม ประกอบไปด้วย เครือข่าย ความสัมพันธ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญ โดยช่วยสร้างโอกาสที่จะนำไปสู่การสร้างคุณค่าในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ เป็นต้น

3) ทุนทางอารมณ์ ประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น การรับรู้ตนเอง ความมีศักดิ์ศรี การมีความยืดหยุ่น เป็นต้น

ในขณะที่ Bernanke และ Frank (2010) ได้ให้นิยามของคำว่า ทุนมนุษย์ ไว้ว่า คือ การผสมผสานกันระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา ประสบการณ์ การฝึกอบรม ความฉลาดทางปัญญา นิสัยในการทำงาน ความซื่อสัตย์ และความคิดริเริ่ม ซึ่งมีผลต่อคุณค่าของผลผลิตเพิ่ม (marginal product) ของคน ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ในรุ่นหลัง ๆ ได้เริ่มให้ความสำคัญกับการมีคุณธรรม และจริยธรรมและผนวกเข้าเป็นมิติหนึ่งของทุนมนุษย์

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นิยามของคำว่า “คุณภาพประชากร” หมายถึง ประชากรที่มีทุนมนุษย์ด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และคุณธรรม จริยธรรมจากการได้รับศึกษา การฝึกอบรม รวมถึงการสร้างสุขภาพ นอกจากนี้การศึกษานี้ได้เล็งเห็นความสำคัญของ

คุณภาพประชากรในมิติของควมมีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งนอกเหนือไปจากทุนมนุษย์ในนิยามทั่วไป และควรได้รับการพิจารณาร่วมกับมิติด้านการศึกษา การทำงาน และภาวะสุขภาพ เนื่องจากควมมีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสิ่งที่สร้างทัศนคติที่ดีต่อมนุษย์ในอยู่ร่วมกัน ไม่ให้เกิดความเบียดเบียนซึ่งกันและกัน เกิดการตระหนักรู้ เห็นคุณค่า และยอมรับกันและกัน คุณธรรมและจริยธรรมยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ เพราะเป็นเครื่องกำกับการให้ทุนมนุษย์ด้านความรู้ และทักษะให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.2.2 องค์ประกอบของคุณภาพประชากร

จากนิยามข้างต้น สามารถจำแนกองค์ประกอบของคุณภาพประชากรเป็น 3 ประการ ดังนี้

1) การได้รับการศึกษา การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้บุคคลได้รับความรู้ การฝึกฝนทักษะ การพัฒนาความคิด ทัศนคติ ค่านิยมของบุคคล หากบุคคลได้รับการศึกษาที่ดีจะส่งผลต่อการสั่งสมทุนมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศในที่สุด ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ซึ่งมีใจความตอนหนึ่งว่า

“...การศึกษานั้นเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมทำได้โดยสะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
แนวพระราชดำริเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา

27 พฤศจิกายน 2515

นอกจากนี้การศึกษายังสามารถใช้บ่งบอกถึงสถานภาพทางสังคม บุคลิกภาพ ความสนใจ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออก อันเนื่องมาจากความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อเจตคติ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ การปรับตัวในสังคม ตลอดจนการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุของแต่ละบุคคล

2) สุขภาพกายและใจ เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบของคุณภาพประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งสุขภาพกายและสุขภาพใจ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากกายและจิตของมนุษย์ย่อมมีความสัมพันธ์กัน โดยมีผลซึ่งกันและกัน โดยสุขภาพแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สุขภาพกาย หมายถึงสภาพของร่างกายที่มีความเจริญเติบโต และพัฒนาการสมกับวัย สะอาด แข็งแรง สมบูรณ์

ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และภาวะทุพพลภาพพร้อมทั้งมีภูมิคุ้มกันโรคหรือความต้านทานโรคเป็นอย่างดี ในขณะที่สุขภาพจิตหมายถึงความสามารถในการปรับตัวของเราให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งสถานการณ์ในอดีตและอนาคตด้วย ซึ่งการมีสุขภาพจิตที่ดีย่อมส่งผลให้เกิด “ภาวะปกติสุข (well-being) ที่บุคคลตระหนักในความสามารถต่าง ๆ ของตนเอง สามารถจัดการกับความเครียดในชีวิตได้ สามารถทำงานที่ก่อให้เกิดผลิตภาพและผลิตผลสมบูรณ์ และสามารถเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนของตน” (World Health Organization, 2014: Online) เมื่อบุคคลมีสุขภาพกายและจิตที่ดี ก็จะเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญที่สามารถนำความรู้ และทักษะที่มีอยู่ไปใช้ในการผลิตเชิงเศรษฐกิจได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยไม่มีข้อจำกัด อันเนื่องมาจากภาวะการเจ็บป่วย หรือสุขภาพไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

ดังนั้นหากบุคคลมีสุขภาพจิตที่ดีย่อมก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในตัวเอง และบุคคลอื่นด้วยเช่นกัน เมื่อกล่าวถึงสุขภาพ จึงหมายถึง ภาวะของการดำรงชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจรวมทั้งการอยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยดี อยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและการใช้สติปัญญา (World Health Organization, 2014: Online) เช่น ถ้าเมื่อใดร่างกายประสบกับภาวะการเจ็บป่วย ย่อมส่งผลกระทบต่อจิตใจและความรู้สึกของมนุษย์ให้เกิดความท้อแท้ สิ้นหวัง เมื่อสภาวะจิตใจไม่เข้มแข็ง ก็ส่งผลต่อการรักษาของบุคคลเมื่อประสบกับภาวะอ่อนแอให้ท้อแท้ตามไปด้วย แต่เมื่อใดก็ตามเมื่อภาวะจิตใจเข้มแข็ง ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น และพยายามปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรม ให้อยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้เกิดกำลังใจ และต่อสู้กับปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อสุขภาพจิตใจเข้มแข็ง สุขภาพร่างกายย่อมเข้มแข็งตามไปด้วย ฉะนั้นสุขภาพจิตและสุขภาพกายจึงเป็นสาเหตุก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

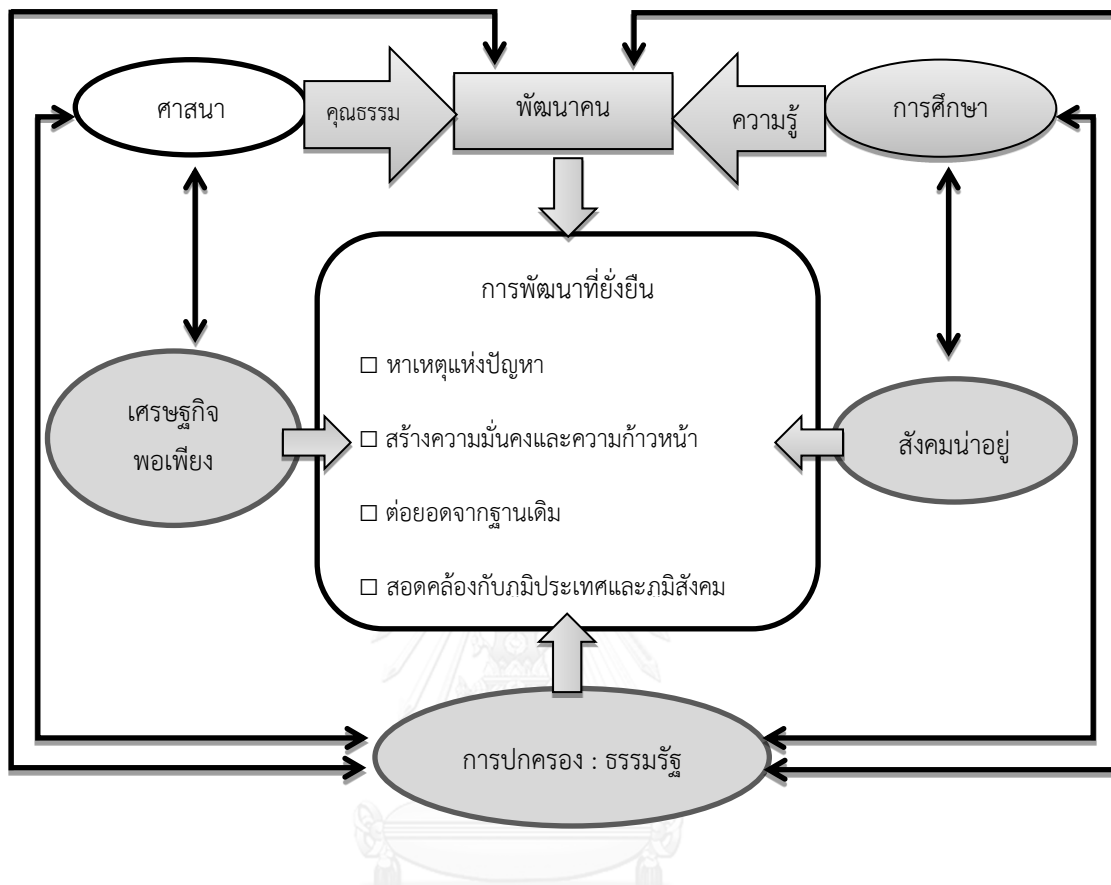
3) ความมีคุณธรรมและจริยธรรม การศึกษานี้เป็นเครื่องกำกับให้บุคคลใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและต่อสังคม “คุณธรรม” หมายถึง สิ่งหรือสภาพที่เกิดขึ้นในจิต มีผลทำให้จิตอยู่ในภาวะที่ดีงาม และพร้อมที่จะสร้างสรรค์แต่ในสิ่งที่เป็นคุณและประโยชน์ ในขณะที่ จริยธรรม หมายถึง สภาพของความประพฤติ หรือพฤติกรรมการแสดงออกที่พึงประสงค์ (สุรพล ไกรสรารุฒิ, 2549)

ความสัมพันธ์ของคุณธรรมและจริยธรรม อาจกล่าวได้ว่า คุณธรรมเป็นหลักประกันความสุข ความเจริญ ความมั่นคงของชีวิตและสังคมที่แท้จริงและยั่งยืน และเป็นรากฐานของจริยธรรมที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมา ในขณะที่จริยธรรม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางสังคม ดังนั้น คุณธรรมและจริยธรรม จึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากการแสดงออกทางพฤติกรรมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ

นอกจากนี้ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ที่สังเคราะห์มาจากการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 6-60 ปี ได้ให้แนวคิดที่สอดคล้องกันว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคล โดยทฤษฎีเปรียบเทียบสาเหตุของพฤติกรรมเสมือนต้นไม้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนแรก คือ รากของต้นไม้ ได้แก่ สุขภาพจิต, ความเฉลียวฉลาด, และประสบการณ์ทางสังคม ส่วนที่สอง คือ ลำต้น ได้แก่ ทัศนคติ คุณค่า และคุณธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ และส่วนที่สาม คือ ดอกและผล เป็นพฤติกรรมการทำความดี ละเว้นความชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2548: 42-43) ในการศึกษาเรื่อง “คุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ” การที่คนจะมีคุณธรรมและจริยธรรมจะต้องมีองค์ประกอบของ ราก ลำต้น รวมถึงดอกและผล ทั้ง 3 องค์ประกอบอยู่ร่วมกันจึงจะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมในทางบวกที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุได้

เมื่อกล่าวถึงความสำคัญของคุณภาพประชากรในมิติด้านคุณธรรมจริยธรรม ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 เป็นต้นมา มีการกล่าวถึง การพัฒนาที่อยู่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้แนวทางการพัฒนาประเทศเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เน้นพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก เป็น “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” การพัฒนาคนหรือการเพิ่มพูนคุณภาพประชากรจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากขึ้นเป็นลำดับ หลักการพัฒนาคนตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้ให้ความสำคัญต่อทั้งความรู้ และคุณธรรมดังปรากฏในแผนภาพที่ 3 ดังนี้

แผนภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของคุณธรรมและการศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน



ที่มา: วิพรรณ ประจวบเหมาะ, (2550), สังคมน่าอยู่, วิทยาลัยประชากรศาสตร์ บพควมในโครงการ “ได้รู้พระบารมีพระบรมธรรมิกมหาราช” UNIVERSITY

แผนภาพดังกล่าวข้างต้นเป็นการแสดงถึงกระบวนการทัศน์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 คือ การพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาชาติ ต้องอาศัยคนที่มีทั้งความรู้ความสามารถในทางวิชาการและมีคุณธรรมเป็นเครื่องกำกับเนื่องจากการพัฒนาทางด้านการศึกษายเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการพัฒนา การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างคนให้มีคุณภาพ การศึกษาเป็นมิติที่สำคัญพัฒนาให้คนที่มีความรู้ในศาสตร์หรือวิทยาการในสาขาต่าง ๆ รวมกับภูมิปัญญา เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติอย่างสมดุล แต่ถ้าเมื่อใดก็ตามผู้ที่มีการศึกษาแต่ขาดคุณธรรมจริยธรรม อาจจะใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน หรืออาจใช้ทำลายสังคมได้ จึงต้องพัฒนาคนให้มีการศึกษาควบคู่กับความมีคุณธรรมและจริยธรรม ด้วยเหตุนี้การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพประชากร นอกจากจะพิจารณาในมิติด้านการศึกษา

สุขภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจแล้ว ความมีคุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นอีกมิติที่มีความสำคัญที่ต้องพิจารณาร่วมด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจากการมีโครงสร้างประชากรที่วัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ในขณะที่สังคมไทยเผชิญกับวิกฤติความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรม และจริยธรรมและมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่งผลให้เป็นสังคมแบบวัตถุนิยม คนไทยมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับสังคมและวัฒนธรรมที่ตึงามลดลง ส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม มุ่งหาประโยชน์ส่วนตนมากกว่าการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจของคนในสังคมไทยลดลง มีการเอาใจเอาเปรียบกันมากขึ้น ทำให้คนไทยขาดความสามัคคี และมีการเคารพสิทธิผู้อื่นลดลง ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้เน้นการพัฒนาคุณภาพประชากรเป็นสำคัญ โดยมีนโยบายพัฒนาคนไทยให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิตในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีความอยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งเป็นองค์ประกอบของคุณภาพประชากรในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นอายุกับคุณภาพประชากร

รุ่นอายุเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพประชากร ทั้งนี้เพราะคนในแต่ละรุ่นวัยจะมีโอกาสหรือได้รับการอบรมกล่อมเกลาโดยผ่านระบบการศึกษาหรือการพัฒนาคุณภาพประชากรที่แตกต่างกัน “รุ่นอายุ” นี้อาจจัดแบ่งได้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่า ในบริบทของต่างประเทศได้มีการแบ่งรุ่นวัย (UNJSPF, 2009 และ Sweeney, 2008 อ้างในพัชรราวลัย วงศ์บุญสิน, 2553) ไว้ดังนี้

1) ประชากรรุ่น Gen-B หรือรุ่น Baby Boomers เป็นกลุ่มคนที่ถือกำเนิดขึ้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2489 - 2507 (พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน, 2553) ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นช่วงการสำรวจที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะมีอายุอยู่ในช่วงอายุ 47 - 59 ปี ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวมักเรียกกันว่า เป็นช่วงแห่งการถือกำเนิดทารกขนานใหญ่ หลังจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สอง โดยเป็นช่วงที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างมากในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งมีบทบาทต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ

2) ประชากรรุ่น Gen-X หรือ Generation X ประชากรรุ่นนี้เป็นรุ่นที่เกิดในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2508-2521 (พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน, 2553) ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 จะอยู่ในช่วงอายุ 33-46 ปี เป็นรุ่นที่เติบโตขึ้นมาตามเส้นทาง และเป็นรุ่นที่ได้รับอิทธิพลจากประชากรรุ่นก่อน หรือประชากรรุ่น B ในระดับหนึ่งทั้งจากที่ถูกกำหนดให้ทำ และจากที่เห็นประชากรรุ่นก่อนทำมา รวมถึง

การทุ่มเทชีวิตให้กับหน้าที่การงาน ซึ่งผลที่ตามมา คือ ความรู้สึกขัดแย้งและการแสดงออก ในลักษณะที่ต้องการปลดปล่อยตัวเองให้เป็นอิสระ หรือในแนวทางที่ตนเองต้องการ

3) ประชากรรุ่น Gen-Y หรือ Generation Y เป็นประชากรรุ่นที่เกิดในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2522-2537 (พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน, 2553) ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 จะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 17-32 ปี เป็นช่วงที่มีประชากรถือกำเนิดขึ้นมาในโลกจำนวนมากอีกช่วงหนึ่ง ประชากรกลุ่มนี้จะมีลักษณะเฉพาะ ตลอดจนถึงทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่มีเอกลักษณ์ ประชากรรุ่นนี้เติบโตขึ้นมาในลักษณะที่ได้รับดูแลอย่างเพียบพร้อม และมีการวางแผนให้ก้าวไปตามเส้นทางโดยมีการสร้างหลักประกันของชีวิตในอันที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมั่นคง มีการกระตุ้นให้รู้จักตัดสินใจ ค้นหาตัวเอง และทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่เกิดขึ้นในสภาวะแวดล้อมของประชากรรุ่นนี้ ดังนั้น ประชากรรุ่นนี้จึงเป็นรุ่นที่กล้าคิด และไม่กลัวที่จะแสดงออก

4) ประชากรรุ่น Gen-Z หรือ Generation Z ประชากรรุ่นนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นไป (พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน, 2553) ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 จะอยู่ในช่วงอายุ 11 ปีและน้อยกว่า โดยประชากรที่เกิดขึ้นในช่วงนี้เกิดขึ้นหลังจากดำเนินงานด้านการวางแผนครอบครัวแพร่หลายในประเทศส่วนใหญ่ในโลก เป็นผลให้อัตราการเกิดของประชากรลดลง ซึ่งประชากรในรุ่นนี้จะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก จะมีความเป็นปัจเจกบุคคลมากกว่ากลุ่มคน Gen Y นิยมใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย จนทำให้การดำเนินชีวิต (Life Style) ของคนกลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยีมากกว่าคนในรุ่นอื่น

การแบ่งรุ่นวัยหรือรุ่นอายุที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการมองในภาพรวมของทั้งโลก โดยพิจารณาจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามช่วงเวลาต่าง ๆ ในประเทศที่พัฒนาแล้ว การศึกษาค้นคว้าวิจัยพยายามปรับนิยามของรุ่นอายุให้เหมาะกับบริบทของสังคมไทย รวมทั้งเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของคนแต่ละรุ่นวัย

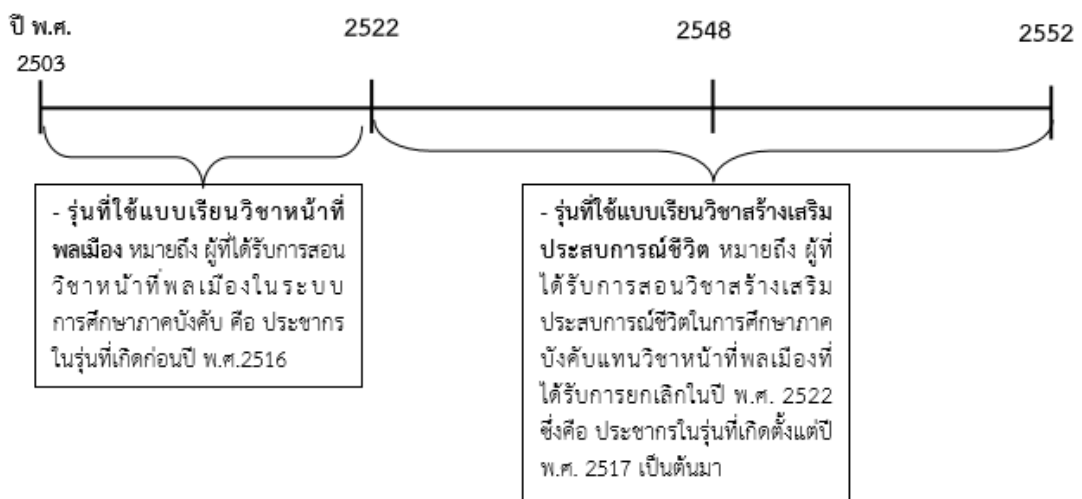
สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัยพิจารณารุ่นวัยโดยนำเอาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมมาประกอบการพิจารณา โดยพบว่า ประเทศไทยนั้นก่อนปี พ.ศ. 2522 มีหลักสูตรการเรียนการสอนด้านคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาหน้าที่พลเมือง ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 ได้มียกเลิกวิชาหน้าที่พลเมืองและนำรายวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเข้ามาทดแทนโดยประเด็นหน้าที่พลเมืองศีลธรรมและจริยธรรมเป็นเพียงหนึ่งหน่วยของสาระการเรียนรู้ โดยรุ่นวัยที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมืองน่าจะได้รับการขัดเกลาในด้านคุณธรรมจริยธรรมเข้มข้นกว่ารุ่นหลัง การศึกษาค้นคว้าวิจัยแบ่งรุ่นวัยเป็น 2 รุ่น ดังนี้

1) รุ่นที่มีการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ผู้ที่ได้รับการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระบบการศึกษาภาคบังคับในระดับประถมศึกษา ซึ่งคือประชากรที่เข้าศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือมีอายุตั้งแต่ครบ 6 ปีขึ้นไปตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับในปี พ.ศ. 2522 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง

คือประชากรรุ่นที่เกิดก่อนปี 2517 ซึ่งจากข้อมูลชุดที่ใช้ในการศึกษารุ่นนี้ คือ ประชากรที่มีอายุ 34-59 ปี ในปี พ.ศ. 2554 หรือรุ่น Gen-B กับ Gen-X

2) รุ่นที่มีการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ส.ป.ช.) ในระบบ การศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษา ซึ่งคือ ประชากรรุ่นที่เกิดตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา หรือคือ ประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-33 ปี ในปี พ.ศ. 2554 หรือ รุ่น Gen-Y และต่อมา

แผนภาพที่ 4 การแบ่งอายุของประชากรไทยตามหลักสูตรเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรม



ที่มา: สังเคราะห์จากการเปลี่ยนแปลงรายวิชาในระบบการศึกษาของประเทศไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ดังนั้น ในการศึกษารุ่นนี้ผู้ศึกษาได้แบ่งรุ่นวัยเป็น 2 รุ่น ได้แก่ รุ่นที่ใช้แบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง หมายถึง ผู้ที่ได้รับการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระบบการศึกษาภาคบังคับ และรุ่นที่ใช้แบบเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง ผู้ที่ได้รับการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระบบการศึกษาภาคบังคับ

2.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพประชากรกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

ปัจจัยด้าน “คุณภาพประชากร” เป็นตัวเชื่อมโยงปัจจัยทางด้านการศึกษา ความมีคุณธรรมและจริยธรรม และสุขภาพและใจเข้าด้วยกัน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องเสริมความรู้และทักษะให้กับบุคลากรควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของบุคลากร ให้อำนาจบุคลากรในการตัดสินใจ มอบรางวัลเป็นผลตอบแทนเมื่อทำงานประสบความสำเร็จ เพราะยิ่ง “คุณภาพประชากร” มีขีดความสามารถสูงย่อมการสร้างคุณประโยชน์มากขึ้นเท่าใด ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จขององค์กรก็ยังมีประสิทธิภาพและโอกาสในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้มากขึ้นเท่านั้น (Stankevičienė & Česnyienė, 2011)

โดยสรุปแล้ว คุณภาพประชากรถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดอย่างหนึ่งของสังคม ถึงแม้ว่าเราจะยังไม่มีเครื่องมือใด ๆ ที่สามารถวัดค่าของคุณค่าที่เกิดจากคุณภาพประชากรได้อย่างแม่นยำว่าบุคคลหนึ่งก่อให้เกิดคุณค่ามากเท่าไรเมื่อเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ก็ตาม แต่เราก็สามารถกล่าวได้ว่าคุณภาพประชากรนั้นได้ก่อให้เกิดคุณค่าทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เพราะหากบุคคลใดก็ตามรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองแล้ว บุคคลนั้นก็ย่อมมองเห็นคุณค่าในตัวบุคคลอื่นเช่นกัน นอกจากนี้ คุณภาพประชากร เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดกันได้ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม แต่การถ่ายทอดภายในครอบครัวนั้นมักจะเกิดจากการเลียนแบบ สิ่งใดก็ตามที่พ่อหรือแม่ให้คุณค่า หรือถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ลูกหลานก็มักจะยึดถือตามนั้นด้วย นอกจากนี้การที่บุคคลแต่ละคนมองเห็นคุณค่าของกันและกันนอกจากจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมขวัญและกำลังใจซึ่งกันและกัน ยังทำให้บุคคลอื่นนั้นรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองและต้องการนำคุณค่าที่ตนมีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้การตระหนักถึงคุณค่ายังนำมาซึ่งการให้เกียรติบุคคลอื่น ให้การเคารพในมุมมองและความคิดของผู้อื่น ให้การยอมรับ และการรู้สึกถึงการมีตัวตนอีกด้วย

ในสังคมไทยดั้งเดิมจะให้คุณค่าแก่ผู้สูงอายุอย่างมาก และผู้สูงอายุจะได้รับการเคารพจากกลุ่ม ในฐานะของผู้ที่สามารถให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา และมีประสบการณ์หรือภูมิปัญญาสูง เป็นผู้ส่งผ่าน สืบสาน ถ่ายทอดวัฒนธรรม กล่าวได้ว่าในสังคมดั้งเดิมผู้สูงอายุมีคุณค่าโดยจะได้รับการยกย่อง การเชิดชู และอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และในสังคมของเอเชียผู้สูงอายุจะมีสถานภาพสูงมาก เนื่องจากวัฒนธรรมที่เน้นความกตัญญูรู้คุณต่อบรรพบุรุษ

อย่างไรก็ตาม ในสังคมสมัยใหม่คุณค่าของผู้สูงอายุถดถอยลง เนื่องด้วยคนรุ่นหลังหรือกลุ่มคนรุ่นหนุ่มสาวให้คุณค่าตามกระแสความเชื่อทุนนิยมและบริโภคนิยมมากกว่า เนื่องด้วยคนรุ่นใหม่มีโอกาสได้รับการศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้มีศักยภาพในทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ส่งผลต่อวิถีการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ทำให้ผู้สูงอายุถูกมองว่า มีผลิตภาน์น้อยกว่าคนรุ่นหนุ่มสาวหรือคนรุ่นวัยแรงงาน ทำให้ผู้สูงอายุถูกประเมินค่าทางสังคมลดทอนลงไป

ในขณะที่เดียวกันสภาพสังคมตะวันตกปัจจุบัน วิธีชีวิตทางสังคมและการให้คุณค่าผู้สูงอายุ ถูกกำหนดโดยกิจกรรมและการทำงานเชิงเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้เอง เมื่อบุคคลเกษียณอายุจากการทำงาน บทบาทในสังคมจึงเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก คุณค่าผู้สูงอายุจึงถูกลดทอนตามไปด้วย (Márquez, 2014)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลก

ในส่วนนี้เป็นการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลก ประกอบด้วย ความหมายและค่านิยมของการยอมรับกระแสโลก วิวัฒนาการของการยอมรับกระแสโลก และความทันสมัยกระแสโลกาภิวัตน์กับผู้สูงอายุ

2.3.1 ความหมายและค่านิยมของการยอมรับกระแสโลก

ภายใต้สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน คนมีความเป็นปัจเจกสูงขึ้น มีการแข่งขันสูงส่งผลกระทบอย่างสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยที่กระแสโลกาภิวัตน์เกิดขึ้นพร้อมกันกับความทันสมัยและนวัตกรรมที่แพร่กระจายอย่างกว้างขวางในโลกยุคปัจจุบัน ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาความหมายของคำว่า “โลกาภิวัตน์” ซึ่งมีนักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศได้ให้ความหมาย ดังนี้

Featherstone (1995) กระแสโลกาภิวัตน์ เป็น “กระบวนการของโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดสิ่งที่โดดเด่นสองอย่างขึ้นพร้อม ๆ กัน โดยอย่างแรก คือ การขยายตัวของวัฒนธรรมไปยังนอกเขตแดนของประเทศนั้นไปสู่ดพรมแดนของโลก ส่วนที่สอง คือ การหลอมรวมกันของวัฒนธรรม นั่นคือ สิ่งต่าง ๆ ซึ่งก่อนหน้านี้เคยแยกกันอยู่ก็ถูกนำมารวมเข้าด้วยกัน” เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่หลากหลายนำไปสู่การผสมผสานจนกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ และในท้ายที่สุดวัฒนธรรมใหม่ได้ครอบงำโลก

Faulconbridge และ Beaverstock (2008) กล่าวว่า “โลกาภิวัตน์ได้ทำให้ผู้คนอยู่ใกล้กันมากขึ้น และทำให้มนุษย์มีทางเลือกมากมาย มากขนาดที่คนในยุคก่อน ๆ คาดคิดไม่ถึงโลกาภิวัตน์ทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยให้มนุษย์โดยรวมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันโลกาภิวัตน์ก็ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมขึ้นมา กล่าวคือ คนจำนวนไม่น้อยอาจทำกำไรได้มหาศาลจากกระแสโลกาภิวัตน์ ในขณะที่คนอีกกลุ่มหนึ่งต้องเผชิญกับสิ่งที่ตรงกันข้าม คนกลุ่มหลังนี้เองที่ต้องทนกับมาตรฐานการครองชีพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดั้งเดิม ไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งยังเป็นกลุ่มที่ถูกดูแลคน ซึ่งประชากรสูงอายุจัดอยู่ในประชากรกลุ่มหลังนี้

ในขณะที่นักวิชาการไทยได้ให้ความหมายและค่านิยม คำว่า “โลกาภิวัตน์” หมายถึงปรากฏการณ์ ซึ่งความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกนี้ได้

ถูกเปลี่ยนแปลงเข้าหากันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ทั้งในด้านของการรับรู้และการกระทำในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เรื่องหรือประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ห่างไกลมากข้ามพรมแดนของ ชาติ (nation state) ทำให้มนุษย์สามารถรับรู้ และส่งผลกระทบต่อตัวมนุษย์อย่างรวดเร็ว โดยมีเทคโนโลยี การสื่อสารเป็นตัวช่วย (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์, 2553: 117)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2524 ได้ให้ความหมายของคำว่า โลกาภิวัตน์ (globalization) หมายถึง “การแพร่กระจายทั่วโลก: การที่ประชาคมโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใด สามารถรับรู้ความสัมพันธ์หรือรับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วกว้างขวาง เนื่องมาจาก การพัฒนาระบบสารสนเทศเป็นต้น” โลกาภิวัตน์ เป็นคำศัพท์เฉพาะที่บัญญัติขึ้นเพื่อตอบสนอง ปรากฏการณ์ของสังคมโลกที่เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น ในส่วนหนึ่งของโลก ส่งผลกระทบต่ออันรวดเร็วและสำคัญต่อส่วนอื่นๆ ของโลก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557: 482)

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้นำความหมายและคำจำกัดความของคำว่า “โลกาภิวัตน์” ของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศมาประมวลเป็นความหมายของการยอมรับกระแสโลก ซึ่งเป็น ตัวแปรหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงให้คำนิยามของคำว่า “การยอมรับกระแสโลก” หมายถึง การยอมรับแนวคิดและพฤติกรรม อันเป็นผลจากการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคม ขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการแพร่ขยายของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล ชุมชน หน่วยธุรกิจ และรัฐบาล ไปจนครอบคลุมทั่วโลก

2.3.2 วิวัฒนาการของการยอมรับกระแสโลก

กว่าที่สังคมทั่วโลกจะมีการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างทั่วถึงเช่นในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ เป็นขั้นตอนตามลำดับ โดย Alvin Toffler (1980) ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนผ่าน ของโลกออกเป็น 3 ช่วง คือ **ช่วงที่หนึ่ง** เป็นการปฏิวัติเกษตรกรรม มีการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ และ ตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นชุมชนหมู่บ้าน **ช่วงที่สอง** เป็นการปฏิวัติอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบ การผลิตที่ใช้เครื่องจักร เครื่องผ่อนแรงแทนการผลิตด้วยแรงงานคนและสัตว์ และ**ช่วงที่สาม** เป็นสังคม แห่งเทคโนโลยีซึ่งมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนผ่านในแต่ละช่วงเปรียบเทียบกับ กระแสคลื่น โดยคลื่นลูกหลังสุดนี้ได้เริ่มก่อตัวจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมเหล็กกล้า รถยนต์ รวมทั้ง การปฏิวัติระบบอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศ ตามลำดับ

การแพร่ขยายของกระแสโลกในสภาพไร้พรมแดน จนก่อให้เกิดการหลอมรวม วัฒนธรรมจากส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งวัฒนธรรมใหม่นี้ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อความคิด การเรียนรู้ การดำรงชีวิตและส่งผลกระทบต่อความยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิม

ในขณะที่ Raab และคณะ (2008) ได้พัฒนาวิธีการวัดความเป็นโลกาภิวัตน์ในมิติที่หลากหลายยิ่งขึ้น ซึ่งครอบคลุมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสัมพันธ์ทางการเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี และการศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในภาพรวม โดยได้พัฒนาตัวชี้วัดทางด้านสังคมวิทยาของโลกาภิวัตน์ขึ้นมาใช้ โดยเรียกว่า “Global Index” ซึ่งตัวชี้วัดนี้ครอบคลุมการเติบโตของโลกาภิวัตน์ใน 97 ประเทศ ตั้งแต่ปี 1970 จนถึงปี 2002 โดยได้วิเคราะห์ถึงผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อกระบวนการเข้าสู่ตลาดแรงงานและความเสี่ยงของการว่างงานในประเทศเยอรมันและสหรัฐอเมริกา ซึ่งในการวัดระดับโลกาภิวัตน์ Raab และคณะ (2008) ได้ทำการวัดระดับโลกาภิวัตน์โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยีและสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านการเมือง

2.3.3 ความทันสมัย กระแสโลกาภิวัตน์กับคุณค่าผู้สูงอายุ

แนวคิดที่ว่าด้วยความทันสมัยนี้ เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในช่วงท้ายของการปฏิวัติอุตสาหกรรมและกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคแห่งการปฏิวัติระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แนวคิดเรื่องความทันสมัยจึงมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ โดยกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ภาวะความทันสมัยแพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วและรุนแรง โดยผ่านวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และการสื่อสาร

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้แนวคิดของทุนนิยม และระบบการแข่งขันผ่านกลไกตลาดแพร่กระจายไปทั่วโลก วิธีการผลิตที่ต้องใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการดำเนินการผลิต ส่งผลให้ประชากรสูงอายุมีบทบาทและคุณค่าในการผลิตเชิงเศรษฐกิจลดลงอย่างมาก

ขณะเดียวกันกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการขยายตัวของวัฒนธรรมโดยเฉพาะจากประเทศที่พัฒนาแล้วไปยังนอกเขตแดนของตนในขอบเขตกว้างขวางหรือครอบคลุมทั่วโลก เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย นำไปสู่การผสมผสาน และหลอมรวมเป็นวัฒนธรรมใหม่ และมีอิทธิพลครอบงำทั่วโลก (Featherstone, 1995)

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อประชากรกลุ่มที่ยังติดกับวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ยังเข้าไม่ถึงหรือยังมีข้อจำกัดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ ทำให้คนกลุ่มนี้ได้รับผลกระทบทั้งในเชิงคุณค่าและสถานภาพ (Faulconbridge & Beverstock, 2008) ซึ่งคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่คือ ประชากรสูงอายุ

Cowgill และ Holmes (1974; 1972) พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับความทันสมัย (modernization) กับการสูงอายุ ซึ่งความทันสมัย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เริ่มในศตวรรษที่ 20 ซึ่งกลายเป็นต้นแบบที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงของระบบโลก แนวคิดนี้มีสาระหลักว่า การที่สังคมเปลี่ยนวิธีการผลิตจากเกษตรกรรมสู่อุตสาหกรรม มีส่วนสำคัญในการลดคุณค่า

และสถานภาพของผู้สูงอายุ ทั้งนี้เนื่องมาจาก 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ เทคโนโลยีทางการแพทย์ เทคโนโลยีทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ความเป็นเมือง และการศึกษา (แผนภาพที่ 5) ดังนี้

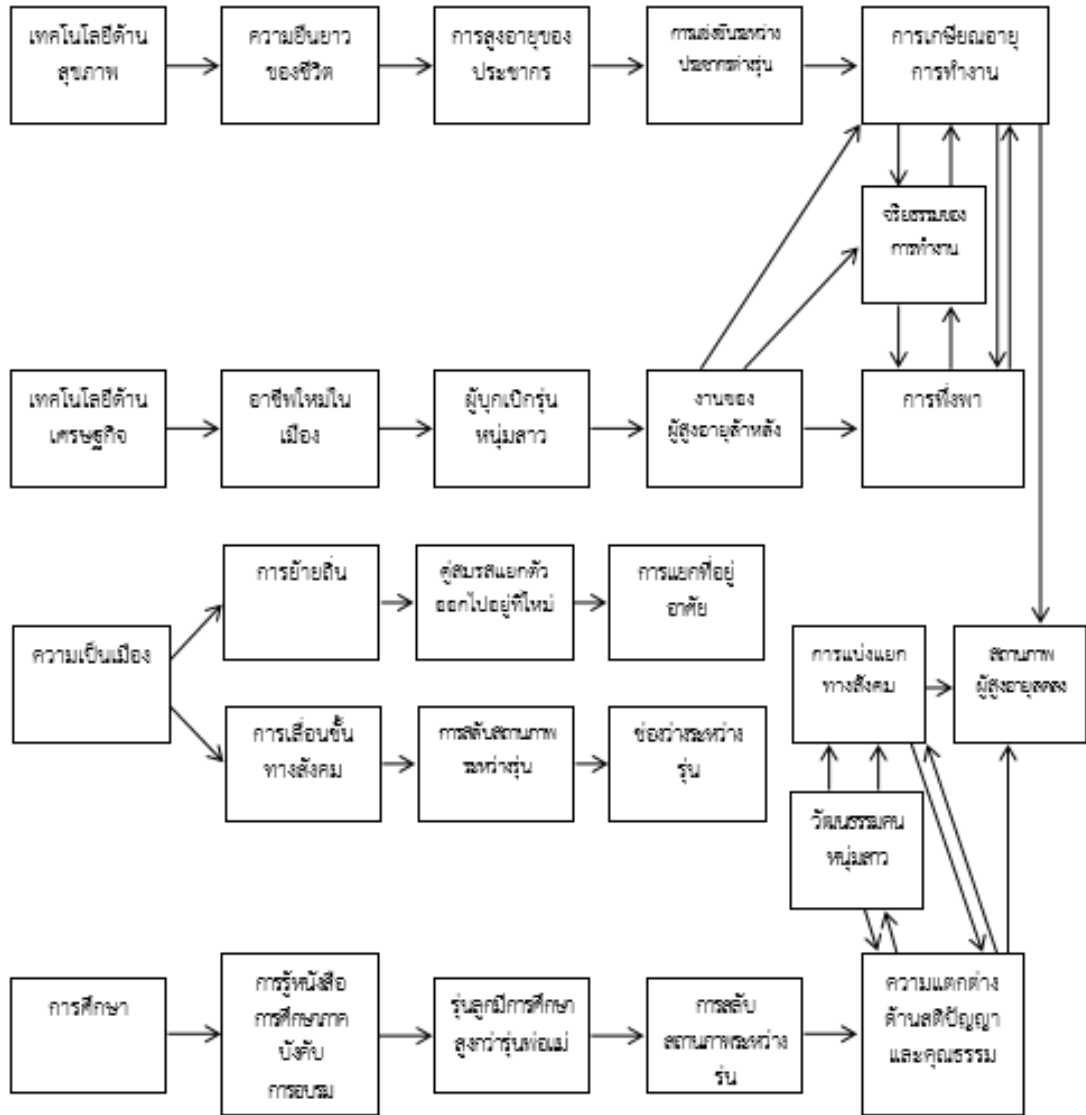
1) ความทันสมัยทางเทคโนโลยีทางการแพทย์ ตามแนวคิดของ Cowgill และ Holmes (1974; 1972) เชื่อว่า การพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบำบัดรักษาส่งผลในทางบวกให้ประชากรมีสุขภาพดีขึ้นและมีอายุยืนยาวขึ้น แต่ก็ส่งผลในเชิงลบต่อประชากรสูงอายุ กล่าวคือ การที่ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น นำไปสู่การแข่งขันในตลาดแรงงานเพิ่มสูงขึ้นด้วย ซึ่งในสังคมอุตสาหกรรม นายจ้างมักจะให้ความสำคัญกับแรงงานหนุ่มสาวที่มีทักษะอาชีพที่ทันสมัยและสอดคล้องกับวิธีการผลิต ทำให้มีการผลักดันประชากรสูงอายุออกจากตลาดแรงงานด้วย นอกจากนี้การกำหนดให้มีการเกษียณอายุการทำงานทำให้ประชากรสูงอายุสูญเสียรายได้ สูญเสียศักดิ์ศรี ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าและสถานภาพของประชากรสูงอายุ

2) ความทันสมัยเทคโนโลยีทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ในสังคมดั้งเดิมนั้น ผู้สูงอายุจะเป็นผู้ควบคุมการผลิตของครอบครัว แต่ในสังคมสมัยใหม่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้คนหนุ่มสาวหรือคนวัยแรงงานที่มีทักษะแรงงานที่ทันสมัยกว่าเข้ามามีบทบาทในการผลิตแทนผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุถูกแยกออกจากตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม และต้องสูญเสียสถานภาพของตนกลายเป็นผู้ที่ต้องพึ่งพิงผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน

3) ความเป็นเมือง กระบวนการเปลี่ยนเป็นเมืองทำให้สมาชิกที่สูงอายุถูกทิ้งให้อยู่ในชนบท และส่งผลให้ครอบครัวเปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยว ทั้งระยะห่างทางสังคมและระยะห่างในการอยู่อาศัยระหว่างคนหนุ่มสาวหรือคนในวัยแรงงานกับผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างวัย ตามแนวคิดที่ว่าด้วยความทันสมัยจึงมองว่าการเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้ผู้สูงอายุมีสถานภาพในครอบครัวลดถอยลง ในขณะที่คนในวัยแรงงานกลับมีสถานภาพในครอบครัวสูงขึ้น

4) การศึกษา การศึกษาสมัยใหม่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในความรู้อของสมาชิกครอบครัวในแต่ละรุ่น และยังทำให้ช่องว่างระหว่างผู้สูงอายุกับสมาชิกรุ่นหลังในครอบครัวยิ่งเพิ่มขึ้น พัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้ความรู้และทักษะที่มีอยู่เดิมของผู้สูงอายุล้าหลัง และไม่สามารถมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม

แผนภาพที่ 5 ลักษณะเด่นของความทันสมัยกับการลดลงของสถานภาพผู้สูงอายุ



ที่มา: ดัดแปลงจากแนวคิดเกี่ยวกับความทันสมัย (modernization) กับการสูงอายุ ของ Cowgill และ Holmes (1974; 1972)

กล่าวโดยสรุปแนวคิดนี้เชื่อว่า ยิ่งสังคมมีความทันสมัยมากขึ้นเท่าไร คุณค่าและสถานภาพของผู้สูงอายุยิ่งลดลงเท่านั้น ผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยประสบกับปัญหาการด้อยคุณค่าทางสังคมและความยากจนภายหลังจากที่ออกจากตลาดแรงงาน ความผันผวนทางการตลาดส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุทั้งในด้านความมั่นคงทางรายได้และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่อยู่ในระยะการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุจะกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อความยากจน และการลดคุณค่าทางสังคมด้วยอคติที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมและสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม (International Federation of Social Workers, 2012)

2.4 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง: ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

ในการศึกษา “คุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ” ครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อระดับการเห็นคุณค่าดังนี้

2.4.1 ตัวแปรทางภูมิหลัง/ลักษณะทางประชากร

1) เพศ

เพศเป็นลักษณะเบื้องต้นที่สำคัญของประชากร โดยเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันในกายวิภาคของสมองและฮอร์โมนเพศที่ทำงานผ่านสารสื่อประสาท มีผลกับอารมณ์และจิตใจ (American Psychological Association, 2011) สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมและอารมณ์ของแต่ละเพศ รวมทั้งกระบวนการอบรมกล่อมเกลาทางสังคมและวัฒนธรรมยังมีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างกันระหว่างบทบาทของเพศชายและเพศหญิง รวมทั้งส่งผลให้เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติ และพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งน่าจะส่งผลต่อการให้คุณค่าของผู้สูงอายุ

ผลการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาในภาพรวมพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุและคุณค่าของผู้สูงอายุ ดังเช่น งานวิจัยของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (2536: 42-43) ในเรื่องข้อเท็จจริงและทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุของคนหนุ่มสาวไทย พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการที่จะดูแลบิดามารดาสูงอายุจนกว่าบิดามารดาหรือตนเองจะเสียชีวิต มีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยเพศชายจะมีสัดส่วนของผู้ที่คิดว่าจะดูแลบิดามารดาสูงอายุจนกว่าบิดาหรือตนเองจะเสียชีวิตสูงกว่าเพศหญิง ส่วนทัศนคติที่จะดูแลมารดาที่สูงอายุจนกว่ามารดาหรือตนเองจะเสียชีวิตนั้น ไม่มีความแตกต่างกันตามเพศ

ส่วนการศึกษาของสุทธิชัย จิตะพันธ์กุล (2543: 19) เกี่ยวกับสถานะของประชากรสูงอายุไทยในปัจจุบันและการดำเนินการต่าง ๆ ของประเทศ ได้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมดูแลเกื้อหนุนบิดามารดาในกลุ่มประชากรวัย 13-59 ปี โดยพบว่า ร้อยละ 80-85 ให้การดูแลบิดามารดา (อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป) โดยที่สองในสามของผู้ดูแลเป็นผู้หญิง ซึ่งสัดส่วนในการให้การดูแลเกื้อหนุน

บิดามารดาที่สูงอายุที่พบนั้นแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง กล่าวคือ เพศหญิงให้การดูแล
 เกื้อหนุนบิดามารดาที่สูงอายุในสัดส่วนที่สูงกว่าเพศชาย แม้ว่าการศึกษาดังกล่าวจะเป็นการศึกษาถึง
 พฤติกรรมการดูแลผู้สูงอายุ แต่น่าจะเชื่อมโยงได้ว่าการเห็นผู้สูงอายุมีคุณค่าส่งผลต่อการให้การดูแล
 เกื้อหนุนแก่ผู้สูงอายุ โดยเพศหญิงน่าจะมิตศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุมากกว่าเพศชายจึงส่งผลให้เพศหญิง
 ดูแลเกื้อหนุนบิดามารดาที่สูงอายุมากกว่าเพศชาย

การศึกษาของกาญจนา ตั้งชลทิพย์ และคณะ (2553: 51) เรื่องคุณค่าผู้สูงอายุ:
 ภาพสะท้อนมุมมองจากคนสองวัย พบว่า ทั้งเพศและอายุมีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ กล่าวคือ
 เพศหญิงในวัยทำงานมีการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุวัยต้นในสัดส่วนที่สูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 51.5
 เปรียบเทียบกับร้อยละ 43.7) ในขณะเดียวกันเพศชายในวัยนักเรียนมีการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ
 วัยต้นในสัดส่วนที่สูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 51.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 49.2) นอกจากนั้นเพศหญิง
 ในวัยทำงานมีการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุวัยปลายในสัดส่วนที่สูงกว่าเพศชายเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ
 31.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 30.9) ขณะเดียวกันเพศหญิงในวัยนักเรียนมีการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ
 วัยปลายในสัดส่วนที่สูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 27.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.8) อีกทั้งการเติบโตมา
 กับผู้สูงอายุน่าจะส่งผลต่อการมีมุมมองที่ดีต่อผู้สูงอายุด้วย ซึ่งพบปรากฏการณ์นี้ในกลุ่มวัยนักเรียน ซึ่ง
 เป็นไปได้ว่า เด็กนักเรียนที่มีอายุเพียง 15-18 ปี ยังคงความรู้สึกผูกพันกับผู้สูงอายุที่เคยอยู่ร่วมกันและ
 ดูแลกันอยู่กับผู้สูงอายุจึงส่งผลต่อมุมมองที่ดี

นอกจากนี้จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติ
 ที่มีต่อผู้สูงอายุ พ.ศ. 2554 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554: 86, 88) พบว่า เพศหญิงมีความคิดเห็น
 ว่าผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลานในระดับที่ไม่แตกต่างกันกับเพศชาย (ร้อยละ 91.0
 เปรียบเทียบกับร้อยละ 90.3) ขณะเดียวกันเพศหญิงเห็นว่าผู้สูงอายุเป็นผู้สั่งสอนวัฒนธรรม
 ขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่แตกต่างกันกับเพศชาย (ร้อยละ 89.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 88.4)

การศึกษาในต่างประเทศ เช่นการศึกษาของ Kite และคณะ (2005) ซึ่ง
 เป็นการสังเคราะห์การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อผู้สูงอายุ ก็พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ
 ที่มีต่อผู้สูงอายุกล่าวคือ เพศชายมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติในทางลบต่อผู้สูงอายุในบางประเด็น เช่น
 การพึ่งพาอาศัย และความสามารถที่ลดลงของผู้สูงอายุ

ในทางตรงกันข้ามการศึกษาของ Allan และคณะ (2014) ในการศึกษาเรื่อง
 “บทบาทของตัวแปรที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลต่อการเหยียดวัย” พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์ใน
 การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทบทวนผลการวิจัยข้างต้นพอสรุปได้ว่า เพศหญิงมีทัศนคติต่อผู้สูงอายุ
 ที่ดีกว่าเพศชาย สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานว่า เพศหญิงน่าจะมีการเห็นคุณค่า

ผู้สูงอายุมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงน่าจะมีความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจผู้สูงอายุมากกว่าเพศชาย

2) อาชีพ

อาชีพ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยผู้ที่ประกอบอาชีพภายใต้องค์กรของภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชนที่มีความมั่นคงจะเป็นผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนในระดับคงที่ ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้ทำงานในองค์กรรัฐและเอกชน ซึ่งอาจจะประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม รับจ้าง หรือการทำงานนอกระบบซึ่งคนที่ประกอบอาชีพเหล่านี้ จะมีรายได้ไม่มั่นคง โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกันไป นอกจากนี้อาชีพจะบ่งชี้ถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจดังที่กล่าวมาแล้ว ยังสามารถบอกถึงศักยภาพในการดูแล เกื้อหนุนผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยอยู่ในครัวเรือนด้วย (วิไลพรรณ ศรีสงคราม และคณะ, 2549)

ในขณะที่ บุศริน บางแก้ว (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชากรวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุ พบว่า อาชีพของประชากรวัยแรงงานมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ สถานภาพการทำงานเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางบวกของประชากรวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุ ในการทดสอบโดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่เมื่อนำตัวแปรสถานภาพการทำงานไปศึกษาความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อผู้สูงอายุโดยการทดสอบโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบหุ พบว่า ตัวแปรสถานภาพการทำงานไม่สามารถทำการทดสอบระดับความสัมพันธ์ได้ เนื่องจากตัวแปรสถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ จึงไม่สามารถนำมาทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ได้

จากการทบทวนงานวิจัย ในประเด็นของอาชีพ ไม่ว่าจะอาชีพใดก็ส่งผลต่อทัศนคติและการให้คุณค่าต่อผู้สูงอายุด้วย

3) ภาคที่อยู่อาศัย

การอยู่อาศัยในภูมิภาคที่มีความแตกต่างกันทางภูมิศาสตร์ น่าจะส่งผลให้คุณลักษณะและทัศนคติของประชากรมีความแตกต่างกันไปด้วย เนื่องจากสภาพการดำรงชีวิตที่สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งน่าจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้วย ทั้งนี้ผลงานวิจัยพบความสัมพันธ์ดังกล่าว

จากการศึกษา รายงานการติดตามและประเมินแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) โดย วิพรรณ ประจวบเหมาะ และคณะ (2551: 45) เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุของประชากรอายุระหว่าง 18-59 ปีพบว่า ประชากรในวัยดังกล่าวที่อาศัยในเขตภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในสัดส่วนที่ต่ำสุด รองลงมาคือภาคเหนือ ส่วนประชากรในภาคกลางมีการเห็นคุณค่าต่อผู้สูงอายุในสัดส่วนที่สูงที่สุด โดยไม่รวมกรุงเทพมหานคร

จากการทบทวนงานวิจัย ผู้วิจัยคาดว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางโดยไม่รวมกรุงเทพมหานคร น่าจะมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุมากกว่าภาคอื่น ๆ

4) เขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายสภาพแวดล้อม การเข้าถึงความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร รวมถึงวิถีการดำรงชีวิตที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุของบุคคลซึ่งผู้ที่อาศัยในเขตชนบท/นอกเขตเทศบาลน่าจะมีความใกล้ชิดและผูกพันกับครอบครัวและชุมชน รวมทั้งยึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมในการเคารพและกตัญญูต่อผู้สูงอายุมากกว่าผู้ที่อาศัยในเขตเมือง/เทศบาล

การศึกษาของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (2536: 42-43) ในเรื่องข้อเท็จจริงและทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุของคนหนุ่มสาวไทย พบว่า คนหนุ่มสาวในเขตชนบทมีทัศนคติในการดูแลบิดามารดาที่สูงอายุในสัดส่วนที่สูงกว่าคนหนุ่มสาวที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองอย่างกรุงเทพมหานคร เพราะคนหนุ่มสาวในเขตชนบทยังดำเนินชีวิตภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณีแบบเก่าที่ให้ความสำคัญกับระบบอาวุโส และให้ความสำคัญต่อค่านิยมในเรื่องของความกตัญญูกตเวทีกและการทดแทนคุณบิดามารดาในระดับที่สูง

ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาที่มาสสนับสนุนไม่มากนักและผลการทบทวนยังไม่สามารถชี้ชัดไปในทางเดียวกัน แต่ผู้วิจัยคาดว่าเขตที่อยู่อาศัยน่าจะมีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

5) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและเศรษฐกิจสังคมส่งผลให้ครัวเรือนของไทยปัจจุบันมีขนาดเล็กลง ซึ่งแตกต่างจากครัวเรือนในอดีตที่มีขนาดใหญ่และมีคนหลายรุ่นอยู่ในครัวเรือน รวมทั้งมีสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วยเป็นจำนวนซึ่งมากกว่าในปัจจุบัน การที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากหรือน้อยน่าจะทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีความใกล้ชิดผูกพัน ให้ความเคารพนับถือต่อผู้สูงอายุ และการที่เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในตัวผู้สูงอายุ จะมีความเข้าใจและเห็นใจผู้สูงอายุมากกว่าบุคคลที่อยู่ในครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วย

เนื่องจากการทบทวนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ ไม่พบตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงทบทวนตัวแปรจำนวนผู้สูงอายุในครัวเรือนเพิ่มเติม พบว่า ในกลุ่มประชากรวัยทำงานนั้น การมีผู้สูงอายุอย่างน้อย 1 คนอยู่ในครอบครัว

จะพบว่าประชากรกลุ่มนี้มีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุมากกว่าประชากรวัยทำงานที่ไม่มีผู้สูงอายุในครอบครัว (กาญจนา ตั้งชลวิทย์ และคณะ, 2553: 52)

ถึงแม้ว่าจะไม่มีการศึกษาที่มาสนับสนุน และผลการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยังไม่สามารถชี้ชัดไปในทางเดียวกัน แต่ผู้วิจัยคาดว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวน่าจะมีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ เนื่องจากการอยู่ร่วมกันในครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกนอกเหนือจาก บิดา มารดา และบุตรแล้ว ยังอาจจะมีสมาชิกในครอบครัวคนอื่น ๆ อาศัยร่วมอยู่ด้วย ซึ่งการอยู่ร่วมกันน่าจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุที่เกิดจากการดำเนินชีวิตร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น

6) ความสัมพันธ์ในครัวเรือน

สัมพันธ์ภาพในครัวเรือน เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งแสดงถึงการให้ความเคารพ และให้ความสำคัญกับสมาชิกในครอบครัวเป็นการเห็นคุณค่าสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแล ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ มากกว่าวัยอื่น ๆ ดังนั้นการมีกิจกรรมในครอบครัวเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว

จากการทบทวนวรรณกรรมในครั้งนี้นำมาปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครัวเรือนกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ผู้ศึกษาจึงนำ “แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัว” มาอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว โดยเป็นการให้ความหมาย ลักษณะของสัมพันธ์ในครอบครัว และการสร้างสัมพันธ์ภาพและบรรยากาศที่อบอุ่นในครอบครัว ผู้ศึกษาคาดว่าหากสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีย่อมทำให้ครอบครัวเกิดความอบอุ่น และไม่เกิดปัญหาต่อสังคมตามมา ส่งผลต่อทัศนคติที่ดีภายในครอบครัว ซึ่งในการศึกษาการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในครั้งนี้นำผู้ศึกษาคาดว่าความสัมพันธ์ในครัวเรือนน่าจะมีสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

7) ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน

เนื่องจากมนุษย์ต้องอยู่อาศัยในสังคม นอกจากสมาชิกครอบครัวแล้ว เพื่อนก็มีความสำคัญ โดยเฉพาะเพื่อนที่อาศัยในละแวกบ้าน ที่สามารถช่วยเหลือช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอาจวัดได้ จากการมีปฏิสัมพันธ์โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จากคำนิยามของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้กล่าวถึง การมีกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ การให้ยืมหรือการให้ยืมของเครื่องใช้ การช่วยดูแลบ้าน ดูแลทรัพย์สิน หรือดูแลคนในบ้าน สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เกิดแรงสนับสนุนทางสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้นำไปสู่มิตรภาพ สัมพันธภาพที่ดี

มีการให้คุณค่าซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้านก็น่าจะมีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

2.4.2 ตัวแปรอายุ

อายุของบุคคลในแต่ละวัยจะมีพัฒนาการด้านกระบวนการคิดแตกต่างกันตามช่วงอายุ โดยบุคคลจะสามารถเปรียบเทียบความคิดเชิงนามธรรมหรือคุณลักษณะทางจิตวิทยากับผู้อื่นได้ดีเมื่อมีวัยที่สูงขึ้น (Phillips, 1969: 53-132) ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวอาจเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างกระบวนการคิดของบุคคล อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดและความต้องการในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันไป ดังนั้นจึงมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดที่แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีอายุมากกว่าน่าจะมีความสามารถในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ดีกว่า หรือมีประสบการณ์การเรียนรู้มากกว่า ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าอายุน่าจะมีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ เนื่องจากกลุ่มอายุที่อยู่ในวัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนปลาย และกลุ่มวัยที่มีอายุใกล้เคียงกับผู้สูงอายุย่อมมีระดับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุมากกว่ากลุ่มวัยแรงงานที่มองว่าผู้สูงอายุเป็นภาระ ด้วยเหตุนี้อายุจึงน่าจะมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุของบุคคลแต่ละวัย

ผลการทบทวนงานวิจัยของกาญจนา ตั้งชลทิพย์ และคณะ (2553: 51) เรื่องคุณค่าผู้สูงอายุ: ภาพสะท้อนมุมมองจากคนสองวัย พบว่า วัยทำงานที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไปมีทัศนคติในทางที่ดีต่อผู้สูงอายุวัยต้นในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี (ร้อยละ 50.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 45.7) และวัยทำงานที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไปมีทัศนคติในทางที่ดีต่อผู้สูงอายุวัยปลายในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี (ร้อยละ 36.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.9) ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ พ.ศ. 2554 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554: 86, 88) พบว่าผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 35-39 ปีเห็นด้วยกับข้อคำถาม “ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน” ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 18-19 ปี (ร้อยละ 91.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 85.6) ขณะเดียวกันผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 35-39 ปีเห็นด้วยกับข้อคำถาม “ผู้สูงอายุเป็นผู้สั่งสอนวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี” ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 18-19 ปี (ร้อยละ 87.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 85.0)

นอกจากนี้การศึกษาของ Neuman (2013) พบว่า ความเชื่อในเรื่องคุณค่าของชีวิตคนเรานั้นเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเช่นเดียวกับเรื่องความคิดเห็นของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูญเสียของสมาชิกในครอบครัว ถ้าหากในครอบครัวมีการสูญเสียบุคคลในครอบครัวที่เป็นวัยแรงงานหรือเสาหลักของครอบครัว จะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัวอย่างรุนแรง เนื่องจากวัยแรงงานเป็นวัยที่มีผลต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่าวัยสูงอายุและเด็กที่เป็น

ประชากรวัยพึ่งพิง ดังนั้นวัยแรงงานจึงถูกมองว่าเป็นวัยที่มีคุณค่า มีความสำคัญต่อครอบครัวมากกว่าวัยสูงอายุและวัยเด็ก

ในทางตรงกันข้ามการศึกษาของ มนทริธา เยื่อโย (2542: 43) เรื่องการศึกษาความรู้และเจตคติของพยาบาลประจำการต่อผู้สูงอายุในโรงพยาบาลภาครัฐ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าพยาบาลกลุ่มอายุ 21-25 ปี มีคะแนนเจตคติต่อผู้สูงอายุสูงกว่ากลุ่มอายุ 26-30 ปีและกลุ่มอายุ 31 ปีขึ้นไป ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.235 เปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ย 4.199 และ 4.087) ในขณะการศึกษาของ Kite และคณะ (2005) เรื่อง “ทัศนคติของผู้ใหญ่ตอนต้นและผู้ใหญ่ตอนปลาย โดยการสังเคราะห์งานวิจัย” พบว่า ตัวแปรอายุของผู้ที่ทำแบบประเมิน ได้มีการศึกษาจำนวนหนึ่งที่ทำการศึกษาว่า คนที่มีอายุมากเมื่อเทียบกับคนที่มีอายุน้อยมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุมากกว่าหรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จากงานวิจัยหลายชิ้นมีทั้งแตกต่างและไม่แตกต่างกัน แต่ทั้งนี้จากหลักฐานต่าง ๆ ทำให้สามารถสรุปได้ว่า คนที่มีอายุมากจะมีทัศนคติทางบวกต่อผู้สูงอายุมากตามไปด้วย และยังถ้าหากผู้ถูกประเมินมีลักษณะตรงกับลักษณะทางบวกของกลุ่มผู้สูงอายุมากเท่าไร คนก็จะมองว่าพวกเขาดูหนุ่มสาวกว่าอายุจริง จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยข้างต้นพบผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางที่แตกต่างกัน 2 แนวทางคือ ผู้ที่มีอายุมากกว่ามีทัศนคติต่อผู้สูงอายุที่ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า และผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามีทัศนคติต่อผู้สูงอายุที่ดีกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า สำหรับการศึกษาคำนี้ผู้ศึกษาเห็นว่าผู้ที่มีอายุมากกว่าน่าจะมีทัศนคติต่อผู้สูงอายุที่ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า เนื่องจากผู้ที่มีอายุมากกว่าน่าจะมีพัฒนาการการสร้างกระบวนการคิดตลอดจนความสามารถในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ดีกว่าหรือมีประสบการณ์การเรียนรู้มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ารุ่นอายุของคนสะท้อนถึงการได้รับการขัดเกลาทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อระดับการเห็นคุณค่าของประชากรแต่ละรุ่นอายุต่างกันด้วย

จากการแบ่งรุ่นตามแบบตาม UNJSPF ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าอาจไม่เหมาะสมในบริบทของประเทศไทย เนื่องจากกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางประชากรของประเทศไทยกับประเทศในแถบยุโรปมีการเปลี่ยนผ่านในช่วงเวลาของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาคำนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงการแบ่งรุ่นของอายุประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยได้รับการได้รับแบบการเรียนวิชาการและวิชาหน้าที่พลเมือง ในการพัฒนาทุนมนุษย์ในระบบการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นในการศึกษาตัวแปรอายุเพื่อใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการเห็นคุณค่าในครั้งนี้ได้มีการแบ่งกลุ่มของอายุตามรุ่นวัย (ดังแสดงในแผนภาพที่ 4)

2.4.3 คุณภาพประชากรที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

1) การศึกษา

การศึกษาที่ได้รับสะท้อนถึงความรู้ของแต่ละบุคคล และเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อโอกาสในการทำงาน การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ และการวางแผนในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล นอกจากนี้การศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจรวมทั้งยังเป็นดัชนีที่ใช้ในการวัดระดับของคุณภาพประชากรอีกด้วย

การศึกษาเป็นตัวแปรทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น ทักษะคิด ค่านิยมและการแสดงออกของบุคคล เป็นสิ่งที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถ หน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวได้แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงน่าจะมองโลกในลักษณะที่กว้าง เพราะการได้รับข้อมูลหรือข่าวสารที่หลากหลาย ทำให้ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงน่าจะรู้จักใช้เหตุผลและหลักการทางวิชาการมาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

จากการศึกษาของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (2536: 42-43) เกี่ยวกับข้อเท็จจริงและทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุของคนหนุ่มสาวไทย พบว่า การศึกษามีผลต่อทัศนคติในการดูแลเลี้ยงดูผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 มีทัศนคติในการดูแลผู้สูงอายุมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับอื่น ๆ โดยที่ผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงจะให้การดูแลผู้สูงอายุในเรื่องของค่าใช้จ่าย และเรื่องที่อยู่อาศัยมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า นอกจากนี้ บุศริน บางแก้ว (2555: 52) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชากรวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุ พบว่า ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อทัศนคติทางบวกต่อผู้สูงอายุ

แม้จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ไม่ปรากฏงานวิจัยใดที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุโดยตรง แต่ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรระดับการศึกษาน่าจะมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาไว้ว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า

2) สุขภาพกายและใจ

สุขภาพกายและใจ เป็นการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพและเป็นการวัดเชิงจิตวิสัยของแต่ละบุคคลที่ช่วยสะท้อนถึงการประเมินความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของสุขภาพทั้งทางกายและใจของบุคคล ทั้งนี้หากบุคคลมีการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่ดี ย่อมไม่มีความวิตกกังวลใจ ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิตต่อไปส่งผลต่อการดูแลตนเอง เมื่อสุขภาพกายดีย่อมส่งผลต่อการมีสุขภาพใจที่ดีตามไปด้วย จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพกายและใจมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของสุขภาพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของ “สุขภาพ” ไว้ว่า “ความสุข ปราศจากโรค, ความสบาย”

องค์การอนามัยโลก (WHO: World Health Organization) ได้ให้ความหมายของสุขภาพ (Health) ไว้ว่า สุขภาพ หมายถึง ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ (จิตวิญญาณ) รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และมีได้หมายความเฉพาะเพียงแต่ความปราศจากโรคหรือความพิการทุพพลภาพเท่านั้น ต่อมาองค์การสุขภาพโลก ได้เพิ่มสุขภาวะด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Well-Being) เข้าไปอีกหัวข้อหนึ่ง (ประเวศ วะสี, 2542) ในอดีตคำว่า สุขภาพ หมายถึง สุขภาพกายเป็นหลัก ต่อมาจึงได้รวมสุขภาพจิตเข้าไปด้วยเพราะเห็นว่าคนที่มีสุขภาพกายสมบูรณ์แข็งแรงแต่สุขภาพจิตเสื่อมโทรมหรือเป็นโรคจิตก็ไม่สามารถดำเนินชีวิตภายใต้สุขภาพกายและสุขภาพจิตเท่านั้น แต่ยังได้รวมถึงสุขภาพสังคมและสุขภาพจิตวิญญาณอีกด้วย จึงสามารถสรุปได้ว่าในความหมายของ "สุขภาพ" ในปัจจุบัน มีองค์ประกอบ 4 ส่วนด้วยกันคือ

2.1) **สุขภาพกาย (Physical Health)** หมายถึง สภาพที่ดีของร่างกาย กล่าวคือ อวัยวะต่าง ๆ อยู่ในสุขภาพที่ดี มีความแข็งแรงสมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ร่างกายสามารถทำงานได้ตามปกติ และมีความสัมพันธ์กับทุกส่วนเป็นอย่างดี และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

2.2) **สุขภาพจิต (Mental Health)** หมายถึง สภาพของจิตใจที่สามารถควบคุมอารมณ์ให้มีจิตใจเบิกบานแจ่มใส มิให้เกิดความคับข้องใจหรือขัดแย้งในจิตใจสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข สามารถควบคุมอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่มีสุขภาพจิตดีย่อมมีผลมาจากสุขภาพกายที่ดีด้วย ดังที่ จอนห์ ลอค นักปราชญ์ชาวอังกฤษ ได้กล่าวไว้ว่า “A sound mind is in a sound body” คือ จิตใจที่แจ่มใสย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์ (ประเวศ วะสี, 2540)

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของสุขภาพจิต เช่น Mouley (1965: 165-167) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตว่า สุขภาพจิต หมายถึง การกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อสนองความต้องการของบุคคล เพื่อลดความตึงเครียดทางอารมณ์ เพื่อการปรับตัว เพื่อสัมพันธ์ภาพที่ดีงามระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เช่น เพศ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสภาพสังคม

Jahoda (1970: 28-35) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตว่า สุขภาพจิต หมายถึง การที่มีสภาวะทางจิตที่สมบูรณ์ และการมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ของแต่ละคนนั้น จะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้ง 6 ประการ คือ เจนคติที่มีต่อตนเอง การสร้างความเจริญเติบโตและพัฒนาการให้บังเกิดขึ้นแก่ตนเอง การสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของตนเอง การมีอิสรภาพในการปกครองตนเอง การรับรู้ความเป็นจริง และความรอบรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว

จากการศึกษาของ อานนท์ ศรีดาเพ็ง (2553) เรื่อง “สุขภาพจิต กับทัศนคติ ความรักและความสัมพันธ์ทางเพศของผู้สูงอายุ” จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับทัศนคติที่มีต่อความรัก พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพจิตแตกต่างกันมีทัศนคติต่อความรักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติต่อความ

รัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทัศนคติต่อความรักมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติต่อความสัมพันธ์ทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้สังคมล้าหลังซับซ้อนยิ่งขึ้น มนุษย์จึงถูกผลักดันให้ห่างจากความเป็นตัวของตัวเอง ฉะนั้นเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นมนุษย์ มนุษย์จึงต้องหันกลับมาศึกษาตัวเอง หาคุณค่าและความหมายในชีวิต เพื่อเป็นแบบแผนในการดำรงชีวิตของตนเองต่อไป

เนื่องจากไม่ปรากฏการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุโดยตรง จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผู้ศึกษาเชื่อว่าการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพน่าจะมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ดังนั้นผู้ศึกษาตั้งสมมติฐานในการศึกษาได้ว่าระดับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุแปรผันตามระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพ

3) ความมีคุณธรรมและจริยธรรม

ความมีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสิ่งที่แสดงถึงการประพฤติปฏิบัติหรือความรู้สึกที่เกี่ยวกับคุณงามความดีของบุคคลในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ ความประพฤติที่ดีงามเพื่อประโยชน์สุขของตนและสังคม ประกอบกับการรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำ และไม่ควรทำ ซึ่งหากบุคคลมีลักษณะดังกล่าวย่อมมีทัศนคติเชิงบวกในการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกัน จริยธรรมเป็นจุดศูนย์กลางการให้คุณค่ามีความสำคัญต่อบุคคล สังคม และองค์กร การเห็นคุณค่ามีความเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์เป็นอย่างมาก เป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เป็นมากกว่าคำพูด เนื่องจากการเห็นคุณค่าเป็นการรวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรมไว้ด้วยกัน ดังนั้นการให้คุณค่าย่อมเป็นการประพฤติตนอย่างมีจริยธรรม เนื่องจากการไม่มีการศึกษาตัวแปรความมีคุณธรรมและจริยธรรมกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ผู้ศึกษาจึงอธิบายเหตุผลของการเลือกใช้ตัวแปรจากแนวคิดทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาทฤษฎีแรกของนักศึกษาไทยที่สร้างขึ้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2548: 42-43) โดยสร้างจากแนวคิดลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดีและคนเก่ง โดยได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง โดยประมวลจากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 14-60 ปี เพื่อหาสาเหตุทางจิตใจว่าเกิดจากอะไร และได้นำมาประยุกต์เป็นทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม โดยแบ่งต้นไม้อจริยธรรม ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ **ส่วนที่หนึ่ง** ได้แก่ ดอกและผลไม้อบนต้นที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดี ละเว้นความชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ **ส่วนที่สอง** ได้แก่ ส่วนลำต้นของต้นไม้อแสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

และ 5) ทักษะ คุณธรรม และค่านิยม **ส่วนที่สาม** ได้แก่ รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ 1) สติปัญญา 2) ประสพการณ์ทางสังคม และ 3) สุขภาพจิต

นอกเหนือจากคุณภาพประชากรที่มีผลต่อการพัฒนาในแต่ละด้านแล้ว ยังต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในการพัฒนา เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน การปลูกฝังและการพัฒนา “**คุณธรรมและจริยธรรม**” เป็นความต้องการที่คนรุ่นหนึ่งจะเป็นแนวทางให้แก่คนอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อให้คนอีกรุ่นหนึ่งมีจิตใจที่ยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรม และทำให้มนุษย์มีความสุข ความสวย และความงาม โดยที่ความสุขที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความสุขแบบเรียบง่ายและยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งความมีคุณธรรมและจริยธรรมในเชิงพุทธศาสนาจะส่งผลต่อการดูแลยกย่องบุพการีในฐานะที่เป็นผู้ให้กำเนิด ย่อมส่งผลให้บุคคลเกิดความกตัญญูต่อบุพการี จึงทำให้เกิดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุเกิดขึ้นตามมาด้วย เนื่องจากไม่ปรากฏการศึกษาความมีคุณธรรมและจริยธรรมและการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ แต่ผู้ศึกษาเชื่อว่าความมีคุณธรรมและจริยธรรมน่าจะมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ดังนั้นผู้ศึกษาตั้งสมมติฐานในการศึกษาได้ว่าระดับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุแปรผันตามระดับความมีคุณธรรมและจริยธรรม

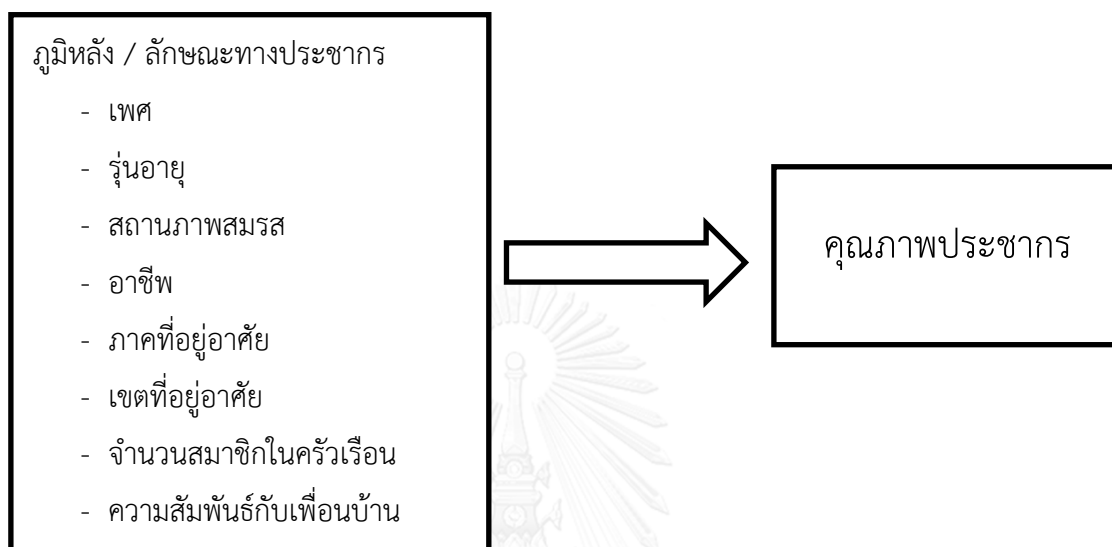
จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับคุณภาพประชากร พบว่า ในการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรคุณภาพประชากรส่วนใหญ่จะเป็นมิติในด้านการศึกษา การฝึกอบรม การมีทักษะในเรื่องการทำงานในด้านต่าง ๆ แต่การศึกษาในครั้งนี้ คุณภาพประชากรประกอบด้วย การศึกษา, สุขภาพกายและใจ, และความมีคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ยังไม่ปรากฏการศึกษาคุณภาพประชากรในมิติด้านสุขภาพกายและใจ และความมีคุณธรรมและจริยธรรม แต่ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการนำเอามิติด้านสุขภาพกายและใจ และความมีคุณธรรมและจริยธรรมมาสร้างเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการศึกษาทฤษฎี โดยได้เรียกตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ว่า “ตัวแปรคุณภาพประชากร”

2.5 กรอบแนวคิดของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้จะใช้ข้อมูลที่เกิดรวบรวมจากประชากรเป้าหมายที่เป็นตัวแทนในระดับประเทศ โดยใช้ข้อมูลการสำรวจระดับประเทศ ภายใต้ชื่อ “โครงการการสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นการสำรวจชุดล่าสุดที่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าของผู้สูงอายุในระดับประเทศ การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งกรอบการศึกษาเป็น 3 ส่วน โดย กรอบแนวคิดที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยภูมิหลัง และลักษณะทางประชากรกับคุณภาพประชากร กรอบแนวคิดที่ 2 เป็นการศึกษาปัจจัยภูมิหลัง และลักษณะทางประชากรกับ

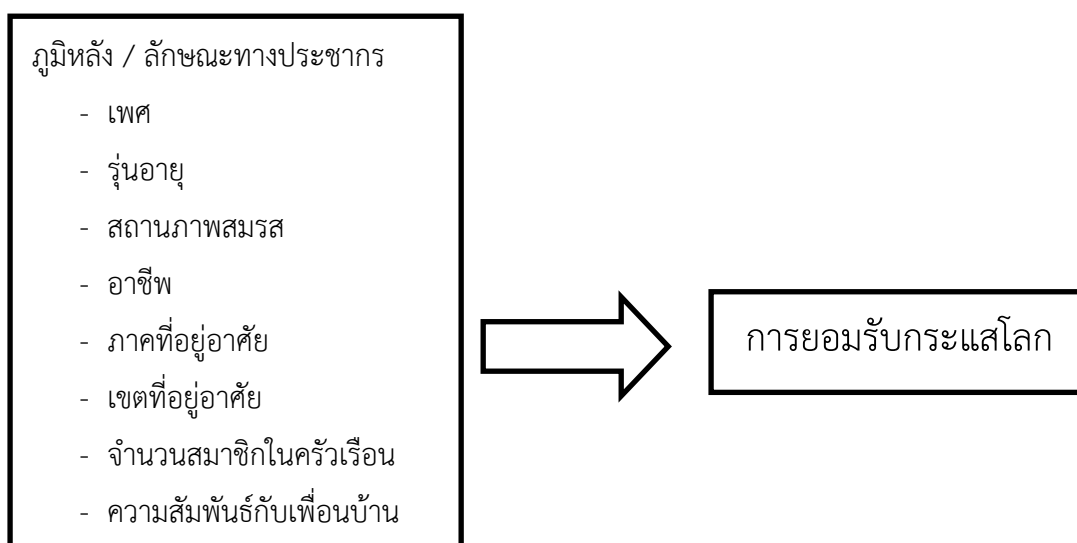
การยอมรับกระแสโลก และกรอบแนวคิดที่ 3 จะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

แผนภาพที่ 6 กรอบแนวคิดที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพประชากร

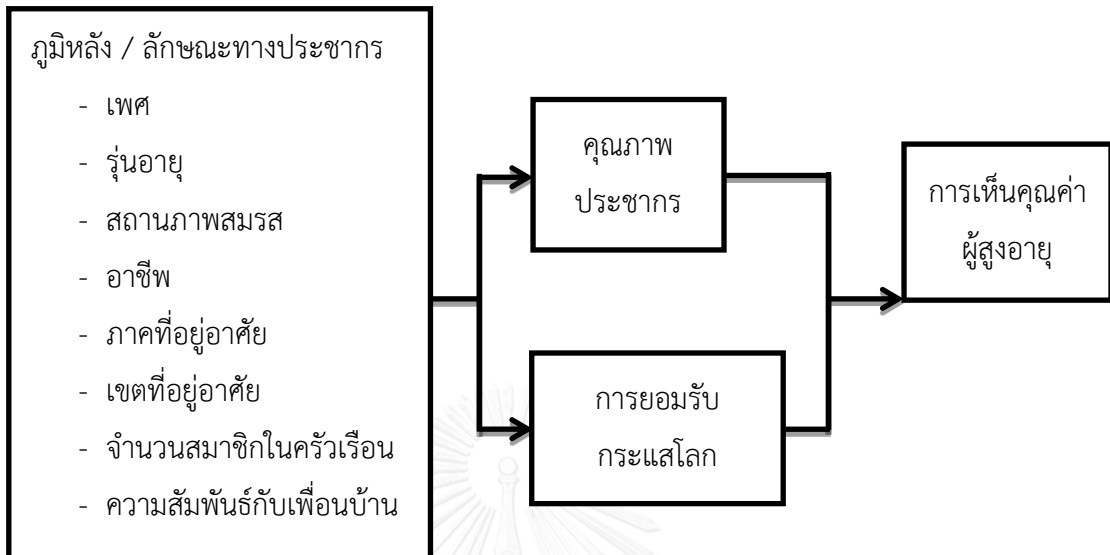


กรอบแนวคิดที่ 2 จะเป็นการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการยอมรับกระแสโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

แผนภาพที่ 7 กรอบแนวคิดที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับกระแสโลก



แผนภาพที่ 8 กรอบแนวคิดที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพประชากร การยอมรับ
กระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ



บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

บทนี้นำเสนอระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประชากรและการเลือกตัวอย่าง ข้อจำกัดของการศึกษา นิยามและการวัดตัวแปร และการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจาก “โครงการการสำรวจสถานะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นการสำรวจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงสภาพของสังคมไทยเกี่ยวกับพฤติกรรม ค่านิยม วัฒนธรรมของคนไทยในปัจจุบัน สำหรับนำไปใช้ในการติดตามและประเมินสถานการณ์ และทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคม และใช้ในการวางแผนในการแก้ปัญหาสังคม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการเมื่อเดือนตุลาคม 2554 ประชากรเป้าหมายคือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจนถึงอายุ 59 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554: 43-54)

3.2 ประชากรและการเลือกตัวอย่าง

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ” ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากประชากรและมีการเลือกตัวอย่างดังนี้

3.2.1 ประชากรที่ศึกษา

ประชากรเป้าหมายในการศึกษา คือ ประชากรไทยที่มีอายุเต็ม 15 - 59 ปี

3.2.2 การเลือกตัวอย่าง¹

โครงการ “การสำรวจสถานะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” เก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนส่วนบุคคลทั่วประเทศโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Stratified Two-Stage Sampling) โดยมีกรุงเทพมหานคร และจังหวัดเป็นสตราตัมซึ่งมีทั้งสิ้น 76 สตราตัมและในแต่ละสตราตัมยังแบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อยตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ

¹ การเลือกตัวอย่างของสำนักงานสถิติแห่งชาติไม่ได้กำหนดจำนวนตัวอย่างไว้ก่อน แต่เป็นการเลือกตัวอย่างจากครัวเรือนส่วนบุคคลทั่วประเทศตามวิธีเลือกตัวอย่างแบบสองขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้วดำเนินการนับจุดบุคคลที่เข้าข่ายการเป็นตัวอย่าง จากนั้นสำนักงานสถิติแห่งชาติจึงดำเนินการแจงนับบุคคลที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนตัวอย่างแล้วนำไปคำนวณเพื่อประมาณค่าตัวอย่างให้มีขนาดเท่ากับประชากรที่แท้จริงของประเทศ เพื่อให้สามารถมองภาพรวมของประเทศได้

ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลโดยมีชุมชุมอาคาร (ในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่งครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554: 43-54)

1) การเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง

จากแต่ละสตราตัมย่อยหรือแต่ละเขตการปกครอง ได้เลือกชุมชุมอาคาร/หมู่บ้าน ตัวอย่างอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นปฏิภาคกับจำนวนครัวเรือนของชุมชุมอาคาร/หมู่บ้านนั้น ๆ ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 1,932 ชุมชุมอาคาร/หมู่บ้าน จากทั้งสิ้นจำนวน 109,966 ชุมชุมอาคาร/หมู่บ้าน ซึ่งกระจายไปตามภาค และเขตการปกครองดังนี้

ตารางที่ 1 การกระจายความถี่ของจำนวนชุมชุมอาคาร/หมู่บ้าน จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
กรุงเทพมหานคร	104	104	-
ภาคกลาง (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร)	656	360	296
ภาคเหนือ	412	232	180
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	432	240	192
ภาคใต้	328	176	152
รวมทั้งราชอาณาจักร	1,932	1,112	820

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555: 40)

2) การเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง

ในขั้นนี้เป็นการเลือกตัวอย่างครัวเรือนตัวอย่างจากครัวเรือนส่วนบุคคลทั้งสิ้น ในบัญชีรายชื่อครัวเรือนซึ่งได้จากการนับจดในแต่ละชุมชุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ โดยกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นดังนี้

ในเขตเทศบาลกำหนด 15 ครัวเรือนตัวอย่างต่อชุมชุมอาคาร

นอกเขตเทศบาลกำหนด 12 ครัวเรือนตัวอย่างต่อหมู่บ้าน

ทั้งนี้ก่อนที่จะทำการเลือกครัวเรือนตัวอย่าง ได้มีการจัดเรียงรายชื่อครัวเรือนส่วนบุคคลใหม่ตามขนาดครัวเรือน ซึ่งวัดด้วยจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และประเภทครัวเรือนเชิงเศรษฐกิจ

ดังนั้นจำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างทั้งสิ้นที่ตกเป็นตัวอย่างที่ต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามภาค และเขตการปกครองได้ดังนี้

ตารางที่ 2 การกระจายความถี่ของจำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
กรุงเทพมหานคร	1,560	1,560	-
ภาคกลาง (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร)	8,952	5,400	3,552
ภาคเหนือ	5,640	3,480	2,160
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5,904	3,600	2,304
ภาคใต้	4,464	2,640	1,824
รวมทั้งราชอาณาจักร	26,520	16,680	9,840

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555: 41)

ทั้งนี้ในการเลือกตัวอย่างในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาใช้ตัวอย่างที่มีอายุ 15 -59 ปี

3.3 ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษา “คุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ” มีข้อจำกัดของการศึกษา ดังนี้

3.3.1 เนื่องจากผู้วิจัยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลการสำรวจระดับประเทศ “โครงการการสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นการสำรวจชุดล่าสุดที่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าของผู้สูงอายุในระดับประเทศ โดยข้อมูลนี้จะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว โดยเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-sectional data) ดังนั้น จากข้อมูลนี้ทำให้สามารถทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะจะเป็นสาเหตุหรือคาดว่าจะเป็ผลนั่นเอง และเนื่องจากเป็นข้อมูลที่ผ่านมาระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้วเกือบ 5 ปี ซึ่งอาจส่งผลให้เห็นถึงความล้าหลังของข้อมูล และเหตุการณ์อาจมีความแตกต่างกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

3.3.2 เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกมาจากข้อมูลที่มีอยู่แล้วในแบบสอบถาม ซึ่งไม่สามารถควบคุมการออกแบบเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นไปตามความต้องการของผู้วิจัย จึงทำให้ตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุในประเทศไทย บางตัวขาดหายไป จึงทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ตัวแปรเหล่านั้นได้ เช่น ระยะเวลาการอยู่อาศัยร่วมกันของสมาชิกในครัวเรือน การมีผู้สูงอายุที่อยู่ร่วมกันในครัวเรือน เป็นต้น

3.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาครั้งนี้ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

คุณภาพประชากร หมายถึง สถานภาพทางการศึกษา สุขภาพกาย/ใจ และควมามีคุณธรรม และจริยธรรม และของบุคคล

การยอมรับกระแสโลก หมายถึง พฤติกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากทางโลกตะวันตก

รุ่นอายุ หมายถึง การจำแนกช่วงของอายุตามแบบเรียนที่ใช้ในระบบการศึกษาของไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ 1) รุ่นอายุที่ได้เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง หมายถึง ผู้ที่ได้รับการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระบบการศึกษาภาคบังคับ คือ รุ่นคนที่เกิดก่อนปี พ.ศ. 2516 โดยวิชาหน้าที่พลเมือง นับได้ว่าเป็นแขนงหนึ่งในวิชาทางสังคมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการที่จะมีความสุขในสังคมได้นั้นจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น (Human relationship) มีสัจจะแห่งตน (Self-realization) มีสมรรถภาพในทางเศรษฐกิจ (Economic efficient) และมีความรับผิดชอบในฐานะที่ตนมีหน้าที่เป็นพลเมือง (Civil responsibility) และ 2) รุ่นอายุที่ได้เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง ผู้ที่ได้รับการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระบบการศึกษาภาคบังคับ คือ รุ่นคนที่เกิดระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2517 - พ.ศ. 2541 ซึ่งคนที่เกิดในปี พ.ศ. 2541 จะมีอายุครบ 15 ปี ในปี พ.ศ. 2554 โดยวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นรายวิชาที่ประกอบด้วย วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศาสนา การเมืองการปกครอง กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง ซึ่งเป็นเพียงเนื้อหาตอนหนึ่งในวิชาวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จึงมิได้เน้นในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมที่จะเป็นการปลูกฝังจิตสำนึก การกล่อมเกลาคความคิด ทักษะคติในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

สถานภาพเคยสมรส หมายถึง ผู้ที่เคยผ่านการสมรสมาแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า และแยกกันอยู่

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ (เต็ม) ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

3.5 นิยามและการวัดตัวแปร

สำหรับตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ผู้ศึกษาได้กำหนดคำนิยามไว้ (แสดงในแผนภาพที่ 4-8) ดังนี้

3.5.1 ตัวแปรตาม

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ หมายถึง ความเชื่อหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อผู้สูงอายุ โดยผ่านกระบวนการคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่ก่อให้เกิดความเชื่อ หรือทัศนคติที่แตกต่างกันซึ่งเชื่อมโยงกับสภาวะจิตใจของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน อันเป็นผลจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลสะสมมาและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความคิด และแสดงออกตามความคิดความรู้สึกของตน การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุวัดจากข้อคำถามการตระหนักและเห็นคุณค่าผู้สูงอายุจำนวน 11 ข้อจากกรหัสรายการ F46-F56 ในแบบสอบถาม “โครงการการสำรวจ สภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นข้อคำถามแบบมาตรา ส่วนประเมินค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย โดยมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 และค่าสูงสุด เท่ากับ 3 คะแนน และเป็นข้อคำถามทั้งเชิงบวก (F46-F50) และเชิงลบ (F51-F56) มีผลรวมของคะแนน เกี่ยวกับข้อคำถามการตระหนักและเห็นคุณค่าผู้สูงอายุเท่ากับ 33 คะแนน โดยมีรายละเอียดของ ข้อคำถามดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การวัดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

ข้อคำถาม.....(ชื่อ).....เห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้หรือไม่	ระดับการเห็นคุณค่า		
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
F46 ผู้สูงอายุรู้จักโลกดีเพราะผ่านชีวิตมามาก	3	2	1
F47 ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง	3	2	1
F48 ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน	3	2	1
F49 ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมได้	3	2	1
F50 ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี	3	2	1
F51 ผู้สูงอายุมักเป็นคนตามโลกไม่ทัน	1	2	3
F52 ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ	1	2	3
F53 ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านพักคนชรา	1	2	3
F54 ผู้สูงอายุ (60-79 ปี) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	1	2	3
F55 ผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	1	2	3
F56 ผู้สูงอายุเอาใจยาก	1	2	3

ทั้งนี้ผู้รวมคะแนนของการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าผู้สูงอายุจึงมีค่าคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 11 และค่าสูงสุดเท่ากับ 33 คะแนน เกณฑ์นี้จะใช้สำหรับการพรรณนาลักษณะของตัวแปรตามคือระดับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ สำหรับการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ผู้ศึกษาจะทำการรวมคะแนนของข้อคำถามทั้ง 11 ข้อคำถาม โดยการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) โดยให้ความสำคัญกับค่าน้ำหนักของข้อคำถามทั้ง 11 ข้อคำถามที่แตกต่างกันให้รวมกันเหลือเพียงตัวแปรเดียวหรือองค์ประกอบหลักเพียงองค์ประกอบเดียวคือ คะแนนการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุที่มีค่าความละเอียดมากยิ่งขึ้น และยังคงรายละเอียดของตัวแปรย่อยไว้ได้มากที่สุด เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ โดยมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน (Ratio scales)

3.5.2 ตัวแปรอิสระ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ 1) คุณภาพประชากร ประกอบด้วย การศึกษา ความมีคุณธรรมและจริยธรรม และสุขภาพกาย/ใจ และ 2) การยอมรับกระแสโลก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ตัวแปรคุณภาพประชากร ประกอบด้วย

1.1) การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามจบสูงสุด ในระดับการศึกษาต่าง ๆ ตามระบบการศึกษาที่กำหนดในกฎกระทรวง เป็นตัวแปรที่ได้จากระเบียบการ A10 ในแบบสอบถาม “โครงการการสำรวจสภาวะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งมีระดับการวัดแบบจัดอันดับ แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม คือ

- ไม่เคยเรียน
- ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
- มัธยมศึกษาตอนต้น
- มัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ และสายอาชีพ)
- ปวส. ปวท. อนุปริญญา
- ปริญญาตรี หรือสูงกว่า

1.2) ความมีคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีของบุคคลที่อยู่ภายในจิตใจ และที่ประพฤติปฏิบัติตนในสังคมอันเป็นความประพฤติที่ดีงามเพื่อประโยชน์สุขของตนและสังคม ไตร่ตรองว่าอะไรควรทำและไม่ควรทำ สำหรับความมีคุณธรรมและจริยธรรมในที่นี้เป็นการวัดเชิงจิตวิสัยของข้อคำถามที่เกี่ยวกับความเคร่งทางศาสนา การปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา

การประพฤติปฏิบัติตนในสังคม ซึ่งเป็นการวัดจากการปฏิบัติจริง (การให้ความช่วยเหลือคนที่ไม่ใช่ญาติตนเอง การตอบแทนผู้มีพระคุณ การยอมรับผิดในส่วนที่รับผิดชอบ การให้โอกาสผู้อื่น การยกโทษ และให้อภัยอย่างจริงใจ การเข้าคิว การไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ F17-F18 และ F31-F38 ในแบบสอบถาม “โครงการการสำรวจสถานะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดของการให้คะแนนตัวแปรดังนี้

- ความเคร่งทางศาสนา ได้จากรหัสรายการ F17 “...(ชื่อ)... คิดว่าตนเองเคร่งศาสนาในระดับใด” มีระดับการวัดแบบจัดช่วง 11 ระดับ มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 10

- การปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา ได้จากรหัสรายการ F18 “ในรอบปีที่แล้ว(ชื่อ)..... มีปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาในระดับใด” มีระดับการวัดแบบจัดช่วง 11 ระดับ ซึ่งมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน

- การประพฤติปฏิบัติตนในสังคม ได้จากรหัสรายการ F31-F38 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่แบบจัดช่วง 5 ระดับ จำนวน 8 ข้อคำถาม มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และค่าสูงสุดเท่ากับ 4 คะแนน และเป็นข้อคำถามเชิงบวก (F31-F35) และเชิงลบ (F36-F37) โดยใช้หลักเกณฑ์ในการแปลค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 4 การวัดการประพฤติเชิงจริยธรรม

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ					
	ทำ ทุกครั้ง	ทำเป็น ประจำ	ทำ บางครั้ง	ทำ น้อยครั้ง	ไม่ทำ	ไม่มี โอกาส
F31 ให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการความช่วยเหลือแม้ไม่ใช่ญาติ	4	3	2	1	0	9
F32 ตอบแทนผู้มีพระคุณหรือช่วยเหลือเขา	4	3	2	1	0	9
F33 ยอมรับผิดและขอโทษในความผิดส่วนที่ทำ หรือมีส่วนรับผิดชอบ	4	3	2	1	0	9
F34 ให้โอกาสผู้อื่นก่อนตัวตนเอง	4	3	2	1	0	9
F35 ขอโทษและให้อภัยอย่างจริงใจต่อผู้ที่สำนึกผิด	4	3	2	1	0	9
F36 แชงคิว	0	1	2	3	4	9
F37 ทิ้งขยะในที่สาธารณะ	0	1	2	3	4	9

ทั้งนี้ผลรวมคะแนนของการประพฤติปฏิบัติตนในสังคม จึงมีค่าคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 28 คะแนน จากเกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจะทำการรวมคะแนนทั้ง 7 ตัวแปรให้เป็นดัชนีวัดควมมีคุณธรรมและจริยธรรมโดยการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) ที่มีการกำหนดหรือการให้ความสำคัญกับค่าน้ำหนักของตัวแปรย่อยทั้ง 7 ตัวแปรที่แตกต่างกันให้รวมกันเหลือเพียงตัวแปรเดียวหรือองค์ประกอบหลักเพียงองค์ประกอบเดียวคือคะแนนควมมีคุณธรรมและจริยธรรมที่มีค่าความละเอียดมากยิ่งขึ้นและยังคงรายละเอียดของตัวแปรย่อยไว้ได้มากที่สุดอีกทั้งเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์โดยมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน (Ratio scales)

1.3) สุขภาพกายและใจ หมายถึง การรับรู้จากการประเมินสุขภาพกายและใจในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นข้อความเชิงจิตวิสัย และเป็นตัวแปรที่ได้จากการรวมข้อความคำถามจำนวน 2 ข้อคำถามจากรหัสรายการ F43 (สุขภาพกาย) และ F44 (สุขภาพใจ) มีระดับการวัดแต่ละข้อความแบบจัดช่วง 11 ระดับ โดยผลรวมคะแนนของทั้ง 2 ข้อคำถามมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนน

2) ตัวแปรการยอมรับกระแสโลก หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสภาวะทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ตนเองและบุคคลอื่นอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ปราศจากความคับข้องใจ สำหรับการปรับตัวทางสังคมในที่นี้เป็นการรับรู้ของบุคคลที่จะปรับตัวในเรื่องเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมทางเพศ (การที่หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และการที่ชายรักร่วมเพศ เป็นต้น) และการยอมรับพฤติกรรมทางสังคม (การพูดภาษาไทยคำฝรั่งคำการแต่งกาย การแสดงพฤติกรรมไม่สุภาพในที่สาธารณะ การที่ผู้หญิงผู้ชายอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน เป็นต้น) โดยเกิดจากข้อความจำนวน 12 ข้อ มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 และค่าสูงสุดเท่ากับ 4 คะแนน โดยมีรายละเอียดของข้อความที่ปรากฏในแบบสอบถาม “โครงการการสำรวจสภาวะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 การวัดระดับการยอมรับกระแสโลก

ข้อความ “...(ชื่อ)... ยอมรับพฤติกรรมเหล่านี้ได้มากน้อย เพียงใด”	ระดับของการยอมรับกระแสโลก			
	รับได้	รับไม่ค่อยได้	รับไม่ได้เลย	เฉยๆ/ ไม่มีความเห็น
F19 พูดภาษาไทยคำฝรั่งเศสคำ	4	3	2	1
F20 ใส่เสื้อสายเดี่ยว เกาอก เปิดหน้าท้อง นุ่งกางเกงเอวต่ำ	4	3	2	1
F21 แสดงพฤติกรรมไม่สุภาพในที่ สาธารณะ เช่น ส่งเสียงดัง ใช้น้ำจาไม่สุภาพ	4	3	2	1
F22 แสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย	4	3	2	1
F23 ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	4	3	2	1
F24 หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	4	3	2	1
F25 ชายหญิงอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน	4	3	2	1
F26 ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง	4	3	2	1
F27 ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย	4	3	2	1
F28 ชายรักร่วมเพศ	4	3	2	1
F29 หญิงรักร่วมเพศ	4	3	2	1
F30 ชายหญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนอายุ 15 ปี	4	3	2	1

ทั้งนี้ผลรวมคะแนนของการยอมรับกระแสโลกจึงมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 12 และสูงสุดเท่ากับ 48 คะแนน จากเกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจะทำการรวมคะแนนตัวแปรทั้ง 12 ตัวแปรให้เป็นดัชนีวัดการยอมรับกระแสโลกโดยการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) ที่มีการกำหนดหรือการให้ความสำคัญกับค่าน้ำหนักของตัวแปรย่อยทั้ง 12 ตัวแปรที่แตกต่างกันให้รวมกันเหลือเพียงตัวแปรเดียวหรือองค์ประกอบหลักเพียงองค์ประกอบเดียว คือ คะแนนการปรับตัวทางสังคมที่มีค่าความละเอียดมากยิ่งขึ้นและยังคงรายละเอียดของตัวแปรย่อยไว้ได้มากที่สุด อีกทั้งเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์โดยมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน (Ratio scales)

3.5.3 ตัวแปร

การศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรภูมิหลัง/ลักษณะทางประชากร ซึ่งประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ เพศ รุ่นอายุ อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ความสัมพันธ์ในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) **เพศ** หมายถึง ความเป็นชายหรือหญิงโดยกำเนิด เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ A4 ในแบบสอบถาม “โครงการการสำรวจสภาวะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งมีระดับการวัดแบบจัดกลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- ชาย
- หญิง

2) **อายุ** หมายถึง อายุเต็ม (ช่วงเวลานับตั้งแต่เกิดจนถึงวันคล้ายวันเกิดครั้งสุดท้าย ก่อนวันตอบแบบสอบถาม) เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ A5 ในแบบสอบถาม ซึ่งมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน โดยมีอายุต่ำสุดเท่ากับ 15 ปี และอายุสูงสุดเท่ากับ 59 ปี

รุ่นอายุ การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มรุ่นอายุในการศึกษาตามแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง แบบเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและ ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรได้แบ่งกลุ่มของอายุออกเป็น 2 รุ่น คือ

1) รุ่นที่มีการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ผู้ที่ได้รับการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระบบการศึกษาภาคบังคับในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นประชากรที่เข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา หรือมีอายุตั้งแต่ครบ 6 ปีขึ้นไปตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับในปี พ.ศ. 2522 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือประชากรรุ่นที่เกิดก่อนปี 2517 ซึ่งจากข้อมูลชุดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรที่มีอายุ 34 -59 ปี ในปี พ.ศ. 2554

2) รุ่นที่มีการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ส.ป.ช.) ในระบบการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษา คือ ประชากรรุ่นที่เกิดตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา หรือคือประชากรที่มีอายุระหว่าง 15 – 33 ปี ในปี พ.ศ. 2554

3) **อาชีพ** หมายถึง งานหรือหน้าที่ของบุคคลที่ทำเป็นประจำในสถานที่ทำงานหรือการประกอบธุรกิจเพื่อเลี้ยงชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรที่ได้จากรหัสรายการ A12 ซึ่งมีระดับการวัดแบบจัดกลุ่ม แบ่งออกเป็น 10 กลุ่มคือ

- ผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้บัญญัติกฎหมาย
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
- เสมียน

- พนักงานบริการ และพนักงานขาย
- ช่างฝีมือ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงาน เครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ
- ผู้ประกอบอาชีพงานด้านพื้นฐาน
- ผู้ปฏิบัติงานฝีมือด้านการเกษตร
- ไม่ทำงาน

4) ภาคที่อยู่อาศัย หมายถึง สภาพทางภูมิศาสตร์ของตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เป็นตัวแปรที่ได้จากข้อคำถาม ข้อ 1 ซึ่งระดับการวัดแบบจัดกลุ่มประกอบด้วย 5 กลุ่มดังนี้

- กรุงเทพมหานคร
- ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)
- ภาคเหนือ
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคใต้

5) เขตที่อยู่อาศัย หมายถึง เขตที่แบ่งตามลักษณะทางการปกครอง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้แบ่งเป็นตัวแปรที่ได้จากข้อคำถาม ข้อ 2 ซึ่งมีระดับการวัดแบบจัดกลุ่มประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

- ในเขตเทศบาล/ เขตเมือง
- เขตนอกเทศบาล/ เขตชนบท

6) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่เป็นประจำในครัวเรือนนั้น ๆ ตามทะเบียนบ้าน เป็นตัวแปรที่ได้จากข้อคำถาม ข้อ 8 จัดเป็นตัวแปรระดับอัตราส่วน ทั้งนี้การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาลักษณะทั่วไป และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มจำนวนสมาชิกในครัวเรือนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยมีระดับการวัดแบบจัดอันดับ ดังนี้

- 1 คน
- 2 - 3 คน
- 4 - 6 คน
- ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป

7) ความสัมพันธ์ในครัวเรือน หมายถึง ระดับความสัมพันธ์หรือความผูกพันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันของสมาชิกในครัวเรือน ได้แก่ การรับประทานอาหาร การดูโทรทัศน์ และการเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจนอกบ้าน เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบจัดช่วง 4 ระดับ จากระดับรายการ H1-H3 จากแบบสอบถาม “โครงการการสำรวจสภาวะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ของ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยเกิดจากข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ มีค่าต่ำสุดเป็น 0 และค่าสูงสุดเป็น 9 คะแนน โดยใช้หลักเกณฑ์ในการแปลค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 6 การวัดความสัมพันธ์ในครัวเรือน

ข้อคำถาม โดยปกติสมาชิกในครัวเรือน ได้ทำกิจกรรมเหล่านี้พร้อมหน้ากัน บ่อยแค่ไหน	ระดับการปฏิบัติ			
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่ทำเลย
H1 รับประทานอาหารมือใดมือหนึ่ง	3	2	1	0
H2 ดูโทรทัศน์	3	2	1	0
H3 ไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจนอกบ้าน	3	2	1	0

ทั้งนี้ผลรวมคะแนนของความสัมพันธ์ในครัวเรือนจึงมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 และสูงสุดเท่ากับ 9 คะแนน จากเกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจะทำการรวมคะแนนตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรให้เป็นดัชนีวัดการปรับตัวทางสังคมโดยการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) ที่มีกำหนดหรือการให้ความสำคัญกับค่าน้ำหนักของตัวแปรย่อยทั้ง 3 ตัวแปรที่แตกต่างกันให้รวมกันเหลือเพียงตัวแปรเดียวหรือองค์ประกอบหลักเพียงองค์ประกอบเดียว คือ คะแนนความสัมพันธ์ในครัวเรือนที่มีค่าความละเอียดมากยิ่งขึ้นและยังคงรายละเอียดของตัวแปรย่อยไว้ได้มากที่สุด อีกทั้งเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์โดยมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน (Ratio scales)

8) **ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน** หมายถึง กิจกรรมที่ทำร่วมกันกับเพื่อนบ้าน หรือบุคคลในชุมชน เป็นการวัดระดับความสัมพันธ์หรือความผูกพันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันของเพื่อนบ้านหรือบุคคลในชุมชน ได้แก่ การให้ยืมข้าวของเครื่องใช้ การให้ข้าวของเครื่องใช้ การช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือคนในบ้าน ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบจัดช่วง 4 ระดับ จากระายการ H4-H6 ของแบบสอบถาม “โครงการการสำรวจสถานะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติโดยเกิดจากข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ โดยมีค่าต่ำสุดเป็น 0 และค่าสูงสุดเป็น 9 คะแนน โดยใช้หลักเกณฑ์ในการแปลค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 7 การวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน

ข้อคำถาม โดยปกติ ครว้เรือนของท่านและเพื่อนบ้านได้ ทำกิจกรรมระหว่างกันบ้างหรือไม่	ระดับการปฏิบัติ			
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่ทำเลย
H4 ให้ยืมข้าวของเครื่องใช้	3	2	1	0
H5 ให้ข้าวของเครื่องใช้	3	2	1	0
H6 ช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือคนในบ้าน	3	2	1	0

ทั้งนี้ผลรวมคะแนนของความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านจึงมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 และสูงสุดเท่ากับ 9 คะแนน จากเกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจะทำการรวมคะแนนตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรให้เป็นดัชนีวัดการปรับตัวทางสังคมโดยการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) ที่มีการกำหนดหรือการให้ความสำคัญกับค่าน้ำหนักของตัวแปรย่อยทั้ง 3 ตัวแปรที่แตกต่างกันให้รวมกันเหลือเพียงตัวแปรเดียวหรือองค์ประกอบหลักเพียงองค์ประกอบเดียว คือ คะแนนความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่มีค่าความละเอียดมากยิ่งขึ้นและยังคงรายละเอียดของตัวแปรย่อยไว้ได้มากที่สุดอีกทั้งเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์โดยมีระดับการวัดแบบอัตราส่วน (Ratio scales)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาคครั้งนี้จะดำเนินการดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง ใช้สถิติเชิงพรรณนากล่าวคือ ในกรณีที่เป็นข้อมูลเชิงกลุ่ม (Categorical Data) จะวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงอัตราร้อยละและในกรณีที่เป็นข้อมูลเชิงตัวเลข (Numerical Data) จะวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

3.6.2 การวิเคราะห์การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ เป็นการคำนวณจากผลรวมของคะแนนเกี่ยวกับข้อคำถามการตระหนักและเห็นคุณค่าผู้สูงอายุที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบจัดช่วง 3 ระดับ จำนวน 11 ข้อคำถาม โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1) นำเสนอโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

2) สำหรับการคำนวณระดับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ คำนวณจากคะแนนสูงสุดลบคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนอันตรภาคชั้น โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

- การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในระดับสูง
- การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในระดับปานกลาง
- การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในระดับต่ำ

3.6.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามใช้การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

1) การวิเคราะห์การแปรผันสองทาง (bivariate analysis) โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบง่าย (Simple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานซึ่งเป็นการศึกษาว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือไม่ และมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่

2) การวิเคราะห์การแปรผันหลายทาง (multivariate analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลของกลุ่มตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

2.1) การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดร่วมกันอธิบายการแปรผันของตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใดและเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายการแปรผันของตัวแปรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2) การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระตัวใดสามารถอธิบายการแปรผันของตัวแปรตามได้ดีที่สุดและตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่สามารถเพิ่มอำนาจการอธิบายการแปรผันของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ลักษณะทั่วไปของประชากร

บทนี้เป็นการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของประชากรอายุ 15-59 ปี จากข้อมูลทุติยภูมิ “โครงการการสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

- 4.1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปที่สำคัญของประชากร
- 4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน
- 4.3 ดัชนีคุณภาพประชากร
- 4.4 การยอมรับกระแสโลก
- 4.5 การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

โดยก่อนที่จะวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของประชากร ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการกับข้อมูลโดยสรุปดังนี้

ก) การถ่วงน้ำหนักข้อมูลแบบ normalized weight ซึ่งเป็นการถ่วงน้ำหนักเพื่อให้ขนาดของประชากรที่จะนำมาวิเคราะห์มีขนาดหรือจำนวนเท่ากับประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างของการสำรวจ แต่ให้มีการกระจายตัวตามลักษณะทางประชากรที่สำคัญในลักษณะเดียวกับประชากรของประเทศไทย วิธีการนี้จึงทำให้ประชากรที่นำมาวิเคราะห์เป็นประชากรที่เป็นตัวแทนของประเทศ (Thomas & Heck, 2001) และสามารถนำไปใช้กับการวิเคราะห์สถิติขั้นสูงได้ดี เพราะไม่เพิ่มขนาดของประชากรให้มีขนาดใหญ่มากเกินไป และลดโอกาสในการเกิดปัญหาความคลาดเคลื่อนแบบ Type I error คือ ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ทั้งที่สมมติฐานนั้นเป็นจริง (Hahn-Vaughn, 2005) เพราะถ่วงน้ำหนักตัวอย่างเป็นประชากรระดับประเทศ จะส่งผลให้การทดสอบทางสถิติ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติจนทำให้ปฏิเสธสมมติฐาน ซึ่งมีสมการในการถ่วงน้ำหนักดังนี้

$$W_n = W_i (n/N)$$

เมื่อ W_n = ค่า normalized weight

W_i = ค่าถ่วงน้ำหนักที่มาจาก การสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

n = จำนวนตัวอย่างในการสำรวจ (74,173 คน)

N = จำนวนประชากรทั้งหมดอายุ 0-98 ปี (67,670,043 คน)

ข) การรวมตัวแปร (Merge) ระดับครัวเรือน ซึ่งได้แก่ ตัวแปรความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ข้อคำถาม H4-H6) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติเข้ากับตัวแปรระดับบุคคล เนื่องจากความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามครัวเรือนซึ่งให้หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้ตอบ ดังนั้นจึงต้องทำการเชื่อมโยงเข้ากับข้อมูลของแต่ละบุคคลที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยการรวมตัวแปรระดับครัวเรือนและระดับบุคคลนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ในการจัดทำอย่างดียิ่งจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ค) เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรหลายตัวแปรเป็นเรื่องทัศนคติ การให้ผู้อื่นตอบแทนจึงไม่สะท้อนภาพจริง ผู้วิจัยจึงดำเนินการคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี (ข้อคำถาม A5 = 15-59 ปี) จากจำนวนประชากรตัวอย่างของสำนักงานสถิติแห่งชาติทั้งหมด 74,173 คน (ตาราง ก) ทำให้คงเหลือประชากรตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปีจำนวนทั้งสิ้น 50,186 คน (ตาราง ข) หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ตอบข้อคำถามด้วยตนเอง (ข้อคำถามกรอง F88 = 1) คงเหลือจำนวนประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 19,481 คน (ตาราง ค) และลำดับสุดท้ายผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่ประชากรตัวอย่างตอบทุกข้อคำถามครบถ้วน สมบูรณ์ทุกข้อคำถามที่ผู้วิจัยใช้มาสร้างเป็นตัวแปรในการศึกษา หากประชากรตัวอย่างไม่ตอบข้อคำถามใดข้อคำถามหนึ่งก็จะถูกตัดออกจากการศึกษาครั้งนี้ ด้วยเหตุนี้จำนวนประชากรตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้จึงมีจำนวนทั้งหมดเพียง 19,367 คน (ตารางที่ 8)

ตารางที่ ก จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของประชากร (n = 74,173)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การตอบข้อคำถาม		
ตอบเอง	24,857	33.51
ผู้อื่นตอบแทน	49,316	66.49
เพศ		
ชาย	36,414	49.09
หญิง	37,459	50.91
รุ่นอายุ		
รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต(ส.ป.ช.) (15-33 ปี)	21,906	29.53
รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี)	28,280	38.13
รุ่นอายุที่ไม่เข้าข่ายในกรอบแนวคิด (0-14 , 60-98 ปี)	23,987	32.34
อายุเฉลี่ย 34.37 ปี		
(SD = 20.74, Max = 98.00, Min = 0.00, Median = 34.00, Mode = 0.00)		

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ ก (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	17,607	23.64
สมรส	37,324	50.32
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	6,544	8.82
ไม่ทราบ/เคยสมรสแต่ไม่ทราบสถานภาพ	12,697	17.12
ระดับการศึกษา		
ไม่เคยเรียน	3,007	40.05
สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	37,822	50.99
สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น	10,866	14.65
สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ)	8,281	11.16
สำเร็จการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	8,589	11.58
ไม่ทราบ/อื่น ๆ	5,607	7.56
อาชีพ		
ผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาตติภพหมาย	933	1.26
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ	1,875	2.53
เจ้าหน้าที่เทคนิค และผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	1,280	1.73
เสมียน	1,607	2.17
พนักงานบริการและพนักงานขาย	8,011	10.80
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร	17,967	24.22
ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	4,753	6.41
ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน		
ด้านการประกอบ	3,366	4.54
ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	4,271	5.76
ทหาร	65	0.09
ไม่ทำงาน	15,211	20.51
ไม่ทราบ/ไม่เข้าข่าย/จำแนกอาชีพไม่ได้	14,834	20.00

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ ก (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ภาคที่อยู่อาศัย		
กรุงเทพมหานคร	7,514	10.13
ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)	17,661	23.81
ภาคเหนือ	13,384	18.04
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	25,196	33.97
ภาคใต้	10,418	140.05
เขตที่อยู่อาศัย		
ในเขตเทศบาล	25,566	34.47
นอกเขตเทศบาล	48,607	65.53
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 คน (อยู่คนเดียว)	2,907	3.92
2-3 คน	25,983	35.03
4-6 คน	38,911	52.46
7 คนขึ้นไป	6,372	8.59
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.14 คน (SD = 1.82, Max = 17.00, Min = 1.00, Median = 4.00, Mode = 4.00)		

ตารางที่ ข จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี (n = 50,186)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การตอบข้อคำถาม		
ตอบเอง	19,481	38.82
ผู้อื่นตอบแทน	30,704	61.18
เพศ		
ชาย	24,804	49.43
หญิง	25,381	50.57
รุ่นอายุ		
รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต(ส.ป.ช.) (15-33 ปี)	21,906	43.65
รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี)	28,280	56.35
อายุเฉลี่ย 36.19 ปี (SD = 12.54, Max = 59.00, Min= 15.00, Median = 36.00, Mode = 40.00)		
สถานภาพสมรส		
โสด	15,176	30.24
สมรส	31,621	63.01
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	3,387	6.75
ไม่ทราบ/เคยสมรสแต่ไม่ทราบสถานภาพ	1	0.00
ระดับการศึกษา		
ไม่เคยเรียน	1,350	2.69
สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	22,089	44.01
สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น	10,538	21.01
สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ)	8,000	15.94
สำเร็จการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	8,051	16.04
ไม่ทราบ/อื่น ๆ	159	0.32
อาชีพ		
ผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	875	1.74
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ	1,859	3.71

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ ข (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่เทคนิค และผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	1,257	2.50
เสมียน	1,599	3.19
พนักงานบริการและพนักงานขาย	7,311	14.57
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร	15,459	30.80
ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	4,494	8.95
ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	3,298	6.57
ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	4,038	80.05
ทหาร	65	0.13
ไม่ทำงาน	9,912	19.75
ไม่ทราบ/ไม่เข้าข่าย/จำแนกอาชีพไม่ได้	19	0.04
ภาคที่อยู่อาศัย		
กรุงเทพมหานคร	5,245	10.45
ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)	12,178	24.27
ภาคเหนือ	9,158	18.27
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16,763	33.40
ภาคใต้	6,842	13.63
เขตที่อยู่อาศัย		
ในเขตเทศบาล	17,479	34.83
นอกเขตเทศบาล	32,707	65.17
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 คน (อยู่คนเดียว)	2,133	4.25
2-3 คน	18,986	37.83
4-6 คน	25,251	50.32
7 คนขึ้นไป	3,815	7.60
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.01 คน (SD = 1.79, Max = 17.00, Min = 1.00, Median = 4.00, Mode = 4.00)		

ตารางที่ ค จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี และ
ตอบคำถามด้วยตนเอง (n = 19,481)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การตอบข้อคำถาม		
ตอบเอง	19,481	100.00
ผู้อื่นตอบแทน	-	
เพศ		
ชาย	7,490	38.45
หญิง	11,992	61.55
รุ่นอายุ		
รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ส.ป.ช.) (15-33 ปี)	5,961	30.60
รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี)	13,520	69.40
อายุเฉลี่ย 39.89 ปี (SD = 11.68, Max = 59.00, Min= 15.00, Median = 41.00, Mode = 40.00)		
สถานภาพสมรส		
โสด	13,682	70.23
สมรส	2,020	10.37
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	0	0.00
ไม่ทราบ/เคยสมรสแต่ไม่ทราบสถานภาพ		
ระดับการศึกษา		
ไม่เคยเรียน	9,859	50.61
สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	3,187	16.36
สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น	2,952	15.15
สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ)	2,817	14.46
สำเร็จการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	76	0.39
ไม่ทราบ/อื่น ๆ		
อาชีพ		
ผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาตติภพหมาย	333	1.71
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ	720	3.70

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ ค (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่เทคนิค และผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	410	2.10
เสมียน	503	2.58
พนักงานบริการและพนักงานขาย	3,423	17.57
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร	6,416	32.94
ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	1,553	7.97
ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	1,102	5.66
ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	1,574	8.08
ทหาร	13	0.07
ไม่ทำงาน	3,431	17.61
ไม่ทราบ/ไม่เข้าข่าย/จำแนกอาชีพไม่ได้	2	0.01
ภาคที่อยู่อาศัย		
กรุงเทพมหานคร	2,533	13.00
ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)	4,844	24.86
ภาคเหนือ	3,715	19.07
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5,749	29.51
ภาคใต้	2,640	13.55
เขตที่อยู่อาศัย		
ในเขตเทศบาล	7,532	38.66
นอกเขตเทศบาล	11,950	61.34
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 คน (อยู่คนเดียว)	1,966	10.09
2-3 คน	8,893	45.65
4-6 คน	7,756	39.81
7 คนขึ้นไป	866	4.45
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.45 คน		
(SD = 1.71, Max = 17.00, Min = 1.00, Median = 3.00, Mode = 3.00)		

สำหรับการวิเคราะห์ลักษณะการกระจายตัวของลักษณะทั่วไปที่สำคัญของประชากร (ตาราง ค) นั้น ผู้วิจัยพบว่ายังมีการกระจายตัวของข้อมูลที่ไม่เข้าข่ายตามกรอบแนวคิดทางการศึกษากล่าวคือ

ตัวแปรระดับการศึกษา	ไม่ทราบ/อื่น ๆ (76 คน)
ตัวแปรอาชีพ	อาชีพทหาร (13 คน) และ ไม่ทราบ/ไม่เข้าข่าย/จำแนกอาชีพไม่ได้ (2 คน)
ตัวแปรสถานภาพสมรส	ไม่ทราบ/เคยสมรสแต่ไม่ทราบสถานภาพ (0 คน)

ทั้งนี้ตามกรอบแนวคิดของการศึกษายังมีตัวแปรเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน การยอมรับกระแสโลก ดัชนีคุณภาพประชากร (องค์ประกอบด้านการศึกษา องค์ประกอบด้านสุขภาพกายและใจ และองค์ประกอบด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม) และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ อีกส่วนหนึ่ง ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ลักษณะการกระจายตัวของตัวแปรเหล่านั้นอีกครั้ง พบว่า ตัวแปรความเคร่งทางศาสนา และตัวแปรการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนา ซึ่งเป็นตัวชี้วัดขององค์ประกอบด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมมีการตอบข้อคำถามในส่วนหนึ่งเป็นไม่มีข้อมูล (Missing) จำนวน 22 คน ซึ่งจำนวนดังกล่าวเป็นทั้งผู้ที่ไม่ตอบความเคร่งทางศาสนา และการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้จำนวนประชากรตัวอย่างคงเหลือสุทธิเท่ากับ $19,389 - 22 = 19,367$ คน

4.1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปที่สำคัญของประชากร

ประชากรอายุ 15-59 ปี ที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้จำนวนทั้งหมด 19,367 คนนั้น มีลักษณะทั่วไปที่สำคัญ ซึ่งนำเสนอในรูปของการแจกแจงความถี่ จำนวน และร้อยละที่ถ่วงน้ำหนักแล้วดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 8)

เพศ ประชากรเพศหญิง มีจำนวนและสัดส่วนมากกว่าครึ่งของประชากรทั้งหมดที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยคิดเป็นร้อยละ 61.61 ที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 38.39 มีข้อสังเกตว่า ข้อมูลชุดนี้มีผู้ตอบคำถามครบถ้วนในส่วนที่ผู้วิจัยต้องการนำมาใช้ประกอบการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง

รุ่นอายุ ประชากรส่วนใหญ่เป็นรุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (อายุ 34-59 ปี) ร้อยละ 69.61 ที่เหลือเป็นรุ่นอายุประชากรที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ส.ป.ช.) (อายุ 15-33 ปี) ร้อยละ 30.39 ทั้งนี้ประชากรมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 39.94 ปี อายุมัธยฐานของประชากรเท่ากับ 41.00

สถานภาพสมรส ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 70.22 มีสถานภาพสมรสเป็นสมรส รองลงมาคือเป็นโสดร้อยละ 19.36 และที่เหลือเป็นหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ ร้อยละ 10.41

ระดับการศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 29.85) มีการศึกษาสูงสุดเพียงแค่ระดับประถมศึกษา รองลงมาเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา (ร้อยละ 21.02) เป็นผู้ที่มิระดับ

การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 16.41) เป็นผู้ที่มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) ร้อยละ 15.18 มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 14.51) และเป็นประชากรที่ไม่เคยเรียน (ร้อยละ 3.02) ตามลำดับ

อาชีพ ประมาณเกือบ 1 ใน 3 ของประชากรที่ศึกษา (ร้อยละ 33.06) เป็นประชากรที่ประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร รองลงมาเป็นผู้ที่ไม่ได้ทำงาน (ร้อยละ 17.62) พนักงานบริการ และพนักงานขาย (ร้อยละ 17.59) และที่เหลือประกอบอาชีพอื่น ๆ อีกประมาณร้อยละ 31.73

ภาคที่อยู่อาศัย ประชากรอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 29.67) รองลงมาคือ อาศัยอยู่ในภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ร้อยละ 24.79 อาศัยอยู่ในภาคเหนือ (ร้อยละ 18.86) อาศัยอยู่ในภาคใต้ (ร้อยละ 13.62) และที่เหลือร้อยละ 13.06 อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

เขตที่อยู่อาศัย ประชากรอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 61.51) และที่เหลืออาศัยอยู่ในเขตเทศบาล (ร้อยละ 38.42)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 คน ซึ่งผู้ที่อาศัยในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 2-3 คนมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 45.62) รองลงมาคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 4-6 คน (ร้อยละ 39.82) อาศัยอยู่คนเดียว (1 คน) ร้อยละ 10.12 และที่เหลือร้อยละ 4.43 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 7 คนขึ้นไป

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของประชากร (n = 19,367)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	7,436	38.39
หญิง	11,931	61.61
รุ่นอายุ		
รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี)	5,885	30.39
รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี)	13,482	69.61
อายุเฉลี่ย 39.94 ปี		
(SD = 11.67, Min= 15.00, Max = 59.00, Median = 41.00, Mode =40.00)		

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	3,750	19.36
สมรส	13,600	70.22
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	2,016	10.41
ระดับการศึกษา		
ไม่เคยเรียน	585	3.02
สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา	4,072	21.02
สำเร็จการศึกษาประถมศึกษา	5,782	29.85
สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น	3,179	16.41
สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ)	2,939	15.18
สำเร็จการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	2,811	14.51
อาชีพ		
ผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	333	1.72
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ	718	3.71
เจ้าหน้าที่เทคนิค และผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	408	2.11
เสมียน	503	2.60
พนักงานบริการและพนักงานขาย	3,406	17.59
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร	6,404	33.06
ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	1,546	7.98
ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	1,088	5.62
ผู้ประกอบการอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	1,549	8.00
ไม่ทำงาน	3,413	17.62
ภาคที่อยู่อาศัย		
กรุงเทพมหานคร	2,530	13.06
ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)	4,802	24.79
ภาคเหนือ	3,652	18.86
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5,745	29.67
ภาคใต้	2,638	13.62

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เขตที่อยู่อาศัย		
ในเขตเทศบาล	7,455	38.49
นอกเขตเทศบาล	11,912	61.51
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 คน (อยู่คนเดียว)	1961	10.12
2-3 คน	8,835	45.62
4-6 คน	7,712	39.82
7 คนขึ้นไป	859	4.43
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.45 คน (SD = 1.71, Min = 1.00, Max = 17.00, Median = 3.00, Mode = 3.00)		

4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน

สำหรับการหาความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเป็นการวิเคราะห์จากข้อความที่ให้ผู้ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนตอบแทนสมาชิกทุกคนในบ้านถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านในด้านการให้หยิบยืม และแบ่งปันข้าวของเครื่องใช้ รวมทั้งการช่วยเหลือบ้านหรือทรัพย์สินให้แก่เพื่อนบ้าน โดยพิจารณาจากความถี่ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับคือ เป็นประจำ บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง และไม่ทำเลย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 9 ระดับการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน

ข้อความ	ระดับการวัด			
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่ทำเลย
ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน				
H4 ให้ยืมข้าวของเครื่องใช้	3	2	1	0
H5 ให้ข้าวของเครื่องใช้	3	2	1	0
H6 ช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือสมาชิกในบ้านเพื่อน	3	2	1	0

จากการนำเสนอด้วยสถิติเชิงพรรณนาถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (ตารางที่ 10)

การให้เพื่อนบ้านยืมข้าวของเครื่องใช้ พบว่า ในครัวเรือนของประชากรที่เป็นตัวอย่างตอบว่ามีกรให้เพื่อนบ้านยืมข้าวของเครื่องใช้เป็นบางครั้งในสัดส่วนที่สูงสุด (ร้อยละ 46.31) รองลงมาคือ ให้เพื่อนบ้านยืมข้าวของเครื่องใช้นาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 25.10) ตามด้วยให้เพื่อนบ้านยืมข้าวของเครื่องใช้เป็นประจำ (ร้อยละ 14.93) และที่เหลือร้อยละ 13.66 ไม่เคยให้เพื่อนบ้านยืมข้าวของเครื่องใช้เลย

การให้ข้าวของเครื่องใช้แก่เพื่อนบ้านพบว่า ร้อยละ 44.24 เคยให้ข้าวของเครื่องใช้แก่เพื่อนบ้านเป็นบางครั้ง ถัดมาเป็นการให้ข้าวของเครื่องใช้แก่เพื่อนบ้านนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 28.19) ไม่เคยให้เลย (ร้อยละ 14.71) และที่เหลือร้อยละ 12.87 ให้ข้าวของเครื่องใช้แก่เพื่อนบ้านเป็นประจำ

การช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือสมาชิกในบ้านเพื่อนพบว่า ร้อยละ 41.90 เคยช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือสมาชิกในบ้านเพื่อนเป็นบางครั้ง รองลงมาคือ เคยช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือสมาชิกในบ้านเพื่อนเป็นประจำ (ร้อยละ 23.36) ตามด้วยเคยช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือสมาชิกในบ้านของเพื่อนนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 23.13) และที่เหลือร้อยละ 11.61 ไม่ได้เคยช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือสมาชิกในบ้านเพื่อนเลย

ตารางที่ 10 ร้อยละของความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (n = 19,367)

ข้อความความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน				รวม
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่ทำเลย	
H4 ให้ยืมข้าวของเครื่องใช้	14.93	46.31	25.10	13.66	100.00
H5 ให้ข้าวของเครื่องใช้	12.87	44.24	28.19	14.71	100.00
H6 ช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือสมาชิกในบ้านเพื่อน	23.36	41.90	23.13	11.61	100.00

ในการวิเคราะห์นำความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ด้วยการคำนวณค่า Factor score ตามวิธีการ Principle component analysis (PCA) เพื่อกำหนดจำนวนองค์ประกอบที่ใช้ในการอธิบายความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรหรือข้อความที่จะนำมาใช้เป็นองค์ประกอบของดัชนีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน โดยการวิเคราะห์ปัจจัยมีเงื่อนไขดังนี้

1) ค่า The Kaiser-Mayer-Olkin: KMO ซึ่งเป็นดัชนีเปรียบเทียบขนาดของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่สังเกตได้ และขนาดของสหสัมพันธ์พาร์เชียล (partial correlation) ระหว่างตัวแปรหรือข้อคำถามแต่ละคู่เมื่อขจัดความแปรปรวนของตัวแปรอื่น ๆ ออกไปแล้วว่ามีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยค่าที่เหมาะสมต้องไม่น้อยกว่า 0.50 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551)

2) ค่า Bartlett's test of Sphericity เป็นการทดสอบเมตริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) โดยพิจารณาที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551)

3) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอื่น ๆ หรือองค์ประกอบที่สกัดได้กับตัวแปรนั้น เป็นดัชนีที่ชี้บ่งความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรและตัวแปรอื่น ๆ โดยค่าที่สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้คือ ค่าที่มากกว่า 0.200 ขึ้นไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554)

และ 4) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยเกณฑ์ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบควรมากกว่า 0.300 (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2546) ทั้งนี้ค่าต่าง ๆ ของข้อคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 11 การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน

(n = 19,367)

ค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.705
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	37,942.97
	Df	3
	Sig.	0.000

ค่า Communalities

ข้อคำถาม	Initial	Extraction
H4 ให้อิมข้าวของเครื่องใช้	1.000	0.871
H5 ให้อิมข้าวของเครื่องใช้	1.000	0.868
H6 ช่วยดูแลบ้าน/ทรัพย์สินหรือคนในบ้าน	1.000	0.719

Extraction Method: Principal Component Analysis.

- ก) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.705
- ข) ค่าการทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าข้อคำถาม ทั้ง 3 ข้อคำถาม ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยได้
- ค) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.719-0.871 ซึ่งมากกว่า 0.200
- ง) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ก่อนการหมุนแกนมีค่าอยู่ระหว่าง 0.848-0.933 ซึ่งมากกว่า 0.300
- ฉ) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ปัจจัยความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (n = 19,367)

ปัจจัย (Factor)	จำนวน ข้อคำถาม หรือตัวแปร	น้ำหนัก	น้ำหนัก	Eigen value s	Sum squared loading	Cumulative Percentage of variance
		องค์ประกอบ	องค์ประกอบหลัง หมุนแกน (Factor loading)			
ความสัมพันธ์ กับเพื่อนบ้าน	3	0.848-0.933	-	2.458	2.458	81.940

จากการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ข้อคำถามหรือตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรสามารถใช้เป็นองค์ประกอบในการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน โดยสามารถจัดกลุ่มของตัวแปรเหล่านี้ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือปัจจัยเดียวกันได้เป็นปัจจัยเพียงปัจจัยเดียว ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ก่อนการหมุนแกนมีเพียง 1 ปัจจัยอยู่แล้ว ดังนั้นการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax จึงไม่สามารถดำเนินการได้ สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.848-0.933 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังกล่าวจะเป็นดัชนีของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของดัชนีการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านได้ร้อยละ 81.940

จากนั้นผู้วิจัยได้จัดกลุ่มของดัชนีการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านโดยพิจารณาลักษณะการกระจายตัวของข้อมูล พบว่า ข้อมูลมีการกระจายตัวไม่เป็นแบบปกติ (Non-normal distribution) โดยใช้การทดสอบของโคโมโกรอฟ-สเมอรอนอฟ (Kolmogorov-Sminov) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.180 (sig = 0.000) และข้อมูลเกินกว่า 1 ใน 4 มีการกระจุกตัวเท่ากับค่ามัธยฐาน (Median) ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งกลุ่มของดัชนีการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

การจัดกลุ่มดัชนีการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน

สูงกว่าค่ามัธยฐาน (> median) หมายถึง ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอยู่ในระดับสูง
เท่ากับค่ามัธยฐาน (= median) หมายถึง ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอยู่ในระดับปานกลาง
ต่ำกว่าค่ามัธยฐาน (< median) หมายถึง ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 13 การจัดกลุ่มดัชนีการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (n = 19,367)

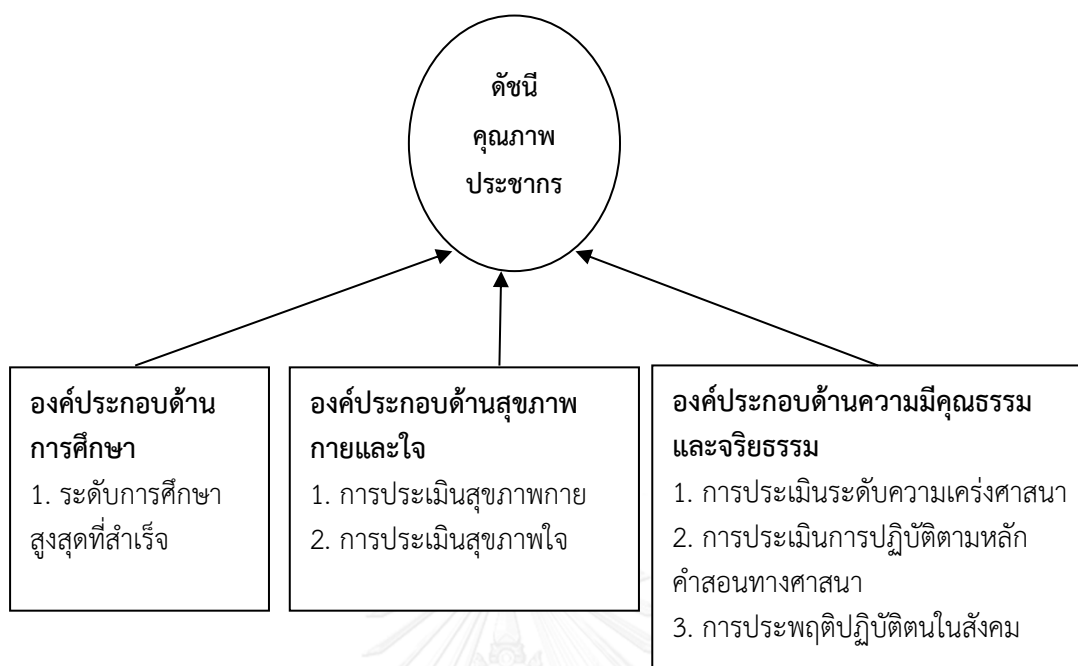
ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (<0.43296)	9,465	48.87
ปานกลาง (0.43296)	5,894	30.44
สูง (>0.43296)	4,007	20.69

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ดัชนีการวัดความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอยู่ในระดับต่ำเป็นสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 48.87) รองลงมาคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 30.44 และที่เหลือร้อยละ 20.69 มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอยู่ในระดับสูง

4.3 ดัชนีคุณภาพประชากร

ดัชนีคุณภาพประชากรเป็นค่าหรือตัวเลขที่คำนวณได้จากดัชนีองค์ประกอบ (Composite Index) ซึ่งจัดเป็นตัวแปรระดับอัตราส่วน (Ratio scale) โดยมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ซึ่งเป็นข้อมูลจากโครงการการสำรวจสภาวะทางสังคม และวัฒนธรรม พ.ศ. 2554 และมีข้อคำถามเกี่ยวกับด้านการศึกษา ด้านสุขภาพกายและใจ และด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญตามแนวคิดของดัชนีทุนมนุษย์ (Human Capital Index: HDI) สำหรับการวิจัยครั้งนี้กำหนดองค์ประกอบของการคำนวณเป็นดัชนีคุณภาพประชากร 3 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 9 องค์ประกอบของดัชนีคุณภาพประชากร



ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

ผู้วิจัยสร้างเป็นดัชนีคุณภาพประชากรจากการนำหลักการหาคะแนนรวมที่ได้ถ่วงน้ำหนักองค์ประกอบภายในของ McGahan et al. (1986) มาประยุกต์ใช้ในการสร้างตัวชี้วัด² โดยมีรายละเอียดของแต่ละดัชนีย่อย (ดังปรากฏในตารางที่ 14) ดังนี้

องค์ประกอบด้านการศึกษา วัดจากระดับการศึกษาสูงสุดที่สำเร็จ (A10) โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) ไม่เคยเรียน 2) สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา 3) สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา 4) สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 5) สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 6) สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบด้านสุขภาพกายและใจ เป็นการวัดทั้งหมดจำนวน 2 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดการประเมินสุขภาพกาย (F43) แบ่งการประเมินออกเป็น 11 กลุ่ม โดยมีระดับคะแนนการประเมินสุขภาพกายตั้งแต่ 0-10 คะแนน และตัวชี้วัดการประเมินสุขภาพใจ (F44) แบ่งการประเมินออกเป็น 11 กลุ่ม โดยมีระดับคะแนนการประเมินสุขภาพใจตั้งแต่ 0-10 คะแนน

²McGahan PL, Griffith JA, Parente R, McLellan AT. Addiction Severity Index: Composite Scores Manual. 1986. Retrieved from <http://www.tresearch.org/wp-content/uploads/2012/09/CompositeManual.pdf>

ตารางที่ 14 รายละเอียดของตัวชี้วัดและข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบของดัชนีคุณภาพประชากร

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ข้อคำถาม	เกณฑ์คะแนน
1. ด้านการศึกษา	การศึกษา	A10 ระดับการศึกษาสูงสุดที่จบ	0 = ไม่เคยเรียน 1 = สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา 2 = สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา 3 = สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 4 = สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 5 = สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ด้านสุขภาพกายและใจ	สุขภาพกาย	F43 ปัจจุบัน มีสุขภาพกายอยู่ในระดับใด (0-10 คะแนน)	0 - 10 คะแนน
	สุขภาพใจ	F44 ปัจจุบัน.....มีสุขภาพใจอยู่ในระดับใด (0-10 คะแนน)	0 - 10 คะแนน
3. ด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม	ความเคร่งขร้งทางศาสนา	F17 คิดว่าตนเองเคร่งศาสนาในระดับใด (0-10 คะแนน)	0 - 10 คะแนน
	การปฏิบัติตนคำสอนทางศาสนา	F18 ในรอบปีที่ผ่านมา คิดว่าได้ปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาในระดับใด (0-10 คะแนน)	0 - 10 คะแนน
	ทางศาสนา	ระดับใด (0-10 คะแนน)	0 - 10 คะแนน
	การประพฤติปฏิบัติตนในสังคม	F31 ให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการความช่วยเหลือแม้ไม่รู้จัก F32 ตอบแทนผู้มีพระคุณหรือช่วยเหลือเขา F33 ยอมรับผิดชอบโทษในความผิดส่วนที่ตนทำ หรือมีส่วนรับผิดชอบ F34 ให้อิถอกผู้อื่นก่อนตัวตนเอง F35 ขอโทษและให้อภัยอย่างจริงใจต่อผู้ที่สำนึกผิด	0 = ไม่ทำ และไม่มีโอกาสที่จะทำ 1 = ทำน้อยครั้ง 2 = ทำบางครั้ง 3 = ทำส่วนใหญ่ 4 = ทำทุกครั้งที่มีโอกาส
	แรงศรัทธา	F36 แรงศรัทธา	0 = ทำทุกครั้งที่มีโอกาส 3 = ทำน้อยครั้ง
	ทั้งขณะในที่สาธารณะ	F37 ทั้งขณะในที่สาธารณะ	1 = ทำส่วนใหญ่ 4 = ไม่ทำและไม่มีโอกาสที่จะทำ 2 = ทำบางครั้ง

องค์ประกอบด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นการวัดทั้งหมดจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 1 ความเคร่งทางศาสนา เป็นการวัดจากข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ คำถามคือ การประเมินระดับความเคร่งศาสนา (F17) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 11 กลุ่ม โดยมีระดับคะแนนความเคร่งทางศาสนาตั้งแต่ 0-10 คะแนน

ตัวชี้วัดที่ 2 การปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา เป็นการวัดจากข้อคำถามจำนวน 1 ข้อคำถามคือ การประเมินการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนา (F18) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 11 กลุ่ม โดยมีระดับคะแนนการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาตั้งแต่ 0-10 คะแนน

ตัวชี้วัดที่ 3 การประพฤติปฏิบัติตนในสังคม เป็นการวัดจากข้อคำถามจำนวน 7 ข้อคำถาม โดยเป็นข้อคำถามที่มีทั้งข้อคำถามเชิงบวก (F31-35) และข้อคำถามเชิงลบ (F36-37)

การวัดแต่ละองค์ประกอบ

1) สร้างคะแนนของแต่ละองค์ประกอบ (Component score) เป็นการนำค่าคำตอบของแต่ละตัวชี้วัดมาหารด้วยค่าคำตอบสูงสุดที่เป็นไปได้ของตัวชี้วัดนั้น ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{คะแนนส่วนประกอบ} = \frac{\text{ค่าคำตอบที่ได้ของตัวชี้วัด}}{\text{ค่าคำตอบสูงสุดที่เป็นไปได้ของตัวชี้วัด}}$$

2) สร้างคะแนนของแต่ละด้าน (Dimension score) เป็นการนำคะแนนของแต่ละตัวชี้วัดที่ได้มารวมกัน และหารด้วยจำนวนตัวชี้วัดในด้านนั้น ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{คะแนนของแต่ละองค์ประกอบ} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนองค์ประกอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนของตัวชี้วัดทั้งหมด}}$$

3) สร้างองค์ประกอบของแต่ละด้าน (Dimension index) เป็นการนำคะแนนจริงของด้านที่ได้มาลบด้วยคะแนนต่ำสุดของด้านนั้น และหารด้วยผลลบบระหว่างคะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดของด้านนั้น

$$\text{องค์ประกอบแต่ละด้าน} = \frac{\text{คะแนนจริงขององค์ประกอบ} - \text{คะแนนต่ำสุดขององค์ประกอบ}}{\text{คะแนนสูงสุดขององค์ประกอบ} - \text{คะแนนต่ำสุดขององค์ประกอบ}}$$

ดังนั้น องค์ประกอบของแต่ละด้าน (ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพกายและใจ และด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม) จะมีค่าแปรผันตั้งแต่ 0.000 ถึง 1.000

4) การสร้างดัชนีคุณภาพประชากรเป็นการสร้างดัชนีรวม โดยการนำองค์ประกอบของแต่ละด้านมารวมกันและหาค่าเฉลี่ย ซึ่งมีสูตรการคำนวณ คือ

$$\text{ดัชนีคุณภาพประชากร} = \frac{(\text{ด้านการศึกษา} + \text{ด้านสุขภาพกายและใจ} + \text{ด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม})}{3}$$

ดังนั้น ดัชนีคุณภาพประชากรจะมีค่าแปรผันตั้งแต่ 0.000 ถึง 1.000

จากนั้นนำค่าดัชนีคุณภาพประชากรและองค์ประกอบของคุณภาพประชากร (ด้านสุขภาพกายและใจ และด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม) มาเทียบกับเกณฑ์การแบ่งระดับดัชนีทุนมนุษย์ (Human Capital Index: HDI) ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP, 2015)³ ที่สร้างเพื่อวัดคุณภาพประชากร ดังนี้

เกณฑ์การแบ่งคะแนนและจัดกลุ่มดัชนีคุณภาพประชากรและองค์ประกอบของคุณภาพประชากร เฉพาะด้านสุขภาพกายและใจ และด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม

ต่ำกว่า 0.550 คะแนน	หมายถึง	ระดับต่ำ
0.550 – 0.699 คะแนน	หมายถึง	ระดับปานกลาง
0.700 – 0.799 คะแนน	หมายถึง	ระดับสูง
0.800 – 1.000 คะแนน	หมายถึง	ระดับสูงมาก

สำหรับเกณฑ์การแบ่งคะแนนและจัดกลุ่มองค์ประกอบของคุณภาพประชากร ด้านการศึกษา

0.000 – 0.400 คะแนน	หมายถึง	ระดับต่ำ (การศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่าและไม่เคยเรียน)
0.401 – 0.600 คะแนน	หมายถึง	ระดับปานกลาง (การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น)
0.601 – 0.800 คะแนน	หมายถึง	ระดับสูง (การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย)
0.801 – 1.000 คะแนน	หมายถึง	ระดับสูงมาก (การศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย)

³United Nations Development Programme. Human Development Report 2015.
http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2015_technical_notes.pdf

สำหรับรายละเอียดของตัวชี้วัดรวมถึงการวัด และข้อคำถามที่ใช้ในการสร้างตัวชี้วัดของแต่ละดัชนีองค์ประกอบของคุณภาพประชากรดังแสดงไว้ในตารางที่ 14

ตัวอย่างการคำนวณองค์ประกอบด้านสุขภาพกายและใจของ 1 กรณีตัวอย่าง

$$\text{คะแนนส่วนประกอบ} = \frac{\text{ค่าคำตอบที่ได้ของตัวชี้วัด}}{\text{ค่าคำตอบสูงสุดที่เป็นไปได้ของตัวชี้วัด}}$$

- ได้แก่
1. การประเมินสุขภาพกาย = 8/10
 2. การประเมินสุขภาพใจ = 9/10

$$\text{คะแนนของแต่ละองค์ประกอบ} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนส่วนประกอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนของตัวชี้วัดทั้งหมด}}$$

$$\text{คะแนนด้านสุขภาพกายและใจ} = (8/10 + 9/10) / 2 = 0.850$$

$$\text{คะแนนองค์ประกอบแต่ละด้าน} = \frac{\text{คะแนนจริงขององค์ประกอบ} - \text{คะแนนต่ำสุดขององค์ประกอบ}}{\text{คะแนนสูงสุดขององค์ประกอบ} - \text{คะแนนต่ำสุดขององค์ประกอบ}}$$

$$\text{คะแนนองค์ประกอบด้านสุขภาพ} = (0.850 - 0.000) / (1.000 - 0.000) = 0.850$$

ตารางที่ 15 การกระจายตัวดัชนีคุณภาพประชากรและองค์ประกอบของคุณภาพประชากร

(n = 19,367)

ดัชนีคุณภาพประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ดัชนีคุณภาพประชากร		
ระดับต่ำ	4,533	23.41
ระดับปานกลาง	8,436	43.56
ระดับสูง	3,966	20.48
ระดับสูงมาก	2,432	12.56
องค์ประกอบด้านการศึกษา		
ระดับต่ำ	10,438	53.90
ระดับปานกลาง	3,179	16.41
ระดับสูง	2,939	15.18
ระดับสูงมาก	2,811	14.51

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ดัชนีคุณภาพประชากร	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบด้านสุขภาพกายและใจ		
ระดับต่ำ	761	3.93
ระดับปานกลาง	2,203	11.38
ระดับสูง	5,165	26.67
ระดับสูงมาก	11,237	58.02
องค์ประกอบด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม		
ระดับต่ำ	5,333	27.54
ระดับปานกลาง	8,123	41.95
ระดับสูง	4,034	20.83
ระดับสูงมาก	1,876	9.69

ผลการวิเคราะห์การกระจายตัวดัชนีคุณภาพประชากรและองค์ประกอบของคุณภาพประชากร มีสาระสำคัญดังนี้

ดัชนีคุณภาพประชากร ดัชนีเป็นภาพรวมที่วัดมาจากคุณภาพในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษา สุขภาพกายใจ และคุณธรรมจริยธรรม พบว่า สัดส่วนประชากรที่ศึกษาในครั้งนี มีคุณภาพรวมในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางต่ำ (ร้อยละ 43.5 และระดับปานกลางร้อยละ 23.41) เมื่อแยกพิจารณาตามคุณภาพในแต่ละองค์ประกอบ พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

องค์ประกอบด้านการศึกษา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีคุณภาพ หรือทุนมนุษย์ในด้านการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 53.9) ตามด้วยระดับปานกลาง (ร้อยละ 16.4)

องค์ประกอบด้านสุขภาพกายและใจ พบในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับด้านการศึกษา กล่าวคือ ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 58 มีคุณภาพประชากรด้านสุขภาพกายใจในระดับสูงมาก และตามด้วยระดับสูง ร้อยละ 26.67 ซึ่งสะท้อนถึงระบบการสาธารณสุขของไทยที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพ และการพยายามขยายบริการและโอกาสให้เข้าถึงได้อย่างทั่วถึง

องค์ประกอบด้านคุณธรรมและจริยธรรม คุณภาพประชากรในมิตินี้ไม่ค่อยมีการนำมาศึกษาในทางประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง และระดับค่อนข้างต่ำ มีไม่ถึงร้อยละ 10 ที่อยู่ในระดับสูงมาก

4.4 การยอมรับกระแสโลก

การยอมรับกระแสโลกวัดจากข้อความจำนวน 11 ข้อความ (F19-F29) ที่ประชากรตัวอย่างได้ตอบไว้ โดยผู้วิจัยทำการปรับค่าคะแนนให้เหมาะสม (รับได้และเฉยๆ/ไม่มีความเห็น= 3, รับไม่ค่อยได้ = 2 และรับไม่ได้เลย = 1) ทั้งนี้การที่ผู้วิจัยจัดกลุ่มผู้ที่เฉยๆ/ไม่มีความเห็นเข้ากันกับกลุ่มยอมรับได้ เนื่องจากผู้วิจัยมองว่าถ้าผู้ตอบไม่รู้สึกรว่าพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นผิดปกติหรือยอมรับไม่ได้ แสดงว่าเขายอมรับได้กับพฤติกรรมเหล่านั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 16 ระดับการยอมรับกระแสโลก (n=19,367)

ข้อความ	ระดับการยอมรับกระแสโลก		
	รับได้/เฉยๆ/ ไม่มีความเห็น	รับไม่ ค่อยได้	รับไม่ได้ เลย
F19 พูดภาษาไทยคำฝรั่งคำ	3	2	1
F20 ใส่เสื้อสายเดี่ยว เกะกอก เปิดหน้าท้องนุ่งกางเกงเอวต่ำ	3	2	1
F21 แสดงพฤติกรรมไม่สุภาพในที่สาธารณะ เช่น ส่งเสียงดัง ใช้น้ำจามไม่สุภาพ	3	2	1
F22 แสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย	3	2	1
F23 ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	3	2	1
F24 หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	3	2	1
F25 ชายหญิงอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน	3	2	1
F26 ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง	3	2	1
F27 ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย	3	2	1
F28 ชายรักร่วมเพศ	3	2	1
F29 หญิงรักร่วมเพศ	3	2	1

ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาเบื้องต้นในรูปแบบการกระจายร้อยละ (ตารางที่ 17) โดยแยกตามแต่ละข้อความ พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

จากข้อมูล พบว่า พฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากกระแสโลก ที่ประชากรส่วนใหญ่ยอมรับได้ ได้แก่ การพูดภาษาไทยคำ ฝรั่งคำ (ร้อยละ 64.89) ชายหญิงอยู่ด้วยกันโดยไม่สมรส (ร้อยละ 60.4) ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส (ร้อยละ 57.72) ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง (ร้อยละ 53.24) ผู้หญิงทำตัวเป็นชาย (ร้อยละ 52.8) และหญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน (ร้อยละ 52.50) เป็นที่น่าสนใจที่สุดว่า การยอมรับ

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส และการทำตัวเป็นเพศตรงข้ามกับเพศแต่กำเนิด แม้อีกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรจะรับได้ แต่ดูเหมือนว่าถ้าเป็นพฤติกรรมของเพศชายจะยอมรับได้มากกว่าเพศหญิง

สำหรับพฤติกรรมที่เกือบครึ่งหนึ่งของประชากรยอมรับไม่ได้เลย คือ การแสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย มีเพียงร้อยละ 17.19 ที่รับได้ในขณะที่พฤติกรรมชายรักร่วมเพศ และหญิงรักร่วมเพศ ประชากรส่วนใหญ่จะรับไม่ค่อยได้ไปจนถึงรับไม่ได้เลย และพฤติกรรมไม่สุภาพในที่สาธารณะ รับไม่ค่อยได้ และรับไม่ได้เลย ส่วนใหญ่การใส่เสื้อสายเดี่ยว เกาเขอกนั้น ประมาณร้อยละ 56.8 รับไม่ค่อยได้ไปจนถึงรับไม่ได้ ในขณะที่ร้อยละ 43.2 รับได้

ตารางที่ 17 ร้อยละของการยอมรับกระแสโลก (n = 19,367)

ข้อความการยอมรับกระแสโลก	การยอมรับกระแสโลก			
	รับได้/เฉยๆ/ ไม่มีความเห็น	รับไม่ ค่อยได้	รับไม่ได้ เลย	รวม
F19 พูดภาษาไทยคำฝรั่งคำ	64.89	22.95	12.16	100.00
F20 ใส่เสื้อสายเดี่ยว เกาเขอก เปิดหน้าท้อง นุ่งกางเกงเอวต่ำ	43.21	34.22	22.57	100.00
F21 แสดงพฤติกรรมไม่สุภาพในที่สาธารณะ เช่น ส่งเสียงดัง ใช้น้ำจาไม่สุภาพ	23.26	44.55	32.19	100.00
F22 แสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย	17.19	33.43	49.38	100.00
F23 ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	57.72	23.15	19.13	100.00
F24 หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	52.50	25.47	22.03	100.00
F25 ชายหญิงอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน	60.40	22.40	17.21	100.00
F26 ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง	53.24	24.94	21.82	100.00
F27 ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย	52.84	25.27	21.89	100.00
F28 ชายรักร่วมเพศ	34.62	27.64	37.74	100.00
F29 หญิงรักร่วมเพศ	35.07	28.01	36.91	100.00

เมื่อนำความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลกาภิวัตน์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ด้วยการคำนวณค่า Factor score ตามวิธีการ Principle component analysis (PCA) เพื่อกำหนดจำนวนองค์ประกอบที่นำไปใช้ในการอธิบายความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรที่มีอยู่ของการยอมรับกระแสโลก โดยยึดถือหลักเกณฑ์การพิจารณาของการวิเคราะห์ปัจจัยดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 4.2 ทั้งนี้ค่าต่าง ๆ ของข้อคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการวัดการยอมรับกระแสโลก มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 18 การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลก (n = 19,367)

ค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.827
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	201,172.09
	df	55
	Sig.	0.000

ค่า Communalities

ข้อคำถาม	Initial	Extraction
F19 พูดภาษาไทยคำฝรั่งคำ	1.000	0.480
F20 ใส่เสื้อสายเดี่ยว เกาะอก เปิดหน้าท้องนุ่งกางเกงเฮอร์ตา	1.000	0.669
F21 แสดงพฤติกรรมไม่สุภาพในที่สาธารณะ เช่น ส่งเสียงดัง ใช้อาจาไม่สุภาพ	1.000	0.718
F22 แสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย	1.000	0.596
F23 ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	1.000	0.892
F24 หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	1.000	0.877
F25 ชายหญิงอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน	1.000	0.801
F26 ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง	1.000	0.809
F27 ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย	1.000	0.815
F28 ชายรักร่วมเพศ	1.000	0.860
F29 หญิงรักร่วมเพศ	1.000	0.860

Extraction Method: Principal Component Analysis.

- ก) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.827
- ข) ค่าการทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าข้อคำถาม ทั้ง 12 ข้อคำถามการยอมรับกระแสโลกสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยได้
- ค) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.480-0.860 ซึ่งมากกว่า 0.200
- ง) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ก่อนการหมุนแกน
- ปัจจัยที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.568-0.815 ซึ่งมากกว่า 0.300
 - ปัจจัยที่ 2 มีค่าอยู่ระหว่าง -0.423-0.480 ซึ่งบางตัวแปรมีค่าน้อยกว่า 0.300
 - ปัจจัยที่ 3 มีค่าอยู่ระหว่าง -0.524-0.366 ซึ่งบางตัวแปรมีค่าน้อยกว่า 0.300
- ฉ) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) หลังการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax
- ปัจจัยที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.800-0.882 ซึ่งมากกว่า 0.300
 - ปัจจัยที่ 2 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.361-0.882 ซึ่งมากกว่า 0.300
 - ปัจจัยที่ 3 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.635-0.826 ซึ่งมากกว่า 0.300
- ช) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการยอมรับกระแสโลกมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลก (n = 19,367)

ปัจจัย (Factor)	จำนวนข้อ คำถาม หรือ ตัวแปร	น้ำหนัก		Eigen values	Rotation Sum squared loading	Rotation Cumulative Percentage of variance
		องค์ประกอบ หลังหมุนแกน (Factor loading)	องค์ประกอบ ก่อนหมุนแกน (Factor loading)			
การยอมรับกระแสโลก-1	4	0.568-0.815	0.800-0.882	5.743	3.160	28.732
การยอมรับกระแสโลก-2	5	-0.423-0.480	0.361-0.882	1.380	2.667	24.244
การยอมรับกระแสโลก-3	4	-0.524-0.366	0.635-0.826	1.254	2.550	23.180

หมายเหตุ: ตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง (F26) และผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย (F27) หลังจากทำการหมุนแกนได้ถูกจัดเข้าทั้งการยอมรับกระแสโลก-1 และการยอมรับกระแสโลก-2 อย่างไรก็ตามผู้วิจัยจัดเข้าการยอมรับกระแสโลก-1 เนื่องจากให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่า

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่า การยอมรับกระแสโลกสามารถจัดกลุ่มของตัวแปรหรือข้อความที่มีความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือรวมเป็นปัจจัยเดียวกันได้ 3 ปัจจัย โดยหลังการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยปัจจัยที่ 1 สามารถอธิบายความผันแปรของดัชนีการวัดการยอมรับกระแสโลกสูงที่สุดสูง (ร้อยละ 28.732) รองลงมาคือปัจจัยที่ 2 (ร้อยละ 24.244) และปัจจัยที่ 3 (ร้อยละ 23.180) ตามลำดับ

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยของข้อความเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลกตามข้างต้นนั้น ผู้วิจัยสามารถแบ่งกลุ่มของปัจจัยเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลกได้เป็น 3 กลุ่มคือ

1) การยอมรับกระแสโลก-1 ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง (F26) ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย (F27) ชายรักร่วมเพศ (F28) และหญิงรักร่วมเพศ (F29) ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อว่า **“การยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี”**

2) การยอมรับกระแสโลก-2 ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน (F23) หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน (F24) ชายหญิงอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน (F25) ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง (F26) และผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย (F27) อย่างไรก็ตามข้อความเกี่ยวกับผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง (F26) และผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย (F27) แม้จะถูกจัดการเข้าอยู่ในการยอมรับกระแสโลก-2 แต่เนื่องจาก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) น้อยกว่าการถูกจัดไว้ใน การยอมรับกระแสโลก-1 ผู้วิจัยจึงตัด 2 ข้อความดังกล่าวออกจาก การยอมรับกระแสโลก-2 และตั้งชื่อว่า **“การยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์”**

3) การยอมรับกระแสโลก-3 ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการพูดภาษาไทยคำฝรั่งเศส (F19) การใส่เสื้อสายเดี่ยว เกาะอก เปิดหน้าท้อง นุ่งกางเกงเอวต่ำ (F20) การแสดงพฤติกรรมไม่สุภาพในที่สาธารณะ (F21) และการแสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย (F22) ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อว่า **“การยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม”**

ตารางที่ 20 สรุปการวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลก (n = 19,367)

การยอมรับกระแสโลก ด้านเพศวิถี	การยอมรับกระแสโลก ด้านเพศสัมพันธ์	การยอมรับกระแสโลก ด้านสมัยนิยม
(F26) ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง	(F23) ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อน แต่งงาน	(F19) การพูดภาษาไทยคำฝรั่งเศสคำ
(F27) ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย	(F24) หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อน แต่งงาน	(F20) การใส่เสื้อสายเดี่ยว เกาะ อก เปิดหน้าท้อง นุ่งกางเกงเอวต่ำ
(F28) ชายรักร่วมเพศ	(F25) ชายหญิงอยู่ด้วยกันโดย ไม่แต่งงาน	(F21) การแสดงพฤติกรรมไม่ สุภาพในที่สาธารณะ
(F29) หญิงรักร่วมเพศ		(F22) การแสดงออกทางเพศอย่าง เปิดเผย

จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยของข้อความตามการจัดกลุ่ม 3 กลุ่มข้างต้นผลการวิเคราะห์ตามรายละเอียดดังนี้

4.4.1 การยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี

ตารางที่ 21 การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี (n = 19,367)

ค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.671
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	113,100.11
	Df	6
	Sig.	0.000

ค่า Communalities

ข้อคำถาม	Initial	Extraction
(F26) ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง	1.000	0.813
(F27) ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย	1.000	0.822
(F28) ชายรักร่วมเพศ	1.000	0.823
(F29) หญิงรักร่วมเพศ	1.000	0.825

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ก) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.671

ข) ค่าการทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าข้อคำถามทั้ง 4 ข้อคำถามการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยได้

ค) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.813-0.825 ซึ่งมากกว่า 0.200

ง) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ก่อนการหมุนแกนมีค่าอยู่ระหว่าง 0.901-0.908 ซึ่งมากกว่า 0.300

ฉ) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี (n = 19,367)

ข้อคำถาม หรือ ปัจจัย (Factor)	จำนวน ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ (Factor loading)	น้ำหนัก หลังหมุนแกน (Factor loading)	Eigen values	Sum squared loading	Cumulative Percentage of variance
การยอมรับกระแสโลก ด้านเพศวิถี	4	0.901-0.908	-	3.282	3.282	820.059

ผลการวิเคราะห์พบว่า ดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสามารถจัดกลุ่มของตัวแปรหรือข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือรวมเป็นปัจจัยเดียวกันได้เพียงจำนวน 1 ปัจจัย ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ก่อนการหมุนแกนมีเพียง 1 ปัจจัยอยู่แล้ว ดังนั้นการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax จึงไม่สามารถดำเนินการหมุนแกนได้ สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง

0.901-0.908 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังกล่าวจะเป็นดัชนีของแต่ละบุคคล ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 820.059

4.4.2 การยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์

ตารางที่ 23 การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์
(n = 19,367)

ค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.733
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	47,134.18
	Df	3
	Sig.	0.000

ค่า Communalities

ข้อคำถาม	Initial	Extraction
(F23) ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	1.000	0.899
(F24) หญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	1.000	0.895
(F25) ชายหญิงอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน	1.000	0.800

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ก) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.733

ข) ค่าการทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าข้อคำถามทั้ง 3 ข้อคำถามการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยได้

ค) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.800-0.899 ซึ่งมากกว่า 0.200

ง) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ก่อนการหมุนแกนมีค่าอยู่ระหว่าง 0.894-0.948 ซึ่งมากกว่า 0.300

ฉ) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (n = 19,367)

ปัจจัย (Factor)	จำนวน	น้ำหนัก	น้ำหนัก	Eigen values	Sum squared loading	Cumulative Percentage of variance
	ข้อ	น้ำหนัก	องค์ประกอบ			
ปัจจัย (Factor)	ตัวแปร	(Factor loading)	(Factor loading)			
ดัชนีการยอมรับกระแส						
โลกด้านเพศสัมพันธ์	3	0.894-0.948	-	2.594	2.594	86.466

ผลการวิเคราะห์พบว่า การยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สามารถจัดกลุ่มของตัวแปรหรือข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือรวมเป็นปัจจัยเดียวกันได้เพียงจำนวน 1 ปัจจัย ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ก่อนการหมุนแกนมีเพียง 1 ปัจจัยอยู่แล้ว ดังนั้นการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax จึงไม่สามารถดำเนินการหมุนแกนได้ สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.894-0.948 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังกล่าวจะเป็นดัชนีของแต่ละบุคคล ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 86.466

4.4.3 การยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม

ตารางที่ 25 การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม (n = 19,367)

ค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.735
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	23,952.52
	Df	6
	Sig.	0.000

ค่า Communalities

ข้อคำถาม	Initial	Extraction
(F19) การพูดภาษาไทยคำฝรั่งคำ	1.000	0.509
(F20) การใส่เสื้อสายเดี่ยว เกาะอก เปิดหน้าท้อง นุ่งกางเกงเอวต่ำ	1.000	0.689
(F21) การแสดงพฤติกรรมไม่สุภาพในที่สาธารณะ	1.000	0.682
(F22) การแสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย	1.000	0.574

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ก) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.735

ข) ค่าการทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าข้อคำถามทั้ง 4 ข้อคำถามการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยได้

ค) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.509-0.689 ซึ่งมากกว่า 0.200

ง) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ก่อนการหมุนแกนมีค่าอยู่ระหว่าง 0.713-0.830 ซึ่งมากกว่า 0.300

ฉ) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม (n = 19,367)

ข้อคำถาม หรือ ปัจจัย (Factor)	จำนวน ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ (Factor loading)	น้ำหนัก องค์ประกอบ หลังหมุนแกน (Factor loading)	Eigen values	Sum squared loading	Cumulative Percentage of variance
ดัชนีการยอมรับกระแส						
โลกด้าน สมัยนิยม	4	0.713-0.830	-	2.454	2.454	61.354

ผลการวิเคราะห์พบว่า การยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมสามารถจัดกลุ่มของตัวแปรหรือข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือรวมเป็นปัจจัยเดียวกันได้เพียงจำนวน 1 ปัจจัย ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ก่อนการหมุนแกนมีเพียง 1 ปัจจัยอยู่แล้ว ดังนั้นการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax

จึงไม่สามารถดำเนินการหมุนแกนได้ สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.713-0.830 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังกล่าวจะเป็นดัชนีของแต่ละบุคคล ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมได้ร้อยละ 61.354

ลำดับต่อมาผู้วิจัยจัดกลุ่มของการวัดการยอมรับกระแสโลกในแต่ละด้าน โดยพิจารณาลักษณะการกระจายตัวของข้อมูลแบบปกติ (Normal distribution) ด้วยการทดสอบของKolmogorov-Sminov ซึ่งหากข้อมูลไม่มีการกระจายแบบปกติ ผู้วิจัยจะนำหลักการจัดอันดับอันดับสำหรับอธิบายการแบ่งกลุ่มข้อมูล กล่าวคือ ผู้วิจัยคำนวณค่าความกว้างของอันดับขั้นโดยใช้ค่าสูงสุดลบค่าต่ำสุดแล้วหารด้วยจำนวนอันดับขั้นที่ต้องการ ผลการแบ่งกลุ่มของการยอมรับกระแสโลกมีรายละเอียดดังนี้

การวัดการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม พบว่า การทดสอบด้วยค่า Kolmogorov-Sminov มีค่าเท่ากับ 0.123 ($\text{sig} = 0.000$) พบว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ โดยข้อมูลมีค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ -0.04045 ค่าต่ำสุดเท่ากับ -2.43430 ค่าสูงสุดเท่ากับ 2.35340 จากการคำนวณความกว้างของอันดับขั้นเท่ากับ 1.59590 ดังนั้นการจัดกลุ่มของการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมเป็นดังนี้

มากกว่า 1.43420 หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับสูง
 -0.83830 ถึง 1.43420 หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับปานกลาง
 น้อยกว่า -0.83840 หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับระดับต่ำ

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 27 พบว่า การยอมรับกระแสโลกในภาพรวมมีการยอมรับอยู่ในระดับปานกลางในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 68.92) รองลงมาคือ การยอมรับอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 26.15 และการยอมรับในระดับสูง (ร้อยละ 4.92) ตามลำดับ

ตารางที่ 27 การจัดกลุ่มการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม ($n = 19,367$)

การยอมรับกระแสโลกในภาพรวม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	953	4.92
ระดับปานกลาง	13,348	68.92
ระดับต่ำ	5,065	26.15

การวัดการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี พบว่า การทดสอบด้วยค่า Kolmogorov-Sminov มีค่าเท่ากับ 0.200 ($\text{sig} = 0.000$) พบว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ โดยข้อมูลมีค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ -0.16549 ค่าต่ำสุดเท่ากับ -1.53023 ค่าสูงสุดเท่ากับ 1.13700 จากการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.88908 ดังนั้นการจัดกลุ่มของการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีเป็นดังนี้

มากกว่า 0.24794	หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับสูง
-0.64114 ถึง 0.24794	หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับปานกลาง
น้อยกว่า -0.64114	หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับระดับต่ำ

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 28 พบว่า การยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีมีการยอมรับอยู่ในระดับสูงในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 44.65) รองลงมาคือ การยอมรับอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 28.70 และการยอมรับในระดับปานกลาง (ร้อยละ 26.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 28 การจัดกลุ่มการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี ($n = 19,367$)

การยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	8,648	44.65
ระดับปานกลาง	5,162	26.65
ระดับต่ำ	5,557	28.70

การวัดการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ พบว่า การทดสอบด้วยค่า Kolmogorov-Sminov มีค่าเท่ากับ 0.293 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า หรือเท่ากับ 0.00 ข้อมูลมีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ โดยข้อมูลมีค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ 0.40511 ค่าต่ำสุดเท่ากับ -1.87565 ค่าสูงสุดเท่ากับ 0.85422 จากการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.90996 ดังนั้นการจัดกลุ่มของการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์เป็นดังนี้

มากกว่า -0.05573	หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับสูง
-0.96569 ถึง -0.05573	หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับปานกลาง
น้อยกว่า -0.96569	หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับระดับต่ำ

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 29 พบว่า การยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีการยอมรับอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 57.16) รองลงมาคือ การยอมรับอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 23.47 และที่เหลือเพียงร้อยละ 19.37 มีการยอมรับอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 29 การจัดกลุ่มการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (n = 19,367)

การยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	11,069	57.16
ระดับปานกลาง	4,546	23.47
ระดับต่ำ	3,751	19.37

การวัดการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม พบว่า การทดสอบของ Kolmogorov-Sminov มีค่าเท่ากับ 0.093 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า หรือเท่ากับ 0.00 พบว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ โดยข้อมูลมีค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ -0.13186 ค่าต่ำสุดเท่ากับ -1.84662 ค่าสูงสุดเท่ากับ 1.57830 จากการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 1.14164 ดังนั้นการจัดกลุ่มของการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมเป็นดังนี้

- มากกว่า 0.29503 หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับสูง
- 0.70498 ถึง 0.29503 หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับปานกลาง
- น้อยกว่า -0.70498 หมายถึง การยอมรับอยู่ในระดับต่ำ

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 30 พบว่า การยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมมีการยอมรับอยู่ในระดับสูงในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 39.32) รองลงมาคือ การยอมรับอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 37.41 และการยอมรับอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 23.27) ตามลำดับ

ตารางที่ 30 การจัดกลุ่มการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม (n = 19,367)

การยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	7,615	39.32
ระดับปานกลาง	7,245	37.41
ระดับต่ำ	4,507	23.27

จากการวิเคราะห์จะเห็นว่า การยอมรับกระแสโลกในมิติด้านเพศสัมพันธ์ มีสัดส่วนผู้ที่ยอมรับในระดับสูงมากกว่าด้านเพศวิถี และด้านสมัยนิยม

4.5 การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุวัดจากข้อคำถามจำนวน 11 ข้อคำถาม (F46-F56) โดยเป็นข้อคำถามเชิงบวก (F46-F50) จำนวน 6 ข้อคำถาม และข้อคำถามเชิงลบ (F51-F56) จำนวน 5 ข้อคำถาม โดยประชากรตัวอย่างที่ตอบ เพื่อแสดงถึงการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยทำการปรับค่าคะแนนให้เหมาะสมกล่าวคือ ข้อความเชิงบวก (เห็นด้วย = 3, ไม่แน่ใจ = 2 และ ไม่เห็นด้วย = 1) และข้อคำถามเชิงลบ (เห็นด้วย = 1, ไม่แน่ใจ = 2 และ ไม่เห็นด้วย = 3) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 31 ระดับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

ข้อคำถาม	ระดับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ		
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
F46 ผู้สูงอายุรู้จักโลกดีเพราะผ่านชีวิตมามาก	3	2	1
F47 ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง	3	2	1
F48 ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน	3	2	1
F49 ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมได้	3	2	1
F50 ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี	3	2	1
F51 ผู้สูงอายุมักเป็นคนตามโลกไม่ทัน	1	2	3
F52 ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ	1	2	3
F53 ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านพักคนชรา	1	2	3
F54 ผู้สูงอายุ (60-79 ปี) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	1	2	3
F55 ผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	1	2	3
F56 ผู้สูงอายุเอาใจยาก	1	2	3

ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาเบื้องต้นในรูปแบบการกระจายร้อยละ (ตารางที่ 32) โดยแยกตามแต่ละข้อคำถาม พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

กว่าร้อยละ 90 ของประชากร เห็นด้วยว่า ผู้สูงอายุมีคุณค่าในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ผู้สูงอายุรู้จักโลกดีเพราะผ่านชีวิตมามาก ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมได้ ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ผู้สูงอายุมักเป็นคนตามโลกไม่ทัน

ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านพักคนชรา ผู้สูงอายุ (60-79 ปี) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว ผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว และผู้สูงอายุเอาใจยาก

ในขณะที่เดียวกัน ประชากรส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย กับการให้ผู้สูงอายุที่อื่น หรือมองว่าผู้สูงอายุ เป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว รวมถึงการที่ผู้สูงอายุเอาใจยาก ดูเหมือนว่า กลุ่มประชากรที่ ศึกษาส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นไปในเชิงบวกต่อคุณค่าของผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม มี 2 ประเด็นที่ ประชากรกว่าครึ่งมองไปในเชิงลบ (เห็นด้วยและไม่แน่ใจ) ได้แก่ ผู้สูงอายุมักเป็นคนตามโลกไม่ทัน และผู้สูงอายุเอาใจยาก

ตารางที่ 32 ร้อยละของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367)

ข้อคำถาม	ระดับของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ			
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	รวม
F46 ผู้สูงอายุรู้จักโลกดีเพราะผ่านชีวิตมามาก	92.30	4.96	2.75	100.00
F47 ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง	95.22	3.36	1.42	100.00
F48 ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน	94.05	4.52	1.44	100.00
F49 ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมได้	94.04	4.43	1.53	100.00
F50 ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี	95.49	3.02	1.49	100.00
F51 ผู้สูงอายุมักเป็นคนตามโลกไม่ทัน	33.97	21.21	44.82	100.00
F52 ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ	10.23	16.49	73.28	100.00
F53 ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านพักคนชรา	2.36	5.18	92.46	100.00
F54 ผู้สูงอายุ (60-79 ปี) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	5.56	9.12	85.32	100.00
F55 ผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	10.15	10.54	79.31	100.00
F56 ผู้สูงอายุเอาใจยาก	29.76	22.18	48.06	100.00

เมื่อนำความคิดเห็นเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ด้วยการคำนวณค่า Factor score ตามวิธีการ Principle component analysis (PCA) เพื่อกำหนดจำนวนองค์ประกอบที่ใช้ในการอธิบายความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรที่มีอยู่

ของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ โดยยึดถือหลักเกณฑ์การพิจารณาของการวิเคราะห์ปัจจัยดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 4.2 ทั้งนี้ค่าต่าง ๆ ของข้อคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการวัดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 33 การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367)

ค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.776
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	57,894.92
	df	55
	Sig.	0.000

ค่า Communalities

ข้อคำถาม	Initial	Extraction
F46 ผู้สูงอายุรู้จักโลกดีเพราะผ่านชีวิตมามาก	1.000	0.528
F47 ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง	1.000	0.626
F48 ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน	1.000	0.614
F49 ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมได้	1.000	0.558
F50 ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี	1.000	0.490
F51 ผู้สูงอายุมักเป็นคนตามโลกไม่ทัน	1.000	0.679
F52 ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ	1.000	0.525
F53 ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านพักคนชรา	1.000	0.471
F54 ผู้สูงอายุ (60-79 ปี) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	1.000	0.793
F55 ผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	1.000	0.721
F56 ผู้สูงอายุเอาใจยาก	1.000	0.517

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ก) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.776

ข) ค่าการทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าข้อคำถามทั้ง 11 ข้อคำถามการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยได้

ค) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.471-0.793 ซึ่งมากกว่า 0.200

ง) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ก่อนการหมุนแกน

ปัจจัยที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.398-0.648 ซึ่งมากกว่า 0.300

ปัจจัยที่ 2 มีค่าอยู่ระหว่าง -0.420-0.594 ซึ่งบางตัวแปรมีค่าน้อยกว่า 0.300

ปัจจัยที่ 3 มีค่าอยู่ระหว่าง -0.302-0.670 ซึ่งบางตัวแปรมีค่าน้อยกว่า 0.300

ฉ) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) หลังการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax

ปัจจัยที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.689-0.789 ซึ่งมากกว่า 0.300

ปัจจัยที่ 2 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.373-0.872 ซึ่งมากกว่า 0.300

ปัจจัยที่ 3 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.619-0.824 ซึ่งมากกว่า 0.300

ช) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367)

ปัจจัย (Factor)	จำนวน ข้อ คำถาม หรือ ตัวแปร	น้ำหนัก		Eigen values	Rotation Sum squared loading	Rotation Cumulative Percentage of variance
		น้ำหนัก องค์ประกอบ (Factor loading)	น้ำหนัก องค์ประกอบ หลังหมุนแกน (Factor loading)			
การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-1	5	0.398-0.648	0.689-0.789	3.166	2.797	25.427
การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-2	4	-0.420-0.594	0.373-0.872	2.278	2.094	19.034
การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-3	3	-0.302-0.670	0.619-0.824	1.078	1.631	14.827

หมายเหตุ: ตัวแปร 1 ตัวแปรคือ ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ (F52) หลังจากหมุนแกนได้ถูกจัดเข้าทั้ง การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-2 และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-3 อย่างไรก็ตามผู้วิจัยจัดเข้าการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-3 เนื่องจากจะให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่า

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยของข้อความเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุตามข้างต้นนั้น ผู้วิจัยสามารถแบ่งกลุ่มของปัจจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุได้เป็น 3 กลุ่มคือ

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-1 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับผู้สูงอายุรู้จักโลกดีเพราะผ่านชีวิตมามาก (F46) ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง (F47) ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน (F48) ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมได้ (F49) และผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี (F50) ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อว่า “การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม”

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-2 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ (F52) ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านพักคนชรา (F53) ผู้สูงอายุ (60-79 ปี) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว (F54) และผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว (F55) อย่างไรก็ตามข้อคำถามเกี่ยวกับผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ (F52) แม้จะถูกจัดการเข้าอยู่ในการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-2 แต่เนื่องจากมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) น้อยกว่าการถูกจัดไว้ใน การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-3 ผู้วิจัยจึงตัดข้อคำถามดังกล่าวออกจากการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-2 และตั้งชื่อว่า “การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง”

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ-3 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับผู้สูงอายุมักเป็นคนตามโลกไม่ทัน (F51) ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ (F52) และผู้สูงอายุเอาใจยาก (F56) ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อว่า “การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว”

ตารางที่ 35 สรุปการวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367)

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ด้านคุณประโยชน์ครอบครัวและ และสังคม	การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ด้านการมีศักยภาพ ในการพึ่งตนเอง	การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ด้านการปรับตัว
(F46) ผู้สูงอายุรู้จักโลกดีเพราะผ่านชีวิตมามาก	(F53) ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านพักคนชรา	(F51) ผู้สูงอายุมักเป็นคนตามโลกไม่ทัน
(F47) ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง	(F54) ผู้สูงอายุ (60-79ปี) มักเป็นภาระแก่บุตรหลาน หรือครอบครัว	(F52) ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ
(F48) ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน	(F55) ผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือ	(F56) ผู้สูงอายุเอาใจยาก
(F49) ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมได้	ครอบครัว	
(F50) ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี		

จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยของข้อคำถามตามการจัดกลุ่ม 3 กลุ่มข้างต้น ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.5.1 การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม

ตารางที่ 36 การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (n = 19,367)

ค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.815
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	28,012.94
	Df	10
	Sig.	0.000

ค่า Communalities

ข้อคำถาม	Initial	Extraction
F46 ผู้สูงอายุรู้จักโลกดีเพราะผ่านชีวิตมามาก	1.000	0.513
F47 ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง	1.000	0.624
F48 ผู้สูงอายุสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นลูกหลาน	1.000	0.614
F49 ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคมได้	1.000	0.561
F50 ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี	1.000	0.480

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ก) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.815

ข) ค่าการทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าข้อคำถามทั้ง 5 ข้อคำถามการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยได้

ค) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.480-0.624 ซึ่งมากกว่า 0.200

ง) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ก่อนการหมุนแกนมีค่าอยู่ระหว่าง 0.693-0.790 ซึ่งมากกว่า 0.300

ฉ) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม
(n = 19,367)

ปัจจัย (Factor)	จำนวน	น้ำหนัก		Eigen values	Sum squared loading	Cumulative Percentage of variance
	ข้อ	น้ำหนัก	องค์ประกอบ			
หรือ	คำถาม	องค์ประกอบ	หลังหมุนแกน			
ตัวแปร	(Factor loading)	(Factor loading)	(Factor loading)			
การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ						
ด้านคุณประโยชน์ต่อ	5	0.693-0.790	-	2.793	2.793	55.859
ครอบครัวและสังคม						

ผลการวิเคราะห์พบว่า การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมสามารถจัดกลุ่มของตัวแปรหรือข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือรวมเป็นปัจจัยเดียวกันได้เพียงจำนวน 1 ปัจจัย ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ก่อนการหมุนแกนมีเพียง 1 ปัจจัยอยู่แล้ว ดังนั้นการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax จึงไม่สามารถดำเนินการหมุนแกนได้ สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.693-0.790 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังกล่าวจะเป็นดัชนีของแต่ละบุคคล ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมได้ร้อยละ 55.859

4.5.2 การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง

ตารางที่ 38 การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง (n = 19,367)

ค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.593
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	18,093.03
	df	3
	Sig.	0.000

ค่า Communalities

ข้อคำถาม	Initial	Extraction
F53 ผู้สูงอายุควรไปอยู่ที่อื่น เช่น บ้านพักคนชรา	1.000	0.445
F54 ผู้สูงอายุ (60-79 ปี) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	1.000	0.817
F55 ผู้สูงอายุ (80 ปีขึ้นไป) มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	1.000	0.742

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ก) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.593

ข) ค่าการทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าข้อคำถามทั้ง 3 ข้อคำถามดัชนีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยได้

ค) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.445-0.817 ซึ่งมากกว่า 0.200

ง) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ก่อนการหมุนแกนมีค่าอยู่ระหว่าง 0.667-0.904 ซึ่งมากกว่า 0.300

ฉ) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 39 การวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง
(n = 19,367)

ปัจจัย (Factor)	จำนวน	น้ำหนัก		Eigen values	Sum squared loading	Cumulative Percentage of variance
	ข้อ	น้ำหนัก	องค์ประกอบ			
ปัจจัย (Factor)	ตัวแปร	องค์ประกอบ (Factor loading)	หลังหมุนแกน (Factor loading)			
การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ						
ด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง	3	0.667-0.904	-	2.004	2.004	66.807

ผลการวิเคราะห์พบว่า การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองสามารถจัดกลุ่มของตัวแปรหรือข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือรวมเป็นปัจจัยเดียวกันได้เพียงจำนวน 1 ปัจจัย ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ก่อนการหมุนแกนมีเพียง 1 ปัจจัยอยู่แล้ว ดังนั้นการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax จึงไม่สามารถดำเนินการหมุนแกนได้ สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.667-0.904 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังกล่าวจะเป็นดัชนีของแต่ละบุคคล ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้ร้อยละ 66.807

4.5.3 การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว

ตารางที่ 40 การทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านสัมพันธ์ภาพกับวัยอื่น (n = 19,367)

ค่า KMO ค่า Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.635
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	5,560.78
	df	3
	Sig.	0.000

ค่า Communalities

ข้อคำถาม	Initial	Extraction
F51 ผู้สูงอายุมักเป็นคนตามโลกไม่ทัน	1.000	0.535
F52 ผู้สูงอายุมักเป็นคนน่าเบื่อ	1.000	0.581
F56 ผู้สูงอายุเอาใจยาก	1.000	0.534

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ก) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.635

ข) ค่าการทดสอบ Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าข้อคำถามทั้ง 3 ข้อคำถามการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยได้

ค) ค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.535-0.581 ซึ่งมากกว่า 0.200

ง) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ก่อนการหมุนแกนมีค่าอยู่ระหว่าง 0.731-0.762 ซึ่งมากกว่า 0.300

ฉ) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 41 การวิเคราะห์ปัจจัยการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (n = 19,367)

	จำนวน		น้ำหนัก		Sum	Cumulative
	ข้อ	ข้อคำถาม	องค์ประกอบ	องค์ประกอบ		
หรือ	ข้อคำถาม	หรือ	หรือ	Eigen	squared	Percentage
ปัจจัย (Factor)	ตัวแปร	(Factor loading)	(Factor loading)	values	loading	of variance
การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ						
ด้านการปรับตัว	3	0.731-0.762	-	1.650	1.650	55.006

ผลการวิเคราะห์พบว่า การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวสามารถจัดกลุ่มของตัวแปรหรือข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือรวมเป็นปัจจัยเดียวกันได้เพียงจำนวน 1 ปัจจัย ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ก่อนการหมุนแกนมีเพียง 1 ปัจจัยอยู่แล้ว ดังนั้นการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax จึงไม่สามารถดำเนินการหมุนแกนได้ สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.731-0.762 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังกล่าวจะเป็นดัชนีของแต่ละบุคคล ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความผันแปรของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวได้ร้อยละ 55.006

จากนั้นผู้วิจัยได้จัดกลุ่มของการวัดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านต่าง ๆ โดยพิจารณาลักษณะการกระจายตัวของข้อมูลแบบปกติ (Normal distribution) ด้วยการทดสอบของโคโมโกรอฟ-สเมอรอฟ (Kolmogorov-Sminov) ซึ่งหากข้อมูลไม่มีการกระจายแบบปกติ ผู้วิจัยจะนำหลักการจัดอันดับสำหรับอธิบายการแบ่งกลุ่มข้อมูล กล่าวคือ ผู้วิจัยคำนวณค่าความกว้างของอันดับภาคขึ้นโดยใช้ค่าสูงสุดลบค่าต่ำสุดแล้วหารด้วยจำนวนอันดับภาคขึ้นที่ต้องการ ผลการแบ่งกลุ่มของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุมีรายละเอียดดังนี้

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม พบว่า การทดสอบของ Kolmogorov-Sminov มีค่าเท่ากับ 0.456 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.00 พบว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ โดยข้อมูลมีค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ 0.26814 ค่าต่ำสุดเท่ากับ -8.24461 ค่าสูงสุดเท่ากับ 0.63569 จากการคำนวณความกว้างของอันดับภาคขึ้นเท่ากับ 2.96010 ดังนั้นการจัดกลุ่มของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมดังนี้

- มากกว่า -2.32439 หมายถึง การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง
- 5.28450 ถึง -2.32440 หมายถึง การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง
- น้อยกว่า -5.28451 หมายถึง การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุอยู่ในระดับระดับต่ำ

ตารางที่ 42 การจัดกลุ่มการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (n = 19,367)

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	18,603	96.06
ระดับปานกลาง	640	3.31
ระดับต่ำ	123	0.63

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การวัดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 96 มีการเห็นคุณค่าอยู่ในระดับสูง มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ถึงร้อยละ 4 ที่มีการเห็นคุณค่าอยู่ในระดับปานกลางหรือระดับต่ำ

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม พบว่า การทดสอบของ Kolmogorov-Sminov มีค่าเท่ากับ 0.482 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า หรือเท่ากับ 0.00 พบว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ โดยข้อมูลมีค่ามัธยฐาน (Median) และค่าสูงสุดเท่ากันคือ 0.30997 ค่าต่ำสุดเท่ากับ -8.13107 จากการคำนวณความกว้างของอันดับภาคขึ้นเท่ากับ 2.81368 ดังนั้นการจัดกลุ่มของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมเป็นดังนี้

มากกว่า -2.50370 หมายถึง คุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมอยู่ในระดับสูง
 -5.31738 ถึง -2.50370 หมายถึง คุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
 น้อยกว่า -5.31739 หมายถึง คุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมอยู่ในระดับระดับต่ำ

ตารางที่ 43 การจัดกลุ่มการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (n = 19,367)

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อ ครอบครัวและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	18,650	96.30
ระดับปานกลาง	577	2.98
ระดับต่ำ	140	0.72

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การวัดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมส่วนใหญ่กว่า ร้อยละ 96 มีความภาคภูมิใจอยู่ในระดับสูง มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ถึงร้อยละ 4 ที่มีความภาคภูมิใจอยู่ในระดับปานกลางหรือระดับต่ำ

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง พบว่า การทดสอบของ Kolmogorov-Sminov มีค่าเท่ากับ 0.449 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า หรือเท่ากับ 0.00 (sig = 0.000) พบว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ โดยข้อมูลมีค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ 0.46948 ค่าต่ำสุดเท่ากับ -4.39305 ค่าสูงสุดเท่ากับ 0.46948 จากการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 1.62084 ดังนั้นการจัดกลุ่มของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองดังนี้

มากกว่า -1.15136 หมายถึง การมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง อยู่ในระดับสูง
 -2.77220 ถึง -1.15136 หมายถึง การมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง
 น้อยกว่า -2.77221 หมายถึง การมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง อยู่ในระดับระดับต่ำ

ตารางที่ 44 การจัดกลุ่มการวัดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง (n = 19,367)

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	17,304	89.35
ระดับปานกลาง	1,690	8.73
ระดับต่ำ	373	1.92

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การวัดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 89 แสดงให้เห็นว่าประชากรที่ศึกษา (อายุ 15-59 ปี) เห็นควรมีความเกื้อกูลต่อผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง ที่เหลือเพียงส่วนน้อยประมาณร้อยละ 11 ควรมีความเกื้อกูลต่อผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลางหรือระดับต่ำ

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว พบว่า การทดสอบของ Kolmogorov-Smirnov มีค่าเท่ากับ 0.154 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า หรือเท่ากับ 0.00 (sig = 0.000) พบว่า ข้อมูลมีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ โดยข้อมูลมีค่ามัธยฐาน (Median) เท่ากับ 0.10937 ค่าต่ำสุดเท่ากับ -2.30305 ค่าสูงสุดเท่ากับ 1.12592 จากการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 1.14299 ดังนั้นการจัดกลุ่มของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวมีดังนี้

มากกว่า 0.01706 หมายถึง การปรับตัวอยู่ในระดับสูง
 -1.16005 ถึง 0.01706 หมายถึง การปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง
 น้อยกว่า -1.16006 หมายถึง การปรับตัวอยู่ในระดับระดับต่ำ

ตารางที่ 45 การจัดกลุ่มการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (n = 19,367)

การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	11,657	60.19
ระดับปานกลาง	5,411	27.94
ระดับต่ำ	2,299	11.87

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การวัดการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวส่วนใหญ่ประชากรที่ศึกษา (อายุ 15-59 ปี) มีความเข้าใจต่อผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูงร้อยละ 60.19 รองลงมาคือ อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 27.94 และมีเพียงร้อยละ 11.87 ที่มีความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำ

เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง เนื่องจากข้อคำถาม F88 ที่เลือกแบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเอง และตอบคำถาม ครบถ้วน ได้นำมาสร้างดัชนีต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังมี รายละเอียดในบทต่อไป



บทที่ 5

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับดัชนีคุณภาพประชากร

ในบทที่ 5-7 นี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้มีการจัดการตัวแปรอิสระก่อนการวิเคราะห์โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 46 การจัดการตัวแปรอิสระก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรอิสระ	การจัดการค่าของตัวแปร
เพศ (กลุ่มอ้างอิง: เพศชาย)	เพศหญิง = 1 เพศชาย = 0
รุ่นอายุ (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (รุ่นอายุ 15-33 ปี))	รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) = 1 รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) = 0
สถานภาพสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	โสด = 1 เคยสมรส = 1 สมรส = 0
อาชีพ (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ ด้านการเกษตร)	ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย = 1 ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ = 1 เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง = 1 เสมียน = 1 พนักงานบริการและพนักงานขาย = 1 ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง = 1 ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ = 1 ผู้ประกอบการอาชีพงานขั้นพื้นฐาน = 1 ไม่ทำงาน = 1 ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร = 0
ภาคที่อยู่อาศัย (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวม กรุงเทพมหานคร)	กรุงเทพมหานคร = 1 ภาคเหนือ = 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ = 1 ภาคใต้ = 1 ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร = 0
เขตที่อยู่อาศัย (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขต เทศบาล)	ในเขตเทศบาล = 1 นอกเขตเทศบาล = 0

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 46 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การจัดการค่าของตัวแปร
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	เป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งเป็นตัวแปรแบบจัดช่วง
ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	เป็นตัวแปรที่เกิดจากค่าคะแนนความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ซึ่ง นำมาจัดเป็นตัวแปรแบบจัดช่วง

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับดัชนีคุณภาพประชากรด้วยการวิเคราะห์ถดถอยนั้น ประกอบด้วยตัวแปรอิสระทั้งหมด 8 ตัวแปร โดยเป็นตัวแปรแบบจัดช่วง 2 ตัวแปร และเป็นตัวแปรนามมาตรอีก 6 ตัวแปร ซึ่งตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรนั้นได้มีการปรับให้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) ดังปรากฏในตารางที่ 46 ข้างต้น

สำหรับตัวแปรตาม ซึ่งได้แก่ ดัชนีคุณภาพประชากร (บทที่ 5) การยอมรับกระแสโลก (บทที่ 6) และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ (บทที่ 7) เป็นตัวแปรแบบจัดช่วง ในการวิเคราะห์ถดถอยนั้น การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1) การวิเคราะห์แปรผัน 2 ทาง (bivariate analysis) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามด้วยวิธีการถดถอยแบบง่าย (simple regression analysis) เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามแต่ละตัวหรือไม่ และมีทิศทางความสัมพันธ์อย่างไร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2) การวิเคราะห์โดยใช้การแปรผันหลายทาง (multivariate analysis) โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรผันของตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใด และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นหรือให้ตัวแปรอิสระตัวอื่นคงที่แล้ว ตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ยังคงสามารถอธิบายการแปรผันของตัวแปรตาม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3) การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เป็นการวิเคราะห์การแปรผันหลายทาง โดยพิจารณาว่าตัวแปรอิสระตัวใดสามารถอธิบายการแปรผันของตัวแปรตามได้ดีที่สุด และตัวแปรอิสระใดบ้างที่สามารถเพิ่มอำนาจการอธิบายการแปรผันของตัวแปรตามในลำดับถัดไป และสามารถอธิบายได้ในระดับมากน้อยเพียงใด

ในการวิเคราะห์บทที่ 5 นี้มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับดัชนีคุณภาพประชากรตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 กรอบแนวคิดที่ 1 (หน้า 44) โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม
- 5.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา
- 5.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ
- 5.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม

5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม

5.1.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม (ตารางที่ 47) มีดังนี้

ตารางที่ 47 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.030	-4.125*	-0.017	-2.667*
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.248	-35.661*	-0.201	-29.609*
3. สถานภาพสมรส				
- โสด	0.203	28.871*	0.057	8.135*
- เคยสมรส	-0.119	-16.615*	-0.068	-10.767*
(กลุ่มอ้างอิง: สมรส)				
4. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาการกองทัพอากาศ	0.124	17.335*	0.155	24.777*
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.278	40.246*	0.305	47.031*
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.166	23.382*	0.183	28.755*
- เสมียน	0.169	23.848*	0.180	27.950*
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.074	10.355*	0.146	19.324*
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	-0.033	-4.630*	0.031	4.547*

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 47 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
	- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.015	2.020*	0.061
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.139	-19.468*	-0.047	-7.038*
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.030	4.159*	0.068	8.799*
5. ภาคที่อยู่อาศัย				
- กรุงเทพมหานคร	0.169	23.797*	0.077	10.053*
- ภาคเหนือ	-0.090	-12.527*	-0.030	-3.996*
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.078	-10.860*	0.009	1.151
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.071	9.932*	0.085	11.810*
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.222	31.728*	0.080	10.311*
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.008	-1.094	0.014	2.146*
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-0.009	-1.246	0.082	13.044*
ถดถอยแบบพหุ F-test = 398.538* R = 0.540 R ² = 0.292 adjusted R ² = 0.291				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 6 ตัวแปร ได้แก่ เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย และเขตที่อยู่อาศัย ในขณะที่ตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านไม่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม

ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้ว พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ: เพศหญิงมีระดับคะแนนของดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมต่ำกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำทางเพศในด้านการพัฒนาทุนมนุษย์ และคุณภาพประชากร ถึงแม้ว่าผู้หญิงในปัจจุบันมีโอกาที่จะได้รับการพัฒนาทางด้านการศึกษาและ สุขภาพเพิ่มสูงขึ้นในอดีต แต่เมื่อเทียบกับเพศชายแล้วก็ยังด้อยกว่า

รุ่นอายุ: รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) จะมีระดับความสัมพันธ์กับดัชนี คุณภาพประชากรในภาพรวมต่ำกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่ง ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากประชากรรุ่นหลังมีโอกาสทางการศึกษา เพิ่มมากขึ้นตามการขยายการศึกษาภาคบังคับ และการที่รัฐให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับการใช้การศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพคน เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

สถานภาพสมรส: ผู้ที่เป็นโสดมีแนวโน้มที่จะมีระดับคุณภาพประชากรในภาพรวมสูงกว่า ผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ในขณะที่ผู้ที่เคยสมรสมีแนวโน้มที่จะมีระดับคุณภาพประชากรในภาพรวม ต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากผู้ที่เป็นโสดน่าจะมีภาระรับผิดชอบในเรื่องครอบครัวน้อยกว่าผู้ที่สมรสหรือเคย สมรส จึงมีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพของตนเองได้มากกว่าผู้ที่กำลังสมรสหรือเคยสมรส

อาชีพ: อาชีพมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้คุมเครื่องจักร โรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ที่ไม่ทำงานยังคงมีดัชนีคุณภาพประชากร ในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในภาพรวมดูเหมือนว่าผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตรน่าจะมีคุณภาพประชากรใน ภาพรวมน้อยกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพในด้านอื่น ๆ เนื่องจากผู้ที่ประกอบอาชีพในภาคการเกษตรไม่ได้ ใช้ทักษะการทำงานมากนักเมื่อเทียบกับอาชีพอื่น ๆ

ผู้ที่มีอาชีพประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐานยังคงมีดัชนีคุณภาพประชากรใน ภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีทิศทางความสัมพันธ์ ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีดัชนี คุณภาพประชากรในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร และความสัมพันธ์ ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ภาคที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ

ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้มีดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการให้บริการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมคุณภาพประชากรได้ดีกว่าภาคอื่น ๆ ในขณะเดียวกันผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพประชากรด้วยเช่นกัน

ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือมีดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แต่ทั้งนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: เขตที่อยู่อาศัยยังคงพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย เนื่องจากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีโอกาสเข้าถึงแหล่งความรู้และบริการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพประชากรมากกว่าประชากรที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่ามีดัชนีคุณภาพประชากรสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า เนื่องจากการมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนมากอาจทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติและเกิดการถ่ายทอดทางความคิดจากรุ่นสู่รุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่มีหลายวัยย่อมมีโอกาสได้รับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทัศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมต่าง ๆ หลากหลายนุ่มนอง

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านในสมการถดถอยแบบพหุมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากสมการถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่มากกว่ามีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรสูงกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่น้อยกว่า แสดงให้เห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกครอบครัว ในด้านการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม

5.1.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม (ตารางที่ 48) มีดังนี้

ตารางที่ 48 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.017	-2.654*	0.540	0.292	0.291 ¹⁸
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.202	-29.672*	0.375	0.141	0.141 ²
3. สถานภาพสมรส					
- โสด	0.057	8.140*	0.534	0.286	0.285 ¹³
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.068	-10.777*	0.510	0.260	0.260 ⁸
4. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาการ กฎหมาย	0.155	24.755*	0.491	0.241	0.241 ⁶
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.305	47.047*	0.278	0.077	0.077 ¹
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่ เกี่ยวข้อง	0.183	28.770*	0.446	0.199	0.199 ⁴
- เสมียน	0.179	27.939*	0.472	0.222	0.222 ⁵
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.144	19.398*	0.504	0.254	0.254 ⁷
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.030	4.429*	0.540	0.291	0.291 ¹⁷
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.059	8.783*	0.536	0.287	0.287 ¹⁴
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.048	-7.297*	0.522	0.272	0.272 ¹⁰
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้าน การเกษตร)	0.066	8.732*	0.538	0.289	0.289 ¹⁵

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 48 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
5. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	0.074	10.269*	0.527	0.277	0.277 ¹¹
- ภาคเหนือ	-0.034	-5.375*	0.539	0.291	0.290 ¹⁶
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	--	--	--	--	--
- ภาคใต้	0.081	12.800*	0.516	0.267	0.266 ⁹
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.079	10.267*	0.420	0.176	0.176 ³
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.014	2.228*	0.540	0.292	0.291 ¹⁹
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.082	130.056*	0.532	0.283	0.282 ¹²

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 – 19 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวม พบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปร ยังคงอยู่ในสมการ ได้แก่ เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ โดยตัวแปรทั้งหมดรวมกัน อธิบายการแปรผันของดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมได้ร้อยละ 29.1 (R² = 0.291) สำหรับตัวแปรที่มีความสำคัญในการอธิบายความสัมพันธ์ของดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมได้ดีที่สุด 5 อันดับ คือ อาชีพ (ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ) เป็นตัวแปรลำดับแรก que เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 7.7 รองลงมาคือ รุ่นอายุ เขตที่อยู่อาศัย ผู้ที่ประกอบอาชีพเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่ประกอบอาชีพเสมียน ตามลำดับ

5.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา

5.2.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา (ตารางที่ 49) มีดังนี้

ตารางที่ 49 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	T
	1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.051	-7.062*	-0.039
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.320	-47.014*	-0.258	40.538*
3. สถานภาพสมรส				
- โสด	0.256	36.854*	0.075	11.515*
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.094	-13.143*	-0.032	-5.498*
4. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาการกองหมาย	0.136	19.044*	0.177	30.161*
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.307	44.922*	0.348	57.296*
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.194	27.464*	0.219	36.646*
- เสมียน	0.193	27.422*	0.211	35.101*
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.088	12.358*	0.187	26.467*
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	-0.018	-2.484*	0.060	9.482*
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.027	3.792*	0.079	12.210*
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.132	-18.500*	-0.021	-3.371*
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.050	6.942*	0.102	14.204*

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 49 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย แบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอย แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	T
	5. ภาคที่อยู่อาศัย			
- กรุงเทพมหานคร	0.181	25.555*	0.044	6.210*
- ภาคเหนือ	-0.105	-14.763*	-0.049	-6.983*
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.068	-9.444*	0.013	1.686
- ภาคใต้	0.020	2.729*	0.031	4.673*
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)				
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.266	38.461*	0.087	11.987*
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.020	-2.739*	0.024	3.985*
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-0.100	-14.004*	0.008	1.440
ถดถอยแบบพหุ F-test = 594.769* R = 0.617 R ² = 0.381 adjusted R ² = 0.380				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร ได้แก่ เพศ รุนอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ ด้วยการใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ พบว่า ตัวแปรทั้งหมดยังคงมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ: เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาดีกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุนอายุ: รุนอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาต่ำกว่ารุนอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส และผู้ที่มีสถานภาพเคยสมรสมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส แม้ว่าจะนำตัวแปรอิสระอื่นมาพิจารณาในสมการพร้อม ๆ กัน ก็ยังคงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ: อาชีพยังพบทิศทางการความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ

ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ที่ไม่ทำงานยังคงมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ประกอบอาชีพงานชั้นพื้นฐานยังคงมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุกลับพบว่า ผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ภาคที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางการความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ภาคใต้จะมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร และผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุนี้กลับพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาไม่แตกต่างจากผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร

เขตที่อยู่อาศัย: เขตที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางการความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีทิศทางการสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่ามีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา (ตารางที่ 50) มีดังนี้

ตารางที่ 50 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.039	-6.566*	0.615	0.378	0.378 ¹⁴
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.258	-40.609*	0.320	0.102	0.102 ¹
3. สถานภาพสมรส					
- โสด	0.075	11.498*	0.598	0.358	0.358 ⁸
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.032	-5.531*	0.614	0.377	0.376 ¹³
4. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บริหาร กฎหมาย	0.176	30.082*	0.578	0.335	0.334 ⁶
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.347	57.278*	0.447	0.200	0.199 ²
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่ เกี่ยวข้อง	0.217	36.613*	0.531	0.282	0.282 ⁴
- เสมียน	0.210	35.037	0.558	0.311	0.311 ⁵
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.184	26.509*	0.592	0.351	0.351 ⁷
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.058	9.278*	0.612	0.375	0.375 ¹²
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.076	12.094*	0.609	0.371	0.371 ¹¹
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.023	-3.738*	0.617	0.381	0.380 ¹⁸
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.100	14.069*	0.606	0.367	0.367 ¹⁰

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 50 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	T	R	R ²	Adjusted R ²
5. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	0.040	5.933*	0.616	0.379	0.378 ¹⁵
- ภาคเหนือ	-0.054	-9.138*	0.603	0.363	0.363 ⁹
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	--	--	--	--	--
- ภาคใต้	0.026	4.438*	0.616	0.380	0.379 ¹⁶
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.085	11.828*	0.501	0.251	0.251 ³
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.025	4.230*	0.617	0.380	0.380 ¹⁷
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	--	--	--	--	--
F-test = 660.477*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 - 18 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษา พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน สามารถร่วมกันอธิบายความสัมพันธ์ของดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาได้ร้อยละ 38.0 (R² = 0.380) โดยตัวแปรรุ่นอายุเป็นตัวแปรลำดับแรก que เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการศึกษาได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 10.2 เนื่องจากรุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีแนวโน้มที่ได้รับการศึกษาน้อยกว่าคนในรุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งคนรุ่นหลังมีโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นตามนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาและการขยายระยะเวลาการศึกษาภาคบังคับ นอกจากนี้ตัวแปรที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้เป็นลำดับที่ 2, 4, 5 คือ ตัวแปรอาชีพ ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพ เจ้าหน้าที่เทคนิค และเสมียน มีแนวโน้มที่จะมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางการศึกษาสูงกว่ากลุ่มผู้มีฝีมือทางการเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ

5.3.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ (ตารางที่ 51) มีดังนี้

ตารางที่ 51 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
	1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.053	-7.348*	-0.035
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าทีพลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.196	-27.768*	-0.176	-22.573*
3. สถานภาพสมรส				
- โสด	0.119	16.700*	0.026	3.267*
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.146	-20.575*	-0.111	-15.445*
4. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.032	4.393*	0.038	5.350*
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.058	8.020*	0.059	7.954*
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.039	5.368*	0.039	5.372*
- เสมียน	0.040	5.592*	0.029	3.980*
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.011	1.565	0.028	3.252*
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	-0.016	-2.195*	-0.011	-1.464
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	-0.003	-0.393	0.006	0.733
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.046	-6.349*	-0.023	-2.938*
- ไม่ทำงาน	0.001	0.118	-0.016	-1.815
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)				

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 51 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย แบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอย แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
	5. ภาคที่อยู่อาศัย			
- กรุงเทพมหานคร	0.020	2.722*	0.039	4.430*
- ภาคเหนือ	0.005	0.757	0.040	4.725*
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.003	-0.376	0.040	4.367*
- ภาคใต้	0.049	6.761*	0.065	7.829*
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)				
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.018	2.515*	0.001	-0.112
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.016	2.207*	0.005	-0.715
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.013	1.760	0.033	4.570*
ถดถอยแบบพหุ F-test = 74.433* R = 0.262 R ² = 0.069 adjusted R ² = 0.068				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ พบว่า เพศ รุนอายุ สถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรอาชีพ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างตัวแปรหุ่นสำหรับอาชีพ 9 ตัวแปร โดยมีผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรเป็นกลุ่มอ้างอิง สามารถจำแนกออกเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1) ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บริหารระดับสูง ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และเสมียน มีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน มีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริการและพนักงานขาย และผู้ที่ไม่ทำงานมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ผู้ที่มีอาชีพคุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยกับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ ผู้วิจัยได้สร้างตัวแปรหุ่นสำหรับภาคที่อยู่อาศัย 4 ตัวแปร โดยมีผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มอ้างอิง ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคใต้มีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร และผู้ที่อาศัยอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่การวิเคราะห์ถดถอยระหว่างตัวแปรความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ แล้วพบว่า ตัวแปรเพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (ยกเว้นช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ: เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจต่ำกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจต่ำกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส และผู้ที่มีสถานภาพเคยสมรสมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ: อาชีพยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ

ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และเสมียนยังคงมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ประกอบอาชีพงานชั้นพื้นฐานยังคงมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แต่ทั้งนี้ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริการและพนักงานขายมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริการและพนักงานขายมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อีกทั้งผู้ที่มีอาชีพคุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่ไม่ทำงานมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่ไม่ทำงานมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ภาคที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ

ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้มีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: เขตที่อยู่อาศัยมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่มากกว่ามีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจสูงกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่น้อยกว่า

5.3.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ (ตารางที่ 52) มีดังนี้

ตารางที่ 52 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.038	-5.339*	0.250	0.063	0.062 ⁷
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.174	-22.739*	0.196	0.038	0.038 ¹
3. สถานภาพสมรส					
- โสด	0.024	3.090*	0.258	0.066	0.066 ¹¹
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.111	-15.639*	0.230	0.053	0.053 ²

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 52 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
4. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชา					
กฎหมาย	0.040	5.739*	0.245	0.060	0.060 ⁵
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.062	8.873*	0.238	0.057	0.056 ³
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่					
เกี่ยวข้อง	0.042	5.974*	0.248	0.061	0.061 ⁶
- เสมียน	0.033	4.616*	0.252	0.064	0.063 ⁸
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.034	4.746*	0.254	0.065	0.064 ⁹
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	--
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ					
ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.018	-2.576*	0.258	0.067	0.066 ¹²
- ไม่ทำงาน	--	--	--	--	--
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)					
5. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	0.036	4.456*	0.262	0.068	0.068 ¹⁵
- ภาคเหนือ	0.041	4.871*	0.259	0.067	0.066 ¹³
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.041	4.695*	0.260	0.067	0.067 ¹⁴
- ภาคใต้	0.640	7.994*	0.241	0.058	0.058 ⁴
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	--	--	--	--	--
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	--	--	--	--	--
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.033	4.699*	0.257	0.066	0.065 ¹⁰
F-test = 94.726*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 - 15 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจ พบว่า มีผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุ โดยที่ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร ได้แก่ เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (ยกเว้นช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง) ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน สามารถร่วมกันอธิบายความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจได้ร้อยละ 6.8 ($R^2 = 0.068$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรรุ่นอายุยังคงเป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านสุขภาพกายและใจได้มากที่สุดถึงร้อยละ 3.8 รองลงมาคือ ผู้ที่มีสถานภาพเคยสมรส ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ และผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าในคุณภาพประชากรในมิติทางด้านการศึกษาและด้านสุขภาพกายและใจนี้ รุ่นอายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดูเหมือนว่าคนหลังจะมีโอกาสดีกว่าทั้งในด้านการศึกษาและมีความรู้ในการดูแลสุขภาพ สามารถเข้าถึงบริการทางสุขภาพได้มากขึ้น

5.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม

5.4.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม (ตารางที่ 53) มีดังนี้

ตารางที่ 53 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม ($n = 19,367$)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
	1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.067	9.305*	0.062
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	0.150	21.121*	0.133	17.148*

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 53 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย แบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอย แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
3. สถานภาพสมรส				
- โสด	-0.077	-10.714*	-0.022	-2.805*
- เคยสมรส	0.004	0.495	-0.015	-2.146*
(กลุ่มอ้างอิง: สมรส)				
4. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติ กฎหมาย	0.027	3.715*	0.022	3.109*
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.067	9.284*	0.057	7.706*
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.016	2.252*	0.013	1.736
- เสมียน	0.023	3.270*	0.020	3.562*
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.009	1.250	-0.012	-1.426
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	-0.037	-5.114*	-0.020	-3.556*
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	-0.013	-1.816	-0.002	-0.247
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.060	-8.360*	-0.070	-7.853*
- ไม่ทำงาน	-0.021	-2.856*	-0.011	-1.228
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)				
5. ภาคที่อยู่อาศัย				
- กรุงเทพมหานคร	0.064	8.985*	0.077	8.824*
- ภาคเหนือ	-0.030	-4.121*	-0.016	-1.929
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.016	-9.082*	-0.037	-3.814*
- ภาคใต้	0.102	14.241*	0.100	12.257*
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)				
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.037	5.213*	0.037	4.176*
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.004	0.609	-0.006	-0.886
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.156	22.352*	0.164	22.868*
ถดถอยแบบพหุ F-test = 85.230* R = 0.285 R ² = 0.081 adjusted R ² = 0.080				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า เพศ รุ่นอายุ ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม และพบว่าตัวแปรอาชีพ สามารถจำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1) ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และเสมียนมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐานและผู้ไม่ทำงานมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริการและพนักงานขายมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ผู้ที่มีอาชีพคุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในขณะที่ตัวแปรความสัมพันธ์ของเพื่อนบ้าน ถึงแม้ว่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวก แต่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมากกว่าจะมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านน้อยกว่า

สำหรับผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (ยกเว้นเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง พนักงานบริการและพนักงานขาย คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ไม่ทำงาน) ตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นภาคเหนือ) เขตที่อยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ: เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่ารุ่นอายุ (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: สถานภาพสมรสมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพโสดและผู้ที่มีสถานภาพเคยสมรสมีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ: อาชีพมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ และเสมียนยังคงมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ประกอบอาชีพช่างฝีมือและปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และอาชีพงานชิ้นพื้นฐานยังคงมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แต่ทั้งนี้ผู้ที่มีอาชีพเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อีกทั้งผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริการและพนักงานขาย อาชีพผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ไม่ทำงานมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริการและพนักงานขาย อาชีพผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ไม่ทำงานมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ภาคที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ

ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้มีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือมีทิศทางการวิเคราะห้ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: เขตที่อยู่อาศัยยังคงพบทิศทางการวิเคราะห้ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีทิศทางการวิเคราะห้ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่มากกว่ามีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่น้อยกว่า

5.4.2 การวิเคราะห้ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม (ตารางที่ 54) มีดังนี้

ตารางที่ 54 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติ
ทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	Beta	T	R	R ²	Adjusted R ²
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.060	8.497*	0.271	0.073	0.073 ⁶
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	0.135	17.786*	0.210	0.044	0.044 ²
3. สถานภาพสมรส					
- โสด	-0.022	-2.905*	0.283	0.080	0.080 ¹³
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.015	-20.059*	0.284	0.081	0.080 ¹⁵
4. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชา กฎหมาย	0.024	3.504*	0.281	0.079	0.078 ¹⁰
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.060	8.605*	0.263	0.069	0.069 ⁵
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่ เกี่ยวข้อง	0.016	2.273*	0.284	0.080	0.080 ¹⁴
- เสมียน	0.029	4.210*	0.280	0.078	0.078 ⁹
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	--	--	--	--	--
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	-0.023	-3.191*	0.283	0.080	0.079 ¹²
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.056	-7.932*	0.276	0.076	0.076 ⁷
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้าน การเกษตร)	--	--	--	--	--
5. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	0.081	9.888*	0.255	0.065	0.065 ⁴
- ภาคเหนือ	--	--	--	--	--
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.025	-3.309*	0.282	0.079	0.079 ¹¹
- ภาคใต้	0.107	14.474*	0.233	0.054	0.054 ³
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 54 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	T	R	R ²	Adjusted R ²
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.035	4.244*	0.278	0.077	0.077 ⁸
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	--	--	--	--	--
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.164	22.932*	0.159	0.025	0.025 ¹

F-test = 113.167*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 – 15 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากรในมิติทางด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (ยกเว้นพนักงานบริการและพนักงานขาย และผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ) ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นภาคเหนือ) เขตที่อยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันอธิบายการแปรผันขององค์ประกอบด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมได้ร้อยละ 8.0 (R² = 0.080) โดยตัวแปรความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรมได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 2.5 ตามด้วยรุ่นอายุ ภาคที่อยู่อาศัย และเพศ มีความเป็นไปได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้รู้จักแบ่งปัน รู้จักเกื้อกูล มีความเป็นกัลยาณมิตร และเป็นที่น่าสังเกตว่าเพศหญิงเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญ

สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพประชากร พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับดัชนีคุณภาพประชากรในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นได้ว่า การเจริญเติบโตในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้มีโอกาสเรียนหนังสือ สามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในสังคมไทยไม่มีปัญหาในการกีดกันทางเพศอย่างรุนแรง ทำให้เพศหญิงมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาและการทำงาน ส่งผลให้สถานะทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างจากเพศชาย ในขณะเดียวกันรุ่นอายุที่แตกต่างกันต่างได้รับการขัดเกลาทางสังคมที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการขัดเกลาผ่านครอบครัว ระบบการศึกษา

ซึ่งจุดที่แตกต่างกันระหว่างคน 2 รุ่น รุ่นแรกมองว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ทำให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น ในขณะที่อีกรุ่นหนึ่ง จะเน้นความรู้ ความเก่งทางวิชาการ ภายใต้อิทธิพลแห่งการแข่งขัน ไม่ได้เน้นเรื่องของการพัฒนาจิตใจ คุณธรรม และ จริยธรรม



บทที่ 6

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก

ในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก ซึ่งก่อนการวิเคราะห์นั้นการศึกษาครั้งนี้ได้มีการจัดการตัวแปรอิสระก่อนการวิเคราะห์ดังที่ปรากฏในบทที่ 5 ในตารางที่ 46

ในบทที่ 6 นี้ ตัวแปรตาม คือ ดัชนีการยอมรับกระแสโลก จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี เป็นตัวแปรที่เกิดจากการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) จากข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ดังนั้นดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีจึงเป็นตัวแปรแบบจัดช่วง

ดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ เป็นตัวแปรที่เกิดจากการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) จากข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อคำถาม ดังนั้นดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์จึงเป็นตัวแปรแบบจัดช่วง

ดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม เป็นตัวแปรที่เกิดจากการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) จากข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ดังนั้นดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมจึงเป็นตัวแปรแบบจัดช่วง

ในการวิเคราะห์บทที่ 6 นี้มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีการยอมรับกระแสโลกตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กรอบแนวคิดที่ 2 (หน้า 44) โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 6.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม
- 6.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี
- 6.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์
- 6.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม

6.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม

6.1.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม (ตารางที่ 55) มีดังนี้

ตารางที่ 55 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
	1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.071	9.934*	0.077
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.085	-11.889*	-0.072	-9.113*
3. สถานภาพสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)				
- โสด	0.074	10.344*	0.035	4.361*
- เคยสมรส	-0.009	-1.252	-0.009	-1.197
4. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	-0.011	-1.522	-0.003	-0.424
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.032	4.407*	0.028	3.651*
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.019	2.653*	0.013	1.731
- เสมียน	0.029	4.036*	0.018	2.356*
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.020	2.763*	0.018	2.095*
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	-0.008	-10.059	0.003	0.404
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.015	2.156*	0.006	0.794
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.036	4.981*	0.035	4.488*
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.041	5.722*	0.015	1.653
5. ภาคที่อยู่อาศัย				
- กรุงเทพมหานคร	0.068	9.531*	-0.004	-0.405
- ภาคเหนือ	0.005	0.675	-0.022	-2.553*
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.030	-4.177*	-0.049	-5.287*
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	-0.107	-14.997*	-0.120	-14.318*
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.099	13.881*	0.061	6.775*
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.030	-4.175*	-0.022	-2.896*
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-0.025	-3.490*	0.012	1.576
ถดถอยแบบพหุ F-test = 38.756* R = 0.196 R ² = 0.039 adjusted R ² = 0.038				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ รุ่นอายุ สถานภาพโสด และอาชีพ (ยกเว้นผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้บัญญัติกฎหมาย) ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นภาคเหนือ) มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สำหรับผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุของปัจจัยภูมิหลังและลักษณะประชากรกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม พบว่า ตัวแปรเพศ รุ่นอายุ สถานภาพโสด อาชีพ (ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ เสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย และผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน) ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีข้อค้นพบดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศหญิง: เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมต่ำกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพเคยสมรสมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ: ผู้ที่มีอาชีพประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ เสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย และผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐานมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) มีดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมต่ำกว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า

6.1.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม (ตารางที่ 56) มีดังนี้

ตารางที่ 56 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวม (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.080	11.282*	0.180	0.033	0.032 ⁴
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.075	-9.622*	0.165	0.027	0.027 ³
3. สถานภาพสมรส					
- โสด	0.039	4.935*	0.189	0.036	0.036 ⁶
- เคยสมรส	--	--	--	--	--
(กลุ่มอ้างอิง: สมรส)					
4. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาการ					
กฎหมาย	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.022	3.090*	0.193	0.037	0.037 ⁸
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่					
เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	--
- เสมียน	--	--	--	--	--
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	--	--	--	--	--
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	--
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.028	3.883*	0.191	0.037	0.037 ⁷
- ไม่ทำงาน	--	--	--	--	--
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้าน การเกษตร)					

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 56 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
5. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	--	--	--	--	--
- ภาคเหนือ	-0.022	-2.753*	0.194	0.038	0.037 ¹⁰
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.051	-60.058*	0.185	0.034	0.034 ⁵
- ภาคใต้	-0.119	-15.211*	0.107	0.011	0.011 ¹
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.065	8.483*	0.141	0.020	0.020 ²
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.020	-2.758*	0.193	0.037	0.037 ⁹
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	--	--	--	--	--
F-test = 760.059*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 - 10 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก ในภาพรวม พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส (เฉพาะสถานภาพโสด) อาชีพ (เฉพาะผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ และผู้ประกอบการอาชีพงานขั้นพื้นฐาน) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันอธิบายการแปรผันของดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมได้ร้อยละ 3.7 (R² = 0.037) โดยตัวแปรผู้ที่อยู่อาศัยในภาคใต้เป็นตัวแปรลำดับที่ 1 ที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 1.1 รองลงมาคือ เขตที่อยู่อาศัย รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) เพศ และผู้ที่อยู่อาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับ

6.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี

6.2.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี (ตารางที่ 57) มีดังนี้

ตารางที่ 57 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
	1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.023	3.191*	0.033
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.146	-20.499*	-0.130	-16.575*
3. สถานภาพสมรส				
- โสด	0.107	15.026*	0.036	4.530*
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.020	-2.786*	-0.013	-1.735
4. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาตึกฎหมาย	-0.008	-1.157	-0.001	-0.172
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.029	4.048*	0.027	3.587*
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.027	3.718*	0.019	2.642*
- เสมียน	0.033	4.548*	0.020	2.658*
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.021	2.939*	0.024	2.743*
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.004	0.585	0.008	1.008
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.038	5.322*	0.015	1.944
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.036	4.981*	0.042	5.408*
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.043	6.026*	0.017	1.968*

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 57 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย แบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอย แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	T
	5. ภาคที่อยู่อาศัย			
- กรุงเทพมหานคร	0.055	7.663*	-0.048	-5.521*
- ภาคเหนือ	0.001	0.188	-0.047	-5.426*
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.041	-5.696*	-0.079	-8.580*
- ภาคใต้	-0.128	-17.893*	-0.158	-19.110*
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)				
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.115	16.171*	0.073	8.265*
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.051	-7.141*	-0.035	-4.669*
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-0.060	-8.401*	-0.013	-1.804
ถดถอยแบบพหุ F-test = 62.660* R = 0.247 R ² = 0.061 adjusted R ² = 0.060				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทางลบ กล่าวคือ ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ในทางลบเช่นเดียวกัน คือ ผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านน้อยกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสูงกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมากกว่า ในขณะที่ตัวแปรอาชีพ ซึ่งในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) ผู้ที่มีอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน และผู้ที่ไม่ทำงานมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมายมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุของของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีพบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส (ยกเว้นสถานภาพเคยสมรส) อาชีพ (ยกเว้นผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อค้นพบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ: เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีต่ำกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ที่มีสถานภาพเคยสมรสมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ: ผู้ที่มีอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน และผู้ที่ไม่ทำงานยังคงมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมายยังคงมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องยังคงมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามผู้ที่มีอาชีพผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้าน

เพศวิถีสุงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถิต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคเหนือมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคเหนือมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสุงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีสุงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถิต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนมากกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถิต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนน้อยกว่า

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถิต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนมากกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถิต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนน้อยกว่า

6.2.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถิต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร (ตารางที่ 58) มีดังนี้

ตารางที่ 58 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้าน
เพศวิถี (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.034	4.889*	0.242	0.058	0.058 ⁹
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.134	-17.411*	0.146	0.021	0.021 ¹
3. สถานภาพสมรส					
- โสด	0.040	5.188*	0.239	0.057	0.057 ⁸
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	--	--	--	--	--
4. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บริหาร กฎหมาย	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.019	2.689*	0.244	0.060	0.059 ¹¹
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่ เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	--
- เสมียน	--	--	--	--	--
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	--	--	--	--	--
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	--
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	--	--	--	--	--
- ไม่ทำงาน	0.031	4.460*	0.244	0.059	0.059 ¹⁰
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้าน การเกษตร)	--	--	--	--	--

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 58 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
5. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	-0.049	-5.629*	0.237	0.056	0.056 ⁷
- ภาคเหนือ	-0.051	-6.020*	0.234	0.055	0.054 ⁶
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.085	-9.639*	0.228	0.052	0.052 ⁴
- ภาคใต้	-0.161	-19.832*	0.197	0.039	0.039 ²
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.084	10.084*	0.222	0.049	0.049 ³
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.034	-4.666*	0.231	0.054	0.053 ⁵
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-0.015	-2.061*	0.245	0.060	0.059 ¹²
F-test = 102.725*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 - 12 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส (เฉพาะสถานภาพโสด) อาชีพ (เฉพาะอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ และผู้ประกอบการอาชีพงานขั้นพื้นฐาน) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันอธิบายการแปรผันของดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีได้ร้อยละ 5.9 (R² = 0.059) ตัวแปรที่มีความสำคัญในการอธิบายความสัมพันธ์ของดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีได้ดีที่สุด 5 อันดับแรก คือ ตัวแปรรุ่นอายุเป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถีได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 2.1 รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า รุ่นอายุที่มีการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง คุณธรรมจริยธรรม มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตอย่างมีแบบแผน ไม่แปรผันตามกระแสโลกโดยง่าย ในขณะที่อีกรุ่นอายุหนึ่งมีทักษะในการดำเนินชีวิตที่มีความทันสมัยตามกระแสโลกโดยผ่านเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการชีวิตประจำวัน ส่งผลให้คล้อยตามและยอมรับวัฒนธรรมอื่น ๆ ได้โดยง่าย

6.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์

6.3.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (ตารางที่ 59) มีดังนี้

ตารางที่ 59 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.084	-11.714*	-0.073	-10.007*
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.136	-19.081*	-0.137	-17.420*
3. สถานภาพสมรส				
- โสด	0.073	10.249*	-0.003	-0.422
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.021	-2.919*	-0.010	-1.408
4. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บริหาร กฎหมาย	0.007	1.040	0.005	0.655
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.008	1.162	0.009	1.171
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.025	3.437*	0.018	2.432*
- เสมียน	0.017	2.408*	0.010	1.345
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.018	2.534*	0.021	2.367*
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.017	2.304*	0.001	0.151
5. ภาคที่อยู่อาศัย				
- กรุงเทพมหานคร	0.017	2.430*	-0.085	-9.707*
- ภาคเหนือ	0.004	0.490	-0.066	-7.661*
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.058	-8.044*	-0.112	-12.238*
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	-0.104	-14.604*	-0.155	-18.646*

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 59 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย แบบง่าย		การวิเคราะห์ ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.082	11.401*	0.051	5.709*
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.059	-8.200*	-0.034	-4.539*
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-0.072	-10.014*	-0.033	-4.516*
ถดถอยแบบพหุ F-test = 59.673* R = 0.241 R ² = 0.058 adjusted R ² = 0.057				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ พบว่า เพศหญิงมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าเพศชาย รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส และผู้ที่มีสถานภาพเคยสมรส มีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล นอกจากนี้จำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า และผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านน้อยกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมากกว่า ในขณะที่ตัวแปรอาชีพ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ผู้ที่มีอาชีพเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐานมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ และผู้ที่ไม่ทำงานมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย ยังพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร และผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์

ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุของของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ พบว่า เพศ รุ่นอายุ อาชีพ (เฉพาะเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง พนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ: เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: สถานภาพสมรสมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพโสด และผู้ที่มีสถานภาพเคยสมรสมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ: ผู้ที่มีอาชีพเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง พนักงานบริการ และพนักงานขาย ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน ยังคงมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ เสมียน และช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องยังคงมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามผู้ที่ไม่ทำงานมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่ไม่ทำงานมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคเหนือมีทิศทางการยอมรับแตกต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคเหนือมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: เขตที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางการยอมรับเหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนยังคงมีทิศทางการยอมรับเหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีทิศทางการยอมรับต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมากกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ต่ำกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านน้อยกว่า

6.3.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (ตารางที่ 60) มีดังนี้

ตารางที่ 60 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้าน
เพศสัมพันธ์ (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	Beta	T	R	R ²	Adjusted R ²
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.075	-10.602*	0.211	0.044	0.044 ⁴
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.136	-19.309*	0.136	0.018	0.018 ¹
3. สถานภาพสมรส					
- โสด	--	--	--	--	--
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	--	--	--	--	--
4. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติ กฎหมาย	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	--	--	--	--	--
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่ เกี่ยวข้อง	0.017	2.387*	0.240	0.058	0.057 ¹³
- เสมียน	--	--	--	--	--
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.018	2.498*	0.240	0.058	0.057 ¹²
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	--
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.031	4.170*	0.239	0.057	0.056 ¹⁰
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.023	3.263*	0.239	0.057	0.057 ¹¹
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้าน การเกษตร)	--	--	--	--	--
5. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	-0.085	-9.675*	0.224	0.050	0.050 ⁶
- ภาคเหนือ	-0.065	-7.659*	0.217	0.047	0.047 ⁵
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.112	-12.466*	0.195	0.038	0.038 ³
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	-0.154	-18.771*	0.174	0.030	0.030 ²

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 60 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	T	R	R ²	Adjusted R ²
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.053	6.213*	0.232	0.054	0.053 ⁷
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.033	-4.594*	0.235	0.055	0.055 ⁸
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-0.033	-4.543*	0.237	0.056	0.056 ⁹

F-test = 91.313*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 – 13 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ พบว่า เพศ รุ่นอายุ อาชีพ (เฉพาะเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง พนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันอธิบายการแปรผันของดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 5.7 (R² = 0.057) โดยตัวแปรรุ่นอายุยังคงเป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 1.8 รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพศ และผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ตามลำดับ

6.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสม্মนิยม

6.4.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสม্মนิยม (ตารางที่ 61) มีดังนี้

ตารางที่ 61 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลก
ด้านสมัยนิยม (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย แบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอย แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
	1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.087	-12.158*	-0.076
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ ชีวิต (15-33 ปี))	-0.211	-30.091*	-0.184	-23.895*
3. สถานภาพสมรส				
- โสด	0.143	20.048*	0.038	4.826*
- เคยสมรส (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.031	-4.339*	-0.008	-1.189
4. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาตติภพหมาย	-0.007	-0.979	-0.002	-0.234
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.005	0.733	0.010	1.384
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.022	3.042*	0.019	2.564*
- เสมียน	0.021	2.922*	0.012	1.696
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.005	0.722	0.022	2.587*
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.037	5.188*	0.029	3.747*
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.051	7.151*	0.022	2.745*
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.024	3.360*	0.038	4.966*
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.047	6.585*	0.035	3.977*
5. ภาคที่อยู่อาศัย				
- กรุงเทพมหานคร	-0.013	-1.821	-0.118	-13.581*
- ภาคเหนือ	-0.023	-3.166*	-0.068	-7.965*
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.016	-2.259*	-0.059	-6.512*
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	-0.079	-11.069*	-0.119	-14.536*

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 61 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย		การวิเคราะห์ถดถอย	
	แบบง่าย		แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.085	11.826*	0.063	7.165*
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.068	-9.433*	-0.045	-6.144*
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-0.115	-16.132*	-0.072	-10.096*
ถดถอยแบบพหุ F-test = 92.169* R = 0.295 R ² = 0.087 adjusted R ² = 0.086				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน ช่างฝีมือ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการปกครอง ผู้ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐาน และผู้ไม่ทำงาน) เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยม พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส (เฉพาะสถานภาพโสด) อาชีพ (ยกเว้นผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ และเสมียน) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีข้อค้นพบดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ: เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมต่ำกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมต่ำกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ที่มีสถานภาพเคยสมรสมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัยนิยมต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ: ผู้ที่มีอาชีพเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง พนักงานบริการ และพนักงานขาย ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐานและผู้ที่ไม่ทำงานยังคงมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ และเสมียนยังคงมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บริหารระดับสูงยังคงมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยมต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยมต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยมสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่ามีดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยมต่ำกว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่มากกว่ามีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยมต่ำกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่น้อยกว่า

6.4.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมัณิยม (ตารางที่ 62) มีดังนี้

ตารางที่ 62 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้าน
สมัยนิยม (n = 19,367)

ตัวแปรอิสระ	Beta	T	R	R ²	Adjusted R ²
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	-0.075	-10.583*	0.260	0.068	0.068 ⁴
2. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.188	-24.646*	0.211	0.045	0.045 ¹
3. สถานภาพสมรส					
- โสด	0.041	5.242*	0.292	0.085	0.085 ¹⁰
- เคยสมรส	--	--	--	--	--
(กลุ่มอ้างอิง: สมรส)					
4. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้ บัญญัติกฎหมาย	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	--	--	--	--	--
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่ เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	--
- เสมียน	--	--	--	--	--
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	--	--	--	--	--
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.018	2.605*	0.293	0.086	0.085 ¹²
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.027	3.914*	0.293	0.086	0.085 ¹¹
- ไม่ทำงาน	0.020	2.519*	0.294	0.086	0.086 ¹³
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้าน การเกษตร)					
5. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	-0.119	-13.824*	0.281	0.079	0.079 ⁷
- ภาคเหนือ	-0.073	-8.765*	0.284	0.081	0.080 ⁸
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.067	-7.614*	0.289	0.084	0.083 ⁹
- ภาคใต้	-0.123	-15.314*	0.247	0.061	0.061 ³
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.073	8.923*	0.271	0.074	0.073 ⁶

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.045	-6.277*	0.267	0.072	0.071 ⁵
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	-0.074	-10.376*	0.233	0.054	0.054 ²

F-test = 113.167*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 – 13 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยกับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมันิยม พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส (เฉพาะสถานภาพโสด) อาชีพ (เฉพาะช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน และผู้ที่ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมันิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยตัวแปรทั้งหมดรวมกันอธิบายการแปรผันของดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมันิยมได้ร้อยละ 8.6 (R² = 0.086) โดยตัวแปรรุ่นอายุยังคงเป็นตัวแปรลำดับที่ 1 ที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับดัชนีการยอมรับกระแสโลกด้านสมันิยมได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 4.5 รองลงมาคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ เพศ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ตามลำดับ

สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุ พบว่า เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส และอาชีพ มีความสัมพันธ์ต่อดัชนีการยอมรับกระแสโลกในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตามการยอมรับกระแสโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันเพศหญิงสามารถยอมรับกระแสโลกได้มากกว่าเพศชาย อาจเป็นเพราะบทบาทของสตรีในสังคมที่มีการกระตุ้นให้เพศหญิงสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้เท่าเทียมกับเพศชาย จึงส่งผลต่อทัศนคติของเพศหญิงที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อีกทั้งผู้หญิงสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ง่ายกว่าเพศชาย เพราะในปัจจุบันผู้หญิงได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นกว่าในอดีต มีการประกอบอาชีพที่มีสถานภาพและบทบาททางสังคมมากขึ้น เมื่อพิจารณารุ่นอายุจะเห็นได้ว่า รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมืองมีการยอมรับกระแสโลกที่ต่ำกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการได้รับการศึกษาในรายวิชาที่แตกต่างกัน มีผลต่อเจตคติของประชากรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่แตกต่างกันตามไปด้วย อย่างไรก็ตามประชากรที่มีโอกาสเปิดเสียงในเหตุการณ์ที่แตกต่างกันย่อมมีการเรียนรู้ การยอมรับการเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกันด้วย

บทที่ 7

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

ในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ซึ่งก่อนการวิเคราะห์นั้นการศึกษาครั้งนี้ได้มีการจัดการตัวแปรอิสระก่อนการวิเคราะห์โดยมีรายละเอียดในบทที่ 5 (ตารางที่ 46) สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้วยการวิเคราะห์ถดถอยนั้นประกอบด้วยตัวแปรอิสระทั้งหมด 10 ตัวแปร โดยเป็นตัวแปรแบบจัดช่วง 4 ตัวแปร และเป็นตัวแปรนามมาตราอีก 6 ตัวแปร ซึ่งตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรนั้นได้มีการปรับให้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ในการวิเคราะห์บทที่ 7 นี้มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 กรอบแนวคิดที่ 3 (หน้า 45) โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

7.1 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม

7.2 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม

7.3 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง

7.4 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว

7.1 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม

7.1.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม (ตารางที่ 63) มีดังนี้

ตารางที่ 63 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ
กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม (n = 19,637)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย แบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอย แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
	1. ดัชนีคุณภาพประชากร	0.012	1.695	0.039
2. การยอมรับกระแสโลก	-0.025	-3.419*	-0.024	-3.299*
3. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.026	3.678*	0.024	3.180*
4. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ ชีวิต (15-33 ปี))	0.020	2.842*	0.012	1.450
5. สถานภาพสมรส				
- โสด	-0.032	-4.486*	-0.018	-2.229*
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.019	2.597*	0.015	2.012*
6. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาตึกฎหมาย	-0.001	-0.130	0.002	0.222
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.000	0.011	-0.003	-0.351
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	-0.005	-0.640	0.001	0.108
- เสมียน	0.003	0.381	0.007	0.881
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.004	0.554	0.014	1.530
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.007	0.907	0.018	2.213*
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	-0.020	-2.825*	-0.008	-0.944
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.006	0.888	0.015	1.937
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	-0.020	-2.834*	-0.002	-0.261
7. ภาคที่อยู่อาศัย				
- กรุงเทพมหานคร	-0.057	-7.894*	-0.048	-5.262*
- ภาคเหนือ	0.015	2.093*	0.007	0.742
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.049	6.874*	0.029	3.040*
- ภาคใต้	-0.032	-4.399*	-0.037	-4.352*
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)				
8. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	-0.038	-5.242*	-0.007	-0.808

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 63 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย		การวิเคราะห์ถดถอย	
	แบบง่าย		แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.003	0.478	-0.006	-0.738
10. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.057	7.978*	0.046	6.106*
ถดถอยแบบพหุ F-test = 10.282* R = 0.108 R ² = 0.012 adjusted R ² = 0.010				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร ได้แก่ การยอมรับกระแสโลก เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (เฉพาะผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ที่ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ พบว่า มีเพียงตัวแปรดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ (เฉพาะอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง) ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นภาคเหนือ) และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ดัชนีคุณภาพประชากร: ดัชนีคุณภาพประชากรยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ดัชนีคุณภาพประชากรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีดัชนีคุณภาพประชากรที่มากกว่ามีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมสูงกว่า ผู้ที่มีดัชนีคุณภาพประชากรที่น้อยกว่า

การยอมรับกระแสโลก: การยอมรับกระแสโลกยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ การยอมรับกระแสโลกมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีการยอมรับกระแสโลกที่มากกว่ามีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม สูงกว่าผู้ที่มีการยอมรับกระแสโลกที่น้อยกว่า

เพศ: เพศหญิงยังพบทิศทางการความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุยังพบทิศทางการความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมสูงกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย

สถานภาพสมรส: สถานภาพสมรสยังพบทิศทางการความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม สูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ: อาชีพมีทิศทางการความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย และเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุกลับพบว่า ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย และเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมสูงกว่า ผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่สำหรับการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุกลับพบว่า ผู้ที่มีอาชีพผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพเสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย และผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐานยังคงมีทิศทางการความสัมพันธ์เช่นเดิม กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพเสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย และผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐานมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบและผู้ที่ไม่ทำงาน ยังคงมีทิศทางการความสัมพันธ์เช่นเดิม กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ และผู้ที่ไม่ทำงานมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม

ต่ำกว่าผู้ที่มิอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย

และผู้ที่มิอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เช่นเดิม กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มิอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ

ภาคที่อยู่อาศัย: ภาคที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ

ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้ ยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เช่นเดิม กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุ

นอกจากนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุ ยกเว้นการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุของผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือที่ความสัมพันธ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: เขตที่อยู่อาศัยยังพบมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเท่านั้น

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่มากกว่ามีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่น้อยกว่า

7.1.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม (ตารางที่ 64) มีดังนี้

ตารางที่ 64 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม (n = 19,637)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
1. ดัชนีคุณภาพประชากร	0.035	4.647*	0.089	0.008	0.008 ⁴
2. การยอมรับกระแสโลก	-0.025	-3.386*	0.097	0.009	0.009 ⁶
3. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.023	3.201*	0.099	0.010	0.010 ⁷
4. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	--	--	--	--	--
5. สถานภาพสมรส					
- โสด	-0.023	-3.035*	0.094	0.009	0.009 ⁵
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.017	2.289*	0.103	0.011	0.010 ⁹
6. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บริหาร					
กฎหมาย	--	--	--	--	--
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง					
เกี่ยวข้อง					
- เสมียน	--	--	--	--	--
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	--	--	--	--	--
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.015	2.030*	0.104	0.011	0.010 ¹⁰
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ					
ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	--	--	--	--	--
- ไม่ทำงาน	--	--	--	--	--
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)					

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 64 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
7. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	-0.051	-6.559*	0.075	0.006	0.005 ²
- ภาคเหนือ	--	--	--	--	--
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.024	3.107*	0.102	0.010	0.010 ⁸
- ภาคใต้	-0.040	-5.162*	0.086	0.007	0.007 ³
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
8. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	--	--	--	--	--
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	--	--	--	--	--
10. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.047	6.414*	0.057	0.003	0.003 ¹
F-test = 21.143*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 - 10 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวม พบว่า ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ (เฉพาะช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง) ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นภาคเหนือ) และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน สามารถร่วมกันอธิบายความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมได้ร้อยละ 1.0 (R² = 0.010) โดยตัวแปรความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 0.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องจากเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตพื้นฐานหรือลักษณะของการดำรงชีวิตตามบริบททางสังคมไทยในแต่ละท้องถิ่นที่จะช่วยสะท้อนความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันภายในชุมชนที่อยู่อาศัยนั้น ๆ

7.2 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม

7.2.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (ตารางที่ 65) มีดังนี้

ตารางที่ 65 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (n = 19,637)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
	1. ดัชนีคุณภาพประชากร	0.024	3.336*	0.050
2. การยอมรับกระแสโลก	-0.023	-3.223*	-0.024	-3.267*
3. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.028	3.935*	0.027	3.566*
4. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	0.021	2.867*	0.014	1.762
5. สถานภาพสมรส				
- โสด	-0.031	-4.349*	-0.018	-2.231*
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.017	2.355*	0.014	1.885
6. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.001	0.099	0.001	0.180
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.004	0.505	-0.003	-0.373
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	-0.004	-0.514	-0.001	-0.137
- เสมียน	0.006	0.885	0.008	1.022
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.006	0.885	0.013	1.466
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.007	1.002	0.018	2.234*
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	-0.017	-2.411*	-0.007	-0.860

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 65 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	T
	- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.004	0.550	0.013
- ไม่ทำงาน	-0.021	-2.939*	-0.005	-0.551
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)				
7. ภาคที่อยู่อาศัย				
- กรุงเทพมหานคร	-0.050	-6.982*	-0.048	-5.277*
- ภาคเหนือ	0.016	2.174*	0.002	0.280
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.037	5.123*	0.014	1.462
- ภาคใต้	-0.031	-4.322*	-0.042	-4.922*
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)				
8. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	-0.032	-4.395*	-0.007	-0.713
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.004	0.513	-0.004	-0.523
10. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.059	8.203*	0.048	6.463*
ถดถอยแบบพหุ F-test = 10.178* R = 0.107 R ² = 0.011 adjusted R ² = 0.010				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของปัจจัยดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร ได้แก่ ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (เฉพาะผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบและผู้ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย และระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ พบว่า มีเพียงตัวแปรเพศ สถานภาพสมรส (เฉพาะสถานภาพโสด) อาชีพ (เฉพาะอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง) ภาคที่อยู่อาศัย (เฉพาะกรุงเทพมหานคร และภาคใต้) ระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ดัชนีคุณภาพประชากร และการยอมรับกระแสโลกที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ดัชนีคุณภาพประชากร: ดัชนีคุณภาพประชากรยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ดัชนีคุณภาพประชากรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีดัชนีคุณภาพประชากรที่มากกว่ามีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมสูงกว่า ผู้ที่มีดัชนีคุณภาพประชากรที่น้อยกว่า

การยอมรับกระแสโลก: การยอมรับกระแสโลกยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ การยอมรับกระแสโลกมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีการยอมรับกระแสโลกที่น้อยกว่ามีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม สูงกว่าผู้ที่มีการยอมรับกระแสโลกที่มากกว่า

เพศ: เพศหญิงยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมสูงกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่สำหรับการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุกลับไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: สถานภาพสมรสยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเท่านั้น

อาชีพ: อาชีพยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องยังคงมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุเท่านั้น

ผู้ที่มีอาชีพผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบและผู้ที่ไม่ทำงานยังคงมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเท่านั้น

ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย เสมียน พนักงานบริการและพนักงานขาย และผู้ประกอบการอาชีพงานขั้นพื้นฐานยังคงมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

ด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องยังคงมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวพบในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรในการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ภาคที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: เขตที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเท่านั้น

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่มากกว่ามีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม สูงกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่น้อยกว่า

7.2.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (ตารางที่ 66) มีดังนี้

ตารางที่ 66 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม (n = 19,637)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
1. ดัชนีคุณภาพประชากร	0.049	6.385*	0.090	0.008	0.008 ⁴
2. การยอมรับกระแสโลก	-0.024	-3.323*	0.101	0.010	0.010 ⁷
3. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.027	3.698*	0.098	0.010	0.009 ⁶
4. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	0.016	1.974*	0.104	0.011	0.010 ¹⁰
5. สถานภาพสมรส					
- โสด	-0.019	-2.352*	0.095	0.009	0.009 ⁵
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.014	1.967*	0.102	0.010	0.010 ⁸
6. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาการ					
กฎหมาย	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	--	--	--	--	--
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่					
เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	--
- เสมียน	--	--	--	--	--
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	--	--	--	--	--
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.015	2.126*	0.103	0.011	0.010 ⁹
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ					
ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	--	--	--	--	--
- ไม่ทำงาน	--	--	--	--	--
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)					

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 66 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
7. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	-0.054	-7.226*	0.072	0.005	0.005 ²
- ภาคเหนือ	--	--	--	--	--
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	--	--	--	--	--
- ภาคใต้	-0.046	-6.342*	0.082	0.007	0.007 ³
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
8. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	--	--	--	--	--
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	--	--	--	--	--
10. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.049	6.683*	0.059	0.003	0.003 ¹
F-test = 21.087*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 - 10 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับ กระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม พบว่า ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (เฉพาะช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง) ภาคที่อยู่อาศัย (เฉพาะกรุงเทพมหานคร และภาคใต้) และ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน สามารถร่วมกันอธิบายความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้าน คุณประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคมได้ร้อยละ 1.0 (R² = 0.010) โดยตัวแปรความสัมพันธ์เพื่อนบ้าน เป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านคุณประโยชน์ต่อ ครอบครัวและสังคมได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 0.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องจากเป็น ตัวแปรที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตพื้นฐานในการดำรงชีวิตตามบริบททางสังคมไทยที่ช่วยสะท้อนความเอื้อ ออาหารซึ่งกันและกันภายในชุมชนที่อยู่อาศัยนั้น

7.3 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง

7.3.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง (ตารางที่ 67) มีดังนี้

ตารางที่ 67 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง (n = 19,637)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	t
1. ดัชนีคุณภาพประชากร	0.111	15.528*	0.107	12.694*
2. การยอมรับกระแสโลก	0.016	2.173*	0.005	0.670
3. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.023	3.244*	0.033	4.357*
4. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	-0.004	-0.541	0.019	2.348*
5. สถานภาพสมรส				
- โสด	0.010	1.385	0.004	0.516
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.017	-2.349*	-0.006	-0.855
6. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาตึกกฎหมาย	0.018	2.557*	0.004	0.471
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.033	4.574*	0.000	0.046
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.006	0.769	-0.016	-2.095*
- เสมียน	0.036	5.011*	0.016	2.039*
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.023	3.179*	0.002	0.250
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.006	0.835	0.006	0.749
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.025	3.543*	0.010	1.255

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 67 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย แบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอย แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	T
	- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.032	-4.443*	-0.027
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	-0.009	-1.200	-0.023	-2.605*
7. ภาคที่อยู่อาศัย				
- กรุงเทพมหานคร	0.036	4.952*	-0.021	-2.353*
- ภาคเหนือ	0.028	3.875*	-0.024	-2.708*
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.114	-15.909*	-0.142	-15.233*
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	-0.005	-0.674	-0.059	-6.902*
8. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.036	5.009*	-0.002	-0.193
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.014	1.985*	0.025	3.318*
10. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.041	5.734*	0.046	6.266*
ถดถอยแบบพหุ F-test = 28.979* R = 0.179 R ² = 0.032 adjusted R ² = 0.031				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง พบว่า ตัวแปรอิสระ ทั้ง 9 ตัวแปร ได้แก่ ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก เพศ สถานภาพสมรส (เฉพาะหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่) อาชีพ (ยกเว้นเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ช่างฝีมือ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นภาคใต้) เขตที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ พบว่า มีเพียงตัวแปรดัชนีคุณภาพประชากร เพศ รุ่นอายุ อาชีพ (เฉพาะอาชีพเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน และผู้ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ดัชนีคุณภาพประชากร: ดัชนีคุณภาพประชากรยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ดัชนีคุณภาพประชากรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีดัชนีคุณภาพประชากรที่มากกว่ามีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองสูงกว่า ผู้ที่มีดัชนีคุณภาพประชากรที่น้อยกว่า

การยอมรับกระแสโลก: การยอมรับกระแสโลกยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ การยอมรับกระแสโลกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเท่านั้น

เพศ: เพศหญิงยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุพบว่า รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สูงกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: สถานภาพสมรสยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเท่านั้น

อาชีพ: อาชีพยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บริหารวิทยุกระจายเสียง ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ พนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ ยังคงมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเท่านั้น

ผู้ที่มีอาชีพเสมียนยังคงมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพผู้ประกอบการอาชีพงานขั้นพื้นฐานยังคงมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่ไม่ทำงานยังคงมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุเท่านั้น

และผู้ที่มีอาชีพเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งพบความสัมพันธ์ดังกล่าวในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตามกลับพบว่าผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรในการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ภาคที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยแบบง่ายผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคเหนือมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุกลับพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคเหนือมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนั้นในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุยังพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: เขตที่อยู่อาศัยมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่อาศัยอยู่กับครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มากกว่ามีการเห็น

คุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่กับครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่น้อยกว่า

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่มากกว่ามีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สูงกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่น้อยกว่า

7.3.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง (ตารางที่ 68) มีดังนี้

ตารางที่ 68 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก ปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง (n = 19,637)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
1. ดัชนีคุณภาพประชากร	0.108	13.963*	0.153	0.023	0.023 ²
2. การยอมรับกระแสโลก	--	--	--	--	--
3. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.031	4.225*	0.169	0.029	0.028 ⁵
4. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	0.016	2.079*	0.178	0.032	0.031 ¹²
5. สถานภาพสมรส					
- โสด	--	--	--	--	--
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	--	--	--	--	--
6. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติ กฎหมาย	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	--	--	--	--	--
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่ เกี่ยวข้อง	-0.018	-2.421*	0.175	0.031	0.030 ⁹

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 68 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
- เสมียน	0.014	1.963*	0.178	0.032	0.031 ¹³
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	--	--	--	--	--
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	--
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	--	--	--	--	--
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.029	-4.013*	0.171	0.029	0.029 ⁶
- ไม่ทำงาน	-0.027	-3.507*	0.173	0.030	0.030 ⁷
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้าน การเกษตร)					
7. ภาคที่อยู่อาศัย					
- กรุงเทพมหานคร	-0.021	-2.573*	0.176	0.031	0.031 ¹¹
- ภาคเหนือ	-0.026	-30.055*	0.175	0.031	0.030 ¹⁰
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.145	-16.283*	0.114	0.013	0.013 ¹
- ภาคใต้	-0.061	-7.443*	0.166	0.028	0.028 ⁴
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
8. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)					
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน					
	--	--	--	--	--
10. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน					
	0.025	3.377*	0.174	0.030	0.030 ⁸
	0.046	6.285*	0.161	0.026	0.026 ³

F-test = 21.087*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 - 13 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นตอนของปัจจัยดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง พบว่า ดัชนีคุณภาพประชากร เพศ รุ่นอายุ อาชีพ (เฉพาะเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน และผู้ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน สามารถร่วมกันอธิบายความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้ร้อยละ 3.2 (R² = 0.032) โดยตัวแปรภาคที่อยู่

อาศัย (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 1.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องจากภาคที่อยู่อาศัยจะช่วยสะท้อนและบอกถึงลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และยังสามารถแสดงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันอีกด้วย

7.4 การวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว

7.4.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (ตารางที่ 69) มีดังนี้

ตารางที่ 69 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (n = 19,637)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย		การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Beta	t	Beta	T
1. ดัชนีคุณภาพประชากร	0.120	16.871*	0.127	15.092*
2. การยอมรับกระแสโลก	-0.007	-0.941	-0.011	-1.563
3. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.017	2.432*	0.026	3.542*
4. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	0.044	6.100*	0.057	6.995*
5. สถานภาพสมรส				
- โสด	-0.028	-3.923*	-0.035	-4.351*
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.016	-2.165*	-0.020	-2.765*

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 69 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การวิเคราะห์ถดถอย		การวิเคราะห์ถดถอย	
	แบบง่าย		แบบพหุ	
	Beta	t	Beta	T
6. อาชีพ				
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.001	0.197	-0.023	-3.087*
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.042	5.814*	-0.002	-0.207
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.027	3.697*	-0.005	-0.638
- เสมียน	0.026	3.658*	-0.001	-0.095
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.030	4.186*	-0.008	-0.943
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.017	2.347*	0.009	1.090
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	0.012	1.718	-0.011	-1.361
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.028	-3.962*	-0.022	-2.804*
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	-0.029	-3.976*	-0.032	-3.527*
7. ภาคที่อยู่อาศัย				
- กรุงเทพมหานคร	0.052	7.277*	-0.010	-1.161
- ภาคเหนือ	-0.048	-6.620*	-0.069	-7.868*
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.064	-8.896*	-0.083	-8.910*
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.025	3.478*	-0.019	-2.257*
8. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.069	9.650*	0.033	3.585*
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.029	-3.988*	-0.022	-2.993*
10. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	0.005	0.649	0.013	1.713
ถดถอยแบบพหุ F-test = 28.288* R = 0.177 R ² = 0.031 adjusted R ² = 0.030				

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร ได้แก่ ดัชนีคุณภาพประชากร เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (ยกเว้นผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย และผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ) ภาคที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ

ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ พบว่า มีเพียงตัวแปรดัชนีคุณภาพประชากร เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (เฉพาะอาชีพผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน และผู้ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ดัชนีคุณภาพประชากร: ดัชนีคุณภาพประชากรยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ดัชนีคุณภาพประชากรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่มีดัชนีคุณภาพประชากรที่มากกว่ามีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวสูงกว่า ผู้ที่มีดัชนีคุณภาพประชากรที่น้อยกว่า

การยอมรับกระแสโลก: การยอมรับกระแสโลกยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ การยอมรับกระแสโลกมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพศ: เพศหญิงยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รุ่นอายุ: รุ่นอายุยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว สูงกว่ารุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรส: สถานภาพสมรสยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพโสด และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ต่ำกว่าผู้ที่มีสถานภาพกำลังสมรส ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ: อาชีพมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย และผู้คุมเครื่องจักรโรงงาน และเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่สำหรับการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุกลับพบว่าผู้ที่มีอาชีพผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมายมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ที่มีอาชีพผู้คุมเครื่องจักร

โรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพระหว่างต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน และพนักงานบริการและพนักงานขายมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุกลับพบว่า ผู้ที่มีอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพระหว่างต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เสมียน และพนักงานบริการและพนักงานขายมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ที่มีอาชีพผู้ประกอบการอาชีพงานขั้นพื้นฐาน และผู้ที่ไม่ทำงานยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เช่นเดิม กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพผู้ประกอบการอาชีพงานขั้นพื้นฐาน และผู้ที่ไม่ทำงานมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ต่ำกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และผู้ที่มีอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตามกลับพบว่าช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว สูงกว่าผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรในการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาคที่อยู่อาศัย: ภาคที่อยู่อาศัยยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ

สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยแบบง่ายผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้ มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุกลับพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้มีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้เท่านั้น

นอกจากนั้นในการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เขตที่อยู่อาศัย: เขตที่อยู่อาศัยมีทิศทางความสัมพันธ์ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: จำนวนสมาชิกในครัวเรือนยังพบทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าผู้ที่อาศัยอยู่กับครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มากกว่ามีการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว ต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่กับครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่น้อยกว่า

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน: ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านยังคงมีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.4.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายและแบบพหุของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (ตารางที่ 70) มีดังนี้

ตารางที่ 70 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุขั้นต้นของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว (n = 19,637)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
1. ดัชนีคุณภาพประชากร	0.125	16.130*	0.120	0.014	0.014 ¹
2. การยอมรับกระแสโลก	--	--	--	--	--
3. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.025	-3.014*	0.170	0.029	
4. รุ่นอายุที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง (34-59 ปี) (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (15-33 ปี))	0.059	7.389*	0.142	0.020	
5. สถานภาพสมรส					
- โสด	-0.036	-4.443*	0.165	0.027	
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	-0.021	-2.794*	0.174	0.030	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 70 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R	R ²	Adjusted R ²
6. อาชีพ					
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชา					
กฎหมาย	-0.022	-3.014*	0.171	0.029	
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	--	--	--	--	
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่					
เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	
- เสมียน	--	--	--	--	
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	--	--	--	--	
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	--	--	--	--	
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและ					
ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	--	--	--	--	
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	-0.020	-2.762*	0.172	0.030	
- ไม่ทำงาน	-0.028	-3.717*	0.168	0.028	
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)					
7. ภาคที่อยู่อาศัย					0.028 ⁷
- กรุงเทพมหานคร	--	--	--	--	--
- ภาคเหนือ	-0.058	-7.597*	0.162	0.026	0.026 ⁴
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.071	-9.046*	0.152	0.023	0.023 ³
- ภาคใต้	--	--	--	--	--
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)					
8. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.026	3.375*	0.167	0.028	0.028 ⁶
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.022	-2.945*	0.173	0.030	0.029 ¹¹
10. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	--	--	--	--	--
F-test = 50.609*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-- ตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเข้ามาในสมการ ไม่ทำให้อำนาจในการพยากรณ์ (R²) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือตัวแปรไม่มีความสำคัญในการพยากรณ์

1 - 12 ลำดับการเข้าอธิบายในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอนของดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัว พบว่า ดัชนีคุณภาพประชากร เพศ รุ่นอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ (เฉพาะผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน และผู้ไม่ทำงาน) ภาคที่อยู่อาศัย (เฉพาะภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เขตที่อยู่อาศัย และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน สามารถร่วมกันอธิบายความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวได้ร้อยละ 3.0 ($R^2 = 0.030$) โดยตัวแปรดัชนีคุณภาพประชากรเป็นตัวแปรลำดับแรกๆที่เข้ามาอธิบายความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุด้านการปรับตัวได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 1.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องจากเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงคุณภาพประชากรอันเกิดจากการรวมลักษณะของตัวแปรเกี่ยวกับการสั่งสมความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษา การฝึกอบรมรวมถึงการประเมินภาวะสุขภาพทั้งทางกายและใจ นอกจากนี้ควมมีคุณธรรมและจริยธรรมจัดเป็นภูมิปัญญาขั้นสูงของมนุษย์ เป็นสิ่งที่สร้างทัศนคติที่ดีต่อมนุษย์ในอยู่ร่วมกัน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณพบว่า ตัวแปรดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก ปัจจัยภูมิหลัง/ลักษณะทางประชากร ที่ประกอบด้วย เพศ สถานภาพสมรส ภาคที่อยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในภาพรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยคุณภาพประชากร ประกอบด้วย การศึกษา ควมมีคุณธรรมและจริยธรรม และสุขภาพกายและใจ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพประชากรที่เกิดจากแต่ละบุคคล ซึ่งบุคคลจะต้องพยายามหาวิธีการในการพัฒนาคุณภาพของตนเอง เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะ มีความสามารถ มีประสบการณ์ ตลอดจนการดูแลตนเองให้มีสุขภาพทางร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์และแข็งแรงอยู่เสมอ ทั้งนี้การมีคุณภาพประชากรที่อยู่ในระดับที่ดีย่อมต้องมีการได้รับการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดโอกาสในการทำงาน การมีรายได้ในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างเพียงพอกับความต้องการ ซึ่งเป็นการสร้างความสุขและความพึงพอใจที่เกิดจากตนเองจากการได้รับการศึกษา นอกจากนี้การมีสุขภาพกายและใจที่ดีเป็นองค์ประกอบอีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับแต่ละบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในขณะที่เดียวกันการมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงจิตสำนึกของแต่ละบุคคลที่จะได้รับโดยผ่านกระบวนการอบรม ชัดเกล้า ผ่านการเรียนรู้จากสถาบันครอบครัว และสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมชัดเกล้าผ่านระบบการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งนอกเหนือจากการศึกษาเรียนรู้ทางวิชาการแล้ว โรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะเป็นสถาบันบ่มเพาะคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่บุคคล เนื่องด้วยจริยธรรมและศีลธรรมมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคม เพราะเป็นหลักประพฤติปฏิบัติตน

สำหรับดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้แต่ละบุคคลที่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่แตกต่างกัน ตามบริบททางสังคม มีทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นคุณภาพประชากรกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ จึงสามารถสรุปได้ว่าการที่ประชากรมีระดับคุณภาพประชากรที่ดีย่อมส่งผลต่อการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุในระดับที่สูงขึ้นตามไปด้วย ถ้าหากบุคคลยังมีคุณธรรมและจริยธรรมก็จะส่งผลต่อการประพฤติปฏิบัติในระดับปัจเจกบุคคลให้มีความนิยมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม โดยคำนึงถึงการให้เกียรติ เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่เป็น ปุชนิยบุคคล

นอกจากนี้การยอมรับกระแสโลกเกิดขึ้นจากการขยายอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ในประเทศไทย ทำให้คนในสังคมไทยมีความคิด ความเป็นอยู่แบบตะวันตกเพิ่มมากขึ้น วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่แบบไทยได้เริ่มเลือนหายไป ภายใต้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเน้นความทันสมัย เพราะการพัฒนาทางเศรษฐกิจจะช่วยให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี แต่ในขณะที่ประเทศไทยเผชิญกับความล้มเหลวในการรับวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้ามา ทำให้สังคมไทยกลายเป็นพหุสังคม มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทั้งเรื่องการแต่งกาย การดำเนินชีวิต และพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งทุกคนมีความเป็นปัจเจกชนเพิ่มสูงขึ้น รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองมากขึ้นจนลืมนึกถึงการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุ

รายการอ้างอิง

- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Allan, L. J., & Johnson, J. A. (2008). Undergraduate Attitudes toward the Elderly: The Role of Knowledge, Contact and Aging Anxiety. *Educational Gerontology*.
- Allan, L. J., Johnson, J. A., & Emerson, S. D. (2014). The Role of Individual Difference Variables in ageism. Retrieved July 15, 2014, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0191886913013408>
- American Psychological Association. (2011). Defenition of terms: sex, gender, gender identity, sexual orientation. Retrieved November 5, 2014 from <http://www.apa.org/pi/lgbt/resources/sexuality-definitions.pdf>.
- Becker, G. S. (1993). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education*. National Bureau of Economic Research: The University of Chicago Press, Chicago.
- Ben, S. B., & Robert, H. F. (2010). *Principles of Macroeconomics*: Mc Graw Hill Education.
- Cowgill, D. O. (1974). Aging and Modernization: A Revision of the Theory. In Jaber Gubrium (Ed.), *Late Life-Communities and Environmental Policy* (pp. 123-145). Springfield: Charles C Thomas.
- Cowgill, D. O., & L. D. Holmes. (1972). *Aging and Modernization*. New York: Appleton-Century Crofts.
- Eagly, A. H. (1993). *The psychology of attitudes*. Texas: Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
- Faulconbridge, J. R., & Beverstock, J. V. (2008). Globalization: Interconnected World. Retrieved April 30, 2015, from http://www.sagepub.com/upm-data/24132_19_Hollway_Ch_19.pdf.

- Featherstone, M. (1995). *Undoing Culture: Globalization, Postmodernism and Identity*: SAGE Publications Ltd.
- Gratton , L., & Ghoshal, S. (2003). Managing Personal Human Capital: New Ethos for the ‘Volunteer’ Employee. *European Management Journal*, 21(1), 1-10.
- Huszar, M. (1998). *Human Capital, Endogenous Growth, and Government Policy*: Peter Lang Pub Inc.
- International Federation of Social Workers. (2012). Ageing and older adults. Retrieved May 5, 2015, from <http://ifsw.org/policies/ageing-and-older-adults/>.
- Jahoda, M. (1970). *The Psychological Meaning of Various Criteria of Positive Mental Health*. Social Psychology and Mental Health. New York: Holt Rinchart and Winstan.
- Kite, M. E., et al. (2005). Attitudes Toward Younger and Older Adults: An Updated Meta-Analytic Review. *Journal of Social Issues*(61-2), 241-266.
- Márquez, J. A. G. (2014). The social and cultural value of old age, a historical approach. Retrieved April 14, 2014, from <http://seacw.org/index.php/2014-02-12-12-07-43/english-blog/item/486-the-social-and-cultural-value-of-old-age-a-historical-approach>.
- Mouley, G. J. (1965). *Psychology for Effective Teaching*. New York: Holt Rinchart and Winstan.
- Neuman, F. (2013). *How Age Affects the VALUE of Life: The reason why most old people do not worry about dying*: Psychology Today.
- OpenStax College. (2014). Challenges Facing the Elderly. Retrieved July 9, 2014 from <http://cnx.org/content/m42880/latest/?collection=col11407/latest>
- Phillips, J. L. J. (1969). *The Origins of Intellect Piaget’s Theory*. San Francisco: W.H. Freeman and company.
- Raab, M., Ruland, M., Schönberger, B., Blossfeld, H.-P., Hofäcker, D., & Buchholz, S. (2008). GlobalIndex A Sociological Approach to Globalization Measurement. *International Sociology*, 23(4), 596-631.
- Sahud, A. R., Bruvold, W. H., & Merino, E. A. (1990). An initial cross – cultural assessment of attitudes toward the elderly. *Journal of Cross – Cultural Gerontology*, 5, 333 - 344.

- Schultz, T. P. (1992). *The Role of Education and Human Capital in Economic Development: An Empirical Assessment*. Paper presented at the the conference on Economic Growth in the World Economy.
- Stankevičienė, A., & Česnyienė, R. (2011). The Role of Human Capital in Value Creation: Theoretical Insights. Retrieved May 29, 2015, from <http://www.journals.vu.lt/ekonomika/article/view/925>.
- Tornstam, L. (2007). Stereotypes of Old People Persist: A Swedish Facts on Aging Quiz. *International Journal of Ageing and Later Life*.
- Triandis, C. H. (1971). *Attitude and attitude change*. The United States of America: John Wiley & Sons, Inc.
- United Nations. (2009). *World Population Ageing 2009*. New York: Department of Economic and Social Affairs.
- Urquiza, G. A., & Rodriguez, A. O. (2008). Young People's Images of Old Age in Chile: Exploratory Research. *Educational Gerontology*.
- Weeks, J. R. (2002). *Population: An Introduction to Concepts and Issues* (8th ed.).
- World Health Organization. (2014). Mental Health: Strengthening Our Response. Retrieved February 9, 2014, from <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs220/en/>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา ตั้งชลวิทย์ และคณะ. (2553). ประชากรและสังคม 2553: คุณค่าผู้สูงอายุในสายตาสังคมไทย คุณค่าผู้สูงอายุ: ภาพสะท้อนมุมมองจากคนสองวัย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กุศล สุนทรธาดา. (2553). คุณค่าด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไทย. In สุขาดา ทวีสิทธิ์ และสรวีย์ บุญยमानนท์ (Ed.), ประชากรและสังคม 2553 คุณค่าผู้สูงอายุในสายตาสังคมไทย (pp. 65-81). กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด.
- จอห์น โนเดล และนภาพร ชโยวรรณ. (2552). การสูงอายุทางประชากรและการอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุในประเทศไทย แนวโน้มในอดีต สถานการณ์ปัจจุบันและความท้าทายในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย และสำนักงานภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2548). ทฤษฎีต้นไม้อัจริยธรรมสำหรับคนไทย: อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. ใน เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เรื่องการใช้และการผลิตผลงานวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อประโยชน์แก่สังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- เทียนฉาย กิระนันท์. (2519). เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุศริน บางแก้ว. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชากรวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2540). สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางจิตวิญญาณ. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- ประเวศ วะสี. (2542). ความหมายและความสำคัญของสุขภาพ. Retrieved 4 ตุลาคม 2557, from <http://www.human.cmu.ac.th/~hc/ebook/006103/lesson4/02.htm>.
- พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน. (2555). การลดลงของอัตราเจริญพันธุ์: นัยต่อการปันผลทางประชากรระยะที่ 2 ของไทยยุคสังคมเสี่ยงภัย. วารสารประชากรศาสตร์, 26(2), 27-62.
- มนตรี ธิโย. (2542). การศึกษาความรู้และเจตคติของพยาบาลประจำการต่อผู้สูงอายุในโรงพยาบาลภาครัฐ จังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รศรินทร์ เกรย์ และคณะ. (2556). มโนทัศน์ใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ: มุมมองเชิงจิตวิทยาสังคมและสุขภาพ. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. Retrieved 9 กุมภาพันธ์ 2557, from <http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp>
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ. (2550). สังคมน่าอยู่ บทความในโครงการ “ได้ร่มพระบารมีพระบรมธรรมิกมหาราช”. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ และคณะ. (2551). รายงานผลการศึกษา โครงการสร้างระบบติดตามและประเมินแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2545-2564). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ และคณะ. (2552). รายงานผลการศึกษา โครงการปรับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2545-2564). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- วิไลพรรณ ศรีสงคราม และคณะ. (2549). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ทริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด.

- ศิริวรรณ ศิริบุญ. (2536). ข้อเท็จจริงและทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุของคนหนุ่มสาวไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). ตารางสถิติ. Retrieved 2 มิถุนายน 2557, from http://popcensus.nso.go.th/sub_topic.php?pid=2
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนประชากรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ พ.ศ. 2554. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). การสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์. (2553). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง ในประเทศไทย: สถานภาพ ความท้าทาย และข้อเสนอแนะ: Friedrich-Ebert-Stiftung (FES).
- สุจินดา ม่วงมี. (2545). ทัศนคติของนิสิตของมหาวิทยาลัยที่มีต่อผู้สูงอายุ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. (2543). สถานะของประชากรสูงอายุไทยในปัจจุบันและการดำเนินการต่าง ๆ ของประเทศ. สาขาวิชาเวชศาสตร์ผู้สูงอายุและพดมาวิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล ไกรสรารุฒิ. (2549). ทัศนะเบื้องต้น: คุณธรรม-จริยธรรม-จรรยาบรรณและการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์แบบตามหลักพุทธธรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรวรรณ ปิรันธน์โอวาท. (2554). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ (พิมพ์ครั้งที่ 6 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานนท์ ศรีดาเพ็ง. (2553). รายงานผลการวิจัย: สุขภาพจิตกับทัศนคติต่อความรักและความสัมพันธ์ทางเพศของผู้สูงอายุ. เชียงใหม่: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.



ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พร้อมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระ ซึ่งผู้วิจัยทำการทดสอบค่าความสัมพันธ์พร้อมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระ ด้วยการทดสอบค่า VIF (Variance inflation factor) ซึ่งหากมีค่ามากกว่า 10 ตัวแปรอิสระอาจมีความสัมพันธ์กันสูง และค่าสถิติ Tolerance ซึ่งหากมีค่าต่ำกว่า .20 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ (David Garson, 2012: 45) โดยตัวแปรอิสระในที่นี้ประกอบด้วยตัวแปรเพศ ตัวแปรรุ่นอายุ ตัวแปรสถานภาพสมรส ตัวแปรอาชีพ ตัวแปรสถานภาพการทำงาน ตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย ตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และตัวแปรความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 กรอบแนวคิดหลักดังนี้

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับดัชนีคุณภาพประชากร ผลการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ ก1-ก4
2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการยอมรับกระแสโลก ผลการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ ก5-ก7
3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ผลการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ ก8-ก10

สำหรับรายละเอียดผลการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระในแต่ละกรอบแนวคิดมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ ก1-ก10

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับดัชนีคุณภาพประชากร

ตารางที่ ก1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พร้อมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระกับองค์ประกอบด้าน
การศึกษาก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.904	1.106
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.792	1.262
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.758	1.319
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.928	1.077
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.931	1.074
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.868	1.152
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.900	1.112
- เสมียน	0.886	1.129
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.642	1.557
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.791	1.264
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	0.765	1.307
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.813	1.231
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.619	1.617
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร	0.630	1.588
- ภาคเหนือ	0.656	1.524
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.576	1.735
- ภาคใต้	0.708	1.412
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)		
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.614	1.629
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.889	1.125
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.920	1.087

ตารางที่ ก2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระกับองค์ประกอบด้าน
สุขภาพกายและใจ ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.904	1.106
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.792	1.262
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.758	1.319
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.928	1.077
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.931	1.074
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.868	1.152
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.900	1.112
- เสมียน	0.886	1.129
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.642	1.557
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.791	1.264
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	0.765	1.307
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.813	1.231
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.619	1.617
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร	0.630	1.588
- ภาคเหนือ	0.656	1.524
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.576	1.735
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.708	1.412
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.614	1.629
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.889	1.125
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.920	1.087

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระกับองค์ประกอบด้าน
 ความมีคุณธรรมและจริยธรรม ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.904	1.106
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.792	1.262
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.758	1.319
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.928	1.077
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.931	1.074
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.868	1.152
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.900	1.112
- เสมียน	0.886	1.129
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.642	1.557
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.791	1.264
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	0.765	1.307
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.813	1.231
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.619	1.617
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร	0.630	1.588
- ภาคเหนือ	0.656	1.524
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.576	1.735
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.708	1.412
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.614	1.629
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.889	1.125
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.920	1.087

ตารางที่ ก4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระกับดัชนีคุณภาพประชากร
ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.904	1.106
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.792	1.262
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.758	1.319
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.928	1.077
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.931	1.074
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.868	1.152
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.900	1.112
- เสมียน	0.886	1.129
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.642	1.557
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.791	1.264
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	0.765	1.307
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.813	1.231
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.619	1.617
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร	0.630	1.588
- ภาคเหนือ	0.656	1.524
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.576	1.735
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.708	1.412
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.614	1.629
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.889	1.125
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.920	1.087

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการยอมรับกระแสโลก

ตารางที่ ก5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พร้อมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระกับการยอมรับกระแสโลก
ด้านเพศวิถี ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.904	1.106
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.792	1.262
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.758	1.319
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.928	1.077
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.931	1.074
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.868	1.152
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.900	1.112
- เสมียน	0.886	1.129
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.642	1.557
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.791	1.264
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	0.765	1.307
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.813	1.231
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.619	1.617
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร	0.630	1.588
- ภาคเหนือ	0.656	1.524
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.576	1.735
- ภาคใต้	0.708	1.412
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)		
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.614	1.629
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.889	1.125
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.920	1.087

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระกับการยอมรับกระแสโลก
ด้านเพศสัมพันธ์ ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.904	1.106
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.792	1.262
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.758	1.319
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.928	1.077
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.931	1.074
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.868	1.152
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.900	1.112
- เสมียน	0.886	1.129
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.642	1.557
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.791	1.264
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	0.765	1.307
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.813	1.231
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.619	1.617
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร	0.630	1.588
- ภาคเหนือ	0.656	1.524
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.576	1.735
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.708	1.412
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.614	1.629
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.889	1.125
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.920	1.087

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระกับการยอมรับกระแสโลก
ด้านสมัยนิยม ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.904	1.106
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.792	1.262
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.758	1.319
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.928	1.077
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.931	1.074
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.868	1.152
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.900	1.112
- เสมียน	0.886	1.129
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.642	1.557
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.791	1.264
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	0.765	1.307
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.813	1.231
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.619	1.617
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร	0.630	1.588
- ภาคเหนือ	0.656	1.524
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.576	1.735
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.708	1.412
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.614	1.629
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.889	1.125
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.920	1.087

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพประชากร การยอมรับกระแสโลก และการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

ตารางที่ ก8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระ ดัชนีคุณภาพชีวิตกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ด้านความภาคภูมิใจ ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.887	1.127
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.730	1.370
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.753	1.328
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.923	1.084
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.902	1.108
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.777	1.286
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.861	1.161
- เสมียน	0.851	1.175
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.630	1.588
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.790	1.266
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	0.761	1.314
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.809	1.236
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.615	1.626
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร	0.621	1.611
- ภาคเหนือ	0.653	1.532
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.572	1.749
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.688	1.454
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.608	1.646
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.887	1.127
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.907	1.102
9. ดัชนีคุณภาพประชากร (ตัวแปรระดับช่วง)	0.702	1.425
10. การยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี (ตัวแปรระดับช่วง)	0.601	1.664
11. การยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (ตัวแปรระดับช่วง)	0.609	1.642
12. การยอมรับกระแสโลกด้านสมณนิยม (ตัวแปรระดับช่วง)	0.635	1.574

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระ ดัชนีคุณภาพชีวิตกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ด้านการเกื้อกูล ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.887	1.127
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.730	1.370
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.753	1.328
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.923	1.084
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญชาการกองทัพอากาศ	0.902	1.108
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.777	1.286
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.861	1.161
- เสมียน	0.851	1.175
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.630	1.588
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.790	1.266
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	0.761	1.314
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.809	1.236
- ไม่ทำงาน (กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.615	1.626
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร	0.621	1.611
- ภาคเหนือ	0.653	1.532
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.572	1.749
- ภาคใต้ (กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.688	1.454
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.608	1.646
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.887	1.127
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.907	1.102
9. ดัชนีคุณภาพประชากร (ตัวแปรระดับช่วง)	0.702	1.425
10. การยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี (ตัวแปรระดับช่วง)	0.601	1.664
11. การยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (ตัวแปรระดับช่วง)	0.609	1.642
12. การยอมรับกระแสโลกด้านสมณนิยม (ตัวแปรระดับช่วง)	0.635	1.574

ตารางที่ ก10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นของตัวแปรอิสระ ดัชนีคุณภาพชีวิตกับการเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ด้านความเข้าใจ ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (n = 19,637)

คุณลักษณะทั่วไปของประชากร	การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ	
	Tolerance	VIF
1. เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง : เพศชาย)	0.887	1.127
2. รุ่นอายุ: 34-59 ปี (กลุ่มอ้างอิง: รุ่นอายุ 15-33 ปี)	0.730	1.370
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	0.753	1.328
- หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (กลุ่มอ้างอิง: สมรส)	0.923	1.084
4. อาชีพ		
- ผู้จัดการข้าราชการระดับอาวุโสและผู้บัญญัติกฎหมาย	0.902	1.108
- ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	0.777	1.286
- เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	0.861	1.161
- เสมียน	0.851	1.175
- พนักงานบริการและพนักงานขาย	0.630	1.588
- ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.790	1.266
- ผู้คุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ		
- ผู้ประกอบอาชีพงานขั้นพื้นฐาน	0.761	1.314
- ไม่ทำงาน	0.809	1.236
(กลุ่มอ้างอิง: ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร)	0.615	1.626
5. ภาคที่อยู่อาศัย		
- กรุงเทพมหานคร		
- ภาคเหนือ	0.621	1.611
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.653	1.532
- ภาคใต้	0.572	1.749
(กลุ่มอ้างอิง: ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	0.688	1.454
6. ในเขตเทศบาล (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)	0.608	1.646
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.887	1.127
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ตัวแปรระดับช่วง)	0.907	1.102
9. ดัชนีคุณภาพประชากร (ตัวแปรระดับช่วง)	0.702	1.425
10. การยอมรับกระแสโลกด้านเพศวิถี (ตัวแปรระดับช่วง)	0.601	1.664
11. การยอมรับกระแสโลกด้านเพศสัมพันธ์ (ตัวแปรระดับช่วง)	0.609	1.642
12. การยอมรับกระแสโลกด้านสมณนิยม (ตัวแปรระดับช่วง)	0.635	1.574

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเบญจมาศ ยศเสนา เกิดเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ.2527 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2549 และศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง โดยสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ.2553 จากนั้นได้ศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิตที่วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากจบการศึกษาแล้วได้ทำงานในตำแหน่ง วิทยากร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง



